

***ΜΟΡΦΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ
ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ
ΜΕΘΟΔΩΝ***

Ηράκλειο 2011

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ AM : 3465

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

ΕΤΟΣ : 2011

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην πτυχιακή εργασία. Επίσης έχω αναφέρει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επίσης βεβαιώνω ότι αυτή η πτυχιακή εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά ειδικά για τις απαιτήσεις του προγράμματος σπουδών του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Τ.Ε.Ι. Κρήτης και δεν έχει υποβληθεί σε οποιοδήποτε άλλο πλαίσιο.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η εργασία αυτή αποτέλεσε μία πρόκληση για μένα, καθώς το θέμα της ήταν ιδιαίτερα ενδιαφέρον, πιο σύγχρονο από ποτέ, αλλά ταυτόχρονα και δύσκολο να κατανοηθεί και να αποτυπωθεί στο χαρτί. Εξαιρετικά δύσκολη και επίπονη διαδικασία αποδείχθηκε και η συλλογή και η τελική αξιολόγηση και επιλογή των δεδομένων που επρόκειτο να χρησιμοποιηθούν.

Ιδιαίτερη ήταν η προσοχή και η ανταπόκριση που βρήκα από τον επιβλέποντα και ομότιμο Καθηγητή, κύριο Δερμιτζάκη Εμμανουήλ . Για το χρόνο που αφιέρωσε, αλλά και για τις προτάσεις που έκανε, ώστε να παρουσιαστεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα, του οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ.

Ένα επιπλέον ευχαριστώ σε όλους τους Καθηγητές που με δίδαξαν στην θεωρία αλλά και στην πράξη για το τι είναι η Διοίκηση Επιχειρήσεων και πώς λειτουργεί αλλά και πως θα μπορέσω να την συνδυάσω με άλλες λειτουργίες των επιχειρήσεων και γενικά.

Ένα ευχαριστώ οφείλω και στην οικογένειά μου, η οποία με στήριξε σε όλη αυτήν την προσπάθεια με ιδιαίτερη υπομονή.

Contents

ΠΕΡΙΛΗΨΗ 8

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο 10

1.1. Εισαγωγή..... 10

1.2. Χρήμα – Τράπεζα – Δάνειο..... 11

1.2.1. Οι όροι του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος **Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.**

1.2.1.1. Χρηματοπιστωτικό σύστημα..... 11

1.2.1.2. Στόχοι ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος 11

1.2.1.3. Χρηματοπιστωτικοί θεσμοί..... 12

1.2.1.3.1. Χρηματοπιστωτικές αγορές..... 12

1.2.1.3.2. Χρηματοοικονομικοί διαμεσολαβητές..... 12

1.3. Ένα τελείως διαφορετικό σύστημα από το Δυτικό..... 13

1.3.1. Το Μουσουλμανικό Τραπεζικό Σύστημα..... 13

1.4. Χρήμα..... 14

1.4.1. Ουσιαστικά χαρακτηριστικά του χρήματος..... 15

1.4.1.1. Αποτελεί γενικά αποδεκτό μέσο συναλλαγών - ανταλλαγής..... 15

1.4.1.2. Μέτρο υπολογισμού των οικονομικών αξιών..... 15

1.4.1.3. Τέλος, διασφαλίζει την αγοραστική δύναμη του κατόχου του 16

1.4.2. Κατηγορίες του χρήματος - συνολική προσφορά χρήματος..... 16

1.4.3. Το χρήμα ως Πίστωση..... 17

1.5. Πιστωτικά Ιδρύματα (Τράπεζες)..... 20

1.5.1. Οι οργανισμοί που χορηγούν το χρήμα στην κοινωνία..... 20

1.5.2. Κατηγορίες Τραπεζών 21

1.6. Δάνεια..... 22

1.7. Λίγα λόγια για το πώς ξεκίνησε ο Δανεισμός στην Ελλάδα..... 25

1.8. Τύποι και ιδιότητες δανείων 26

1.8.1. Δάνεια Ιδιωτών..... 26

1.8.2. Στεγαστικό δάνειο 27

1.8.2.1. Χρήσεις στεγαστικών δανείων..... 27

1.8.2.2. Κατηγορίες Στεγαστικών δανείων 28

1.8.3. Καταναλωτικά Δάνεια 30

1.8.3.1. Κατηγορίες καταναλωτικών δανείων 31

1.8.4. Προσωπικό Δάνειο..... 32

1.8.5.	Υπερανάληψη	33
1.8.6.	Πιστωτική κάρτα	35
1.8.7.	Επιχειρηματικά Δάνεια.....	36
1.9.	Επιχειρηματικά Δάνεια και Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων	37
1.10.	Εξόφληση Δανείου.....	38
1.10.1.	Επίσπευση Εξόφλησης Δανείου.....	39
1.10.2.	Καταχρήσεις στο δανεισμό.....	39
1.11.	Ενημέρωση και Προστασία των Πολιτών	44
	ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ.....	50
1.12.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο		52
2.	ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ	52
2.1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	52
2.2	Επιτροπή της Βασιλείας.....	53
	Οι στόχοι της Επιτροπής της Βασιλείας	54
2.2.2	Τα σύμφωνα για την κεφαλαιακή επάρκεια των Τραπεζών	55
2.2.2.2	ΒΑΣΙΛΕΙΑ I.....	55
2.2.2.3	ΒΑΣΙΛΕΙΑ II.....	58
2.1.	ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.....	62
2.3.	Το Ελληνικό Τραπεζικό σύστημα	65
2.4	Οι Κίνδυνοι μιας τράπεζας.....	69
	ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ.....	70
	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	71
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο		72
3.	Ο ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ.....	72
3.1.	Ο Πιστωτικός Κίνδυνος.....	72
3.2.	Μορφές αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου	74
3.2.1.	Τα μοντέλα πιστοληπτικής διαβάθμισης και το μοντέλο Credit Scoring	74
	Εξωτερικά μοντέλα διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας	75
	Μοντέλα Βαθμολόγησης Πιστωτικού Κινδύνου.....	80
	Προδιαγραφές των Μοντέλων Πιστωτικού Κινδύνου	84
	Διαδικασία Ανάπτυξης Μοντέλων Πιστωτικού Κινδύνου	85
3.3.	Η ΛΥΣΗ του ΟΜΙΛΟΥ ICAP	87

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ.....	94
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	94
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	95
Βιβλιογραφία	97

Βασικός Νόμος της οικονομίας :

ό,τι προβλέπεται για το μέλλον επικαιροποιείται στο παρόν. Το αναμενόμενο προεξοφλείται ως ήδη συντελεσμένο και οι διακινητές του χρήματος –δηλαδή οι αγορές –μηδενίζουν το χρόνο ,την απόσταση που χωρίζει το μέλλον από παρόν, την πρόβλεψη από την πραγματοποίηση. Κι ακόμη, όταν πολλοί προβλέπουν δυσμενή εξέλιξη, αυτή επέρχεται λόγω της αρνητικής συμπεριφοράς αυτών που την προβλέπουν. Ο Αυστριακός Ιωσήφ Σουμπέτερ , καθηγητής Οικονομικών στο Χάρβαρντ είχε φτάσει στο σημείο να αποδίδει τις περιοδικές οικονομικές κρίσεις στις ψυχολογικές διακυμάνσεις των επιχειρηματιών μεταξύ αισιοδοξίας και πεσιμισμού. Όμως, σε κάθε περίπτωση οι αρνητικές προβλέψεις συνδέονται με βέβαιοι επιδείνωση του οικονομικού κλίματος, είτε επειδή οι προβλέψεις αντανακλούν κάποια παθολογία σε εξέλιξη είτε, ακόμη, επειδή την δημιουργούν και την επιδεινώνουν.

Σήμερα το έλλειμμα που έχουν αυξημένο πολλές χώρες όπως οι χώρες του Ευρωπαϊκού νότου η Πορτογαλία, η Ιταλία , η Ισπανία και η Ελλάδα αλλά και γενικά η Ένωση είναι προϊόν της μη σωστής και σταθερής οικονομικής πολιτικής, το πρόβλημα όμως προήλθε από την κρίση των στεγαστικών δανείων στις ΗΠΑ. Οι

Ευρωπαϊκοί πιστωτικοί οργανισμοί και οι τράπεζες ειδικότερα ήταν βαθιά εκτεθειμένοι στην Αμερικάνικη στεγαστική πίστη , όταν όμως η επισφάλεια των στεγαστικών δανείων εμφανίστηκε τα έτη 2007-2008 έπρεπε να αντισταθμίσουν τις απώλειες με σκληρές και ανορθόδοξες επιλογές και θυσίες από το ευρωπαϊκό χαρτοφυλάκιο. Με αυτές τις επιλογές η Ένωση αλλά και οι ΗΠΑ στήριζαν με κρατικούς πόρους τις τράπεζες και τα άλλα πιστωτικά ιδρύματα όμως το μειονέκτημα ήταν μειωθούνε οι δαπάνες γενικά για το καλό των πολιτών. Εάν αναλύσουμε το πρόβλημα καλύτερα ,δηλαδή ποια τα αίτια της κρίσης , θα δούμε ότι το Αμερικανικό ,το Ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα αλλά και όλα τα τραπεζικά συστήματα των χωρών εν γνώσει τους πριν από μια δεκαετία έως και την στιγμή που ξέσπασε η κρίση έδιναν απερίσκεπτα και με μεγάλη ευκολία δάνεια σε όποιον το επιθυμούσε και το πρόβλημα είναι όταν παρέχεις σε κάποιον ένα δάνειο αυτομάτως εμφανίζεται ο πιστωτικός κίνδυνος δηλαδή δείχνει το κίνδυνο που υπάρχει εάν θα μπορέσει να το αποπληρώσει εγκαίρως και στο χρονικό διάστημα που έχει οριστεί η αποπληρωμή του. Φτάσαμε στο σημείο αν και υπάρχουν μέθοδοι αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου , όπως το Credit scoring , να κινδυνεύουν οι τράπεζες να έχουν ζημιές και να μειώνεται η πιστοληπτική τους ικανότητα.

Σημαντικά πρόσωπα που μίλησαν για το χρηματοπιστωτικό σύστημα πριν από πολλά χρόνια...

Mayer Amschel Rothschild , Τραπεζίτης

*Άσε με να εκδίδω και να ελέγχω
τα χρήματα ενός έθνους, και δεν με
ενδιαφέρει ποιος φτιάχνει τους νόμους του.*

Χένρυ Φορντ , ιδρυτής της αυτοκινητοβιομηχανίας Ford Motor Company

Ευτυχώς, οι πολίτες δεν καταλαβαίνουν το τραπεζικό και νομισματικό μας σύστημα, διότι αν το καταλάβαιναν, πιστεύω ότι θα γινόταν επανάσταση πριν ξημερώσει η αυριανή μέρα.

Ναπολέον Βοναπάρτης, Γάλλος στρατηγός και Αυτοκράτορας της Γαλλίας

Όταν μια κυβέρνηση εξαρτάται από τους τραπεζίτες για χρήματα, εκείνοι και όχι οι ηγέτες της κυβέρνησης, ελέγχουν την κατάσταση, αφού το χέρι που δίνει είναι πάνω από το χέρι που παίρνει. Το χρήμα δεν έχει πατρίδα. Οι επιχειρηματίες του χρήματος δεν έχουν ούτε πατριωτισμό ούτε τίποα. Ο μόνος στόχος τους είναι το κέρδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1. Εισαγωγή

Σε όλο τον κόσμο έχει απλωθεί το παγκοσμιοποιημένο χρηματοπιστωτικό σύστημα, ένα σύστημα που δεν μπορείς να καταλάβεις από πού ξεκίνησε και που σταματάει. Το σύστημα από αναφορές ιστορικών εμφανίστηκε από την στιγμή που δημιουργήθηκαν τα πρώτα νομίσματα και ο Άνθρωπος θέλησε να ανταλλάξει η ν προστατεύσει τους πόρους που είχε ,βλέπουμε ότι στην αρχαία Ρωμαϊκή αυτοκρατορία η πίστωση ήταν ιδιαίτερα αυξημένη και είχαν προοδεύσει στον πιστωτικό τομέα αλλά όλα χάθηκαν με την κατάρρευση της αυτοκρατορίας. Μετά από χρόνια εμφανίζεται και πάλι ένα είδος χρηματοπιστωτικού συστήματος στις Ευρωπαϊκές χώρες την σκοτεινή περίοδο του Μεσαίωνα , ήταν στα αρχικά στάδια και μετά από πολλούς και δύσκολους καιρούς έφτασε στο σημερινό που αποτελείται από θεσμούς και κανόνες και τροφοδοτεί με χρήμα την κοινωνία και ειδικότερα τους πλούτους της οικονομίας τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά .Στο κεφάλαιο θα αναφερθούμε στο τι είναι χρήμα , τράπεζες , δάνεια. Τα στοιχεία αυτά προϋποθέτουν την επιβίωση του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος και χωρίς αυτά δεν μπορεί να επιβιώσει.

1.2. Χρήμα – Τράπεζα – Δάνειο.

1.2.1.1. Χρηματοπιστωτικό σύστημα

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι ένα οικονομικό σύστημα, στηριγμένο στο χρηματικό αντίκρισμα και την βαθμολόγηση της εμπιστοσύνης της διαθεσιμότητας των φυσικών και άυλων πόρων, που χρησιμοποιεί τη διαμεσολάβηση στην ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών στις αγορές με σκοπό την ελάττωση του κόστους των ατελειών που εμφανίζονται κατά τις συναλλαγές. Κύριο ρόλο στο σύστημα αυτό παίζουν οι διαμεσολαβητές οι οποίοι, πρώτον, συγκεντρώνουν την πληροφορία εμπιστοσύνης των συναλλασσομένων και, δεύτερον, διεκπεραιώνουν τις συμφωνίες των συναλλαγών. Σκοπός του χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι η βελτίωση της κατανομής των πόρων στο χώρο και το χρόνο μέσα σε ένα αβέβαιο περιβάλλον συναλλαγών.

1.2.1.2. Στόχοι ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος

- Η αντιμετώπιση, η αποφυγή και η διάχυση του κινδύνου.
- Η άριστη κατανομή των πόρων
- Η παρακολούθηση της διοίκησης των εταιρειών και ο έλεγχος των επιχειρήσεων
- Η κινητοποίηση των αποταμιεύσεων
- Η διευκόλυνση της ανταλλαγής αγαθών και υπηρεσιών

1.2.1.3. Χρηματοπιστωτικοί θεσμοί

Οι χρηματοπιστωτικοί θεσμοί απαρτίζονται από δύο κατηγορίες:

1.2.1.3.1. Χρηματοπιστωτικές αγορές

Μέσω των θεσμών αυτών οι αποταμιευτές μπορούν και προσφέρουν άμεσα κεφάλαια σε όσους επιθυμούν να δανειστούν.

- ✚ Αγορά ομολόγων
- ✚ Χρηματοοικονομικοί διαμεσολαβητές

1.2.1.3.2 Χρηματοοικονομικοί διαμεσολαβητές

Μέσω των θεσμών αυτών οι αποταμιευτές μπορούν και προσφέρουν έμμεσα κεφάλαια σε όσους επιθυμούν να δανειστούν.

- ✓ Τράπεζες
- ✓ Αμοιβαία Κεφάλαια
- ✓ Πιστωτικές συνεταιριστικές ενώσεις
- ✓ Συνταξιοδοτικά αμοιβαία κεφάλαια
- ✓ Ασφαλιστικές εταιρείες
- ✓ Τοκογλύφοι

1.3. Ένα τελείως διαφορετικό σύστημα από το Δυτικό

1.3.1. Το Μουσουλμανικό Τραπεζικό Σύστημα

«Αναφορικά ένα άλλο είδος χρηματοπιστωτικού συστήματος γεννιέται στον Μουσουλμανικό κόσμο Έχει διαδοθεί ευρέως ότι οι τράπεζες αυτές δεν χρεώνουν τόκο, ή "ρίμπα", επειδή αυτό απαγορεύεται από το ισλαμικό δίκαιο. Ο πραγματικός μηχανισμός της λειτουργίας των τραπεζών, ωστόσο, και οι τρόποι με τους οποίους διαφοροποιούνται από τον παραδοσιακό χρηματοπιστωτικό τομέα, εξακολουθούν να είναι πολύ λίγο κατανοητά. Τέσσερις συμμετέχουσες τράπεζες λειτουργούν σήμερα στην Τουρκία. Αυτές είναι οι: al Baraka, Bank Asya, Kuveyt Türk και η Türkiye Finans. Όπως και τα παραδοσιακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οι τράπεζες αυτές προσφέρουν ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών, μεταξύ των οποίων και λογαριασμούς ταμειωτηρίου και επιταγών, χρηματοδότησης στέγασης και αυτοκινήτων, ακόμα και ισλαμικά ομόλογα, ή "σουκούκ", τα οποία διατίθενται μέσω της KuveytTurk. Ωστόσο, για κάθε μια από αυτές τις υπηρεσίες, έχει αναπτυχθεί ένας εναλλακτικός μηχανισμός κερδοφορίας, χωρίς να παραβιάζεται το ισλαμικό δίκαιο για τις συναλλαγές και το εμπόριο. Για παράδειγμα, οι πελάτες που έχουν λογαριασμούς ταμειωτηρίου σε συμμετέχουσες τράπεζες δεν λαμβάνουν μηνιαίες πληρωμές από τόκους με βάση ενός συγκεκριμένου επιτοκίου. Οι τράπεζες χρησιμοποιούν τα κεφάλαια για την απευθείας παροχή αγαθών και υπηρεσιών, σύμφωνα με ένα επενδυτικό πρότυπο κέρδους/ζημίας.

Τα κεφάλαια των καταθέσεων ταμειωτηρίου επενδύονται σε υλικά αγαθά, ακίνητα, ή σε βιομηχανίες, και στο τέλος του μήνα ο πελάτης συμμετέχει στα κέρδη ή τις ζημίες. Δεν υπάρχουν εγγυήσεις για περιθώριο κέρδους και δεν γίνονται επενδύσεις σε επιχειρήσεις που εμπορεύονται χοιρινό κρέας, αλκοολούχα ποτά ή άλλα απαγορευμένα αγαθά, σύμφωνα με την Ένωση Συμμετεχουσών Τραπεζών Τουρκίας.

Ενώ η χρηματοδότηση για την αγορά αυτοκινήτου σε παραδοσιακή τράπεζα συνεπάγεται την αποπληρωμή με τόκο, η Kuveyt Türk αγοράζει τα αυτοκίνητα για λογαριασμό των πελατών και κατόπιν τα μεταπωλεί σε αυτούς σε υψηλότερη τιμή. Αντί να χρεώνουν τόκους, βλέπουν ως κερδοφόρα συναλλαγή την αγοροπωλησία»

(πηγή SETimes . com)

1.4. Χρήμα

Το αντικείμενο που κινεί και ελέγχει τον κόσμο

Με το όρο **χρήμα** εννοούμε τα περιουσιακά στοιχεία που χρησιμοποιούνται και γίνονται ευρέως αποδεκτά για πληρωμές. Πληρωμή είναι ειδικότερα η συναλλαγή μεταξύ δύο μερών όπου το ένα από τα μέρη έχει στην κατοχή του μια ποσότητα από μη-χρηματικά περιουσιακά στοιχεία (πχ προϊόντα) και το άλλο έχει στην κατοχή του μια ποσότητα από χρηματικά περιουσιακά στοιχεία (πχ κέρματα), και γίνεται ανταλλαγή. Επίσης βέβαια μπορεί να έχουμε πληρωμή για παροχή εργασίας και υπηρεσιών, αλλά και γενικότερα πληρωμή για εξόφληση οποιοδήποτε είδους υποχρέωσης σύμφωνα με το νόμο (όπως πχ η υποχρέωση του κράτους να καταβάλλει επιδόματα ανεργίας) ή και παράνομης. Η φυσική μορφή των χρηματικών στοιχείων μπορεί να διαφέρει, και διαφορετικές μορφές χρημάτων έχουν υπάρξει ιστορικά. Σήμερα ο ορισμός του τι είναι χρήμα σε μια οικονομία είναι πολύ συγκεκριμένος. Χρήμα είναι το σύνολο των κερμάτων, τραπεζογραμματίων και καταθέσεων. Ο όρος τραπεζογραμμάτιο είναι συνώνυμος με τον όρο χαρτονόμισμα. Το σύνολο κερμάτων και χαρτονομισμάτων ονομάζεται σύνολο νομισματικής κυκλοφορίας. Οι καταθέσεις είναι καταθέσεις των ιδιωτών στις εμπορικές τράπεζες και καταθέσεις των εμπορικών τραπεζών στην κεντρική τράπεζα. Ο ορισμός αυτός σημαίνει για παράδειγμα ότι οι επιταγές είναι χρήμα (αρκεί βέβαια το ποσό της επιταγής να υπάρχει διαθέσιμο στο λογαριασμό καταθέσεων του εκδότη). Επίσης χρήμα είναι η χρέωση πιστωτικών και χρεωστικών καρτών. Αντίθετα, για παράδειγμα, τα ομόλογα και άλλα παρόμοια χρεόγραφα, τα αμοιβαία κεφάλαια και αξιόγραφα όπως οι μετοχές δεν είναι χρήμα (παρότι καταρχήν θα μπορούσε να γίνει απευθείας ανταλλαγή για παράδειγμα ακίνητων περιουσιακών στοιχείων με μετοχές ή ομόλογα, η χρήση τέτοιων αξιόγραφων για πληρωμές δεν είναι βέβαια ευρέως αποδεκτή).

Δεδομένου ότι οι ανάγκες προκύπτουν φυσικά, οι κοινωνίες δημιουργούν ένα συναλλακτικό μέσο όταν δεν υπάρχει κανένα. Σε άλλες περιπτώσεις, μια κεντρική αρχή δημιουργεί ένα συναλλακτικό μέσο, αυτή είναι συχνότερα η περίπτωση στις σύγχρονες κοινωνίες με τα χαρτονομίσματα. Η αξία των χρημάτων προκύπτει κατά ένα μέρος από τη χρησιμότητά του ως μέσο ανταλλαγής εντούτοις η χρησιμότητά του ως μέσου ανταλλαγής εξαρτάται από την αναγνώριση της αγοραστικής του αξίας. Ως εκ τούτου αυτές οι δύο πτυχές των χρημάτων είναι αλληλοεξαρτώμενες. Τα προϊόντα ήταν η πρώτη μορφή χρημάτων που εμφανίστηκαν. Στο πλαίσιο ενός συστήματος χρημάτων - προϊόντων, το αντικείμενο που χρησιμοποιείται ως χρήμα έχει την αξία έμφυτη. Υιοθετείται συνήθως για να απλοποιήσει τις συναλλαγές σε μια οικονομία ανταλλαγής, κατά συνέπεια λειτουργεί πρώτα ως μέσο ανταλλαγής. Αρχίζει ως «αποθήκη» αξίας, δεδομένου ότι οι κάτοχοι των φθαρτών αγαθών μπορούν εύκολα να τους μετατρέψουν

σε ανθεκτικά χρήματα. Στις σύγχρονες οικονομίες, τα χρήματα προϊόντων έχουν χρησιμοποιηθεί επίσης ως μονάδα απολογισμού. Τα στηριγμένα σε χρυσό νομίσματα είναι μια κοινή μορφή χρημάτων. Τα χρήματα Fiat (χρήματα εξουσιοδότησης) είναι μια σχετικά σύγχρονη εφεύρεση. Μια κεντρική αρχή δημιουργεί ένα νέο αντικείμενο χρημάτων που έχει την ελάχιστη εγγενή αξία. Η χρήση του κοινού των χρημάτων υπάρχει μόνο επειδή η κεντρική αρχή εξουσιοδοτεί την αποδοχή των χρημάτων κάτω από την ποινική ρήτρα του νόμου. Σε περιπτώσεις όπου το κοινό χάνει την πίστη στα χρήματα εξουσιοδότησης, υπάρχουν λίγα μια κεντρική αρχή μπορούν να κάνουν για να αποτρέψουν την υιοθέτηση άλλων αντικειμένων χρημάτων από την κοινωνία.

1.4.1. Ουσιαστικά χαρακτηριστικά του χρήματος

Το Χρήμα επιτελεί τις τρεις ακόλουθες βασικές λειτουργίες:

1.4.1.1. Αποτελεί γενικά αποδεκτό μέσο συναλλαγών - ανταλλαγής

- Όταν ένα αντικείμενο είναι σε ζήτηση πρώτιστα για τη χρήση του στην ανταλλαγή -- για τη δυνατότητά του να χρησιμοποιείται στο εμπόριο για να ανταλλάσσει άλλα πράγματα -- τότε έχει αυτήν την ιδιότητα. Αυτό το χαρακτηριστικό επιτρέπει στα χρήματα να είναι πρότυπα αναβεβλημένης πληρωμής, π.χ., ένα εργαλείο για την πληρωμή των χρεών.

1.4.1.2. Μέτρο υπολογισμού των οικονομικών αξιών

- Όταν η αξία ενός αγαθού χρησιμοποιείται συχνά για να μετρήσει ή να συγκρίνει την αξία άλλων αγαθών ή όπου η αξία του χρησιμοποιείται για να ονομάσει τα χρέη έπειτα λειτουργεί ως μονάδα απολογισμού. Ένα χρέος δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως μονάδα απολογισμού επειδή η αξία της διευκρινίζεται σε σύγκριση με κάποια εξωτερική αξία αναφοράς, κάποια πραγματική μονάδα απολογισμού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τακτοποίηση του χρέους. Παραδείγματος χάριν, εάν σε κάποιο πολιτισμό οι άνθρωποι τείνουν για να μετρήσουν την αξία των πραγμάτων σε σχέση με τις αίγες έπειτα θα θεωρούσαμε τις αίγες ως κυρίαρχη μονάδα του απολογισμού σε εκείνο τον πολιτισμό. Π.χ. μπορούμε να πούμε ότι σήμερα ένα άλογο αξίζει 10 αίγες και μια καλή καλύβα αξίζει 45 αίγες.

1.4.1.3. Τέλος, διασφαλίζει την αγοραστική δύναμη του κατόχου του

- Όταν ένα αντικείμενο αγοράζεται πρώτιστα για να αποθηκεύει την αξία για το μελλοντικό εμπόριο έπειτα χρησιμοποιείται ως «αποθήκη» αξίας. Παραδείγματος χάριν, ένα πριονιστήριο να διατηρήσει μια αποθήκη ξυλείας που έχει αγοραστική αξία. Επίσης να κρατήσει ένα κουτί μετρητών που έχει κάποια χρήματα που κρατούν αγοραστική αξία. Και οι δύο θα αντιπροσώπευαν μια «αποθήκη» της αξίας επειδή μέσω του εμπορίου μπορούν να μετατραπούν σοβαρά σε άλλα αγαθά σε κάποια μελλοντική ημερομηνία. Τα περισσότερα μη-φθαρτά αγαθά έχουν αυτήν την ιδιότητα. Πολλά αγαθά έχουν μερικά από τα χαρακτηριστικά που περιγράφονται ανωτέρω. Εντούτοις κανένα αγαθό δεν είναι χρήματα εκτός αν μπορεί να ικανοποιήσει και τα τρία κριτήρια.

1.4.2. Κατηγορίες του χρήματος - συνολική προσφορά χρήματος

Από τα μέσα του 20ου αιώνα περίπου, έχει παραμερισθεί ο ιστορικός ρόλος των πολυτίμων μετάλλων σαν χρήμα σε όφελος του "fiat money" που σημαίνει χαρτονόμισμα χωρίς το ανάλογο απόθεμα χρυσού ή αργύρου και εξαρτάται από την πίστωση της κυβέρνησης που το εκδίδει, και όχι από οποιοδήποτε δικαίωμα να μετατραπεί σε μεταλλικά νομίσματα

Η συνολική διαθέσιμη ποσότητα χρήματος σε μία οικονομία για κάθε χρήση ονομάζεται "χρηματικό απόθεμα" - *money supply* (**M**).

Η "M" απαρτίζεται από τέσσερα κλιμακωτά υπό μεγέθη:

- ❖ Το **M0** (σύνολο χαρτονομισμάτων, κερμάτων και λογαριασμοί της κεντρικής τράπεζας μετατρέψιμοι σε νόμισμα)
- ❖ Το **M1** (M0 + λογαριασμοί όψεως και τρεχούμενοι)
- ❖ Το **M2** (M1 + λογαριασμοί ταμειωτηρίου και μεγάλες καταθέσεις άνω των \$100.000)
- ❖ Το **M3** (M2 + άλλοι λογαριασμοί εξωτερικού και καταθέσεις σε ευρώ / δολάρια)

Η πολύ συχνή και ευρεία χρήση των χαρτονομισμάτων προκειμένου να εξασφαλίζει την απαραίτητη ασφάλεια των συναλλαγών υπόκεινται σε αρκετά σχολαστικές και λεπτομερείς νομικές διατυπώσεις. Έτσι πλέον προκειμένου να υπάρχει διαφάνεια και ασφάλεια (δηλαδή για κάθε χαρτονόμισμα να υπάρχει αντίκρισμα - εξασφάλιση ότι η απαίτηση μπορεί να εκπληρωθεί άμεσα), τα χαρτονομίσματα τα εκδίδει αποκλειστικά η Κεντρική Τράπεζα μίας χώρας. Απαγορεύεται αυστηρά η έκδοση χαρτονομισμάτων από άλλες τράπεζες ή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και φυσικά από άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα. Επιπλέον απαγορεύεται αυστηρά η παραχάραξη χαρτονομίσματος δηλαδή η παράνομη κατασκευή πλαστού χρήματος (το οποίο φυσικά δεν έχει αντίκρισμα ούτε αγοραστική δύναμη). Η αποδοχή του νομίσματος που εκδίδεται σε μία χώρα είναι αναγκαστική από όλους τους φορείς και συναλλασσόμενους μέσα σε αυτή τη χώρα, ενώ απαγορεύεται η συνύπαρξη άλλων νομισμάτων στις εγχώριες συναλλαγές (η διατήρηση άλλων νομισμάτων δεν απαγορεύεται εφόσον επιτρέπει συναλλαγές με άλλες χώρες).

1.4.3. Το χρήμα ως Πίστωση

Η πίστωση συχνά και αόριστα αναφέρεται ως χρήμα. Εντούτοις η πίστωση ικανοποιεί μόνο τα κριτήρια ένα και τρία των ανωτέρω κριτηρίων "ουσιαστικών χαρακτηριστικών των χρημάτων". Η πίστωση αποτυγχάνει εντελώς το κριτήριο αριθμός δύο. Ως εκ τούτου για να είμαστε απολύτως ακριβείς, πίστωση είναι ένα υποκατάστατο χρημάτων και όχι κανονικά χρήματα. Αυτή η διάκριση μεταξύ των χρημάτων και της πίστωσης προκαλεί σύγχυση στις συζητήσεις περί νομισματικής θεωρίας. Ως όροι, η πίστωση και τα χρήματα χρησιμοποιούνται συχνά εναλλακτικά. Ακόμη και στα οικονομικά η πίστωση αναφέρεται συχνά ως χρήματα. Παραδείγματος χάριν οι καταθέσεις τραπεζών συμπεριλαμβάνονται γενικά στα αθροίσματα του εθνικού ευρύ ανεφοδιασμού χρημάτων. Εντούτοις οποιαδήποτε λεπτομερής μελέτη της νομισματικής θεωρίας πρέπει να αναγνωρίσει την κατάλληλη διάκριση μεταξύ των χρημάτων και της πίστωσης

*Στα πιο πάνω αναφερθήκαμε τι είναι το χρήμα και για την πίστωση αλλά υπάρχουν τρόποι που τα πιστωτικά ιδρύματα δημιουργούν μονάδες χρήματος και τα δανείζουν σε μεγάλες ή μικρές ποσότητες, σύμφωνα με το εγχειρίδιο **MODERN MONEY MECHANICS** (Σύγχρονη Νομισματική Μηχανική) που έκδωσε η Ομοσπονδιακή Τράπεζα της Αμερικής αναλύει την νομοθετημένη πρακτική της δημιουργίας χρήματος όπως αξιοποιείται από το ομοσπονδιακό αποθεματικό και το παγκόσμιο δίκτυο συνεργαζομένων τραπεζών*

Το εγχειρίδιο αναλύει την πρακτική της δημιουργίας χρήματος. Στην εισαγωγή, το εγχειρίδιο δηλώνει τον σκοπό του: **"Ο σκοπός του εγχειριδίου είναι να περιγράψει την βασική διαδικασία δημιουργίας χρήματος σε ένα κλασματικό αποθεματικό τραπεζικό σύστημα."** Μετά συνεχίζει περιγράφοντας την κλασματική αποθεματική διαδικασία με διάφορες τραπεζικές ορολογίες, για να καταλάβουμε καλύτερα πως λειτουργεί αναφέρω ένα παράδειγμα : Η κυβέρνηση των ΗΠΑ αποφασίζει πως χρειάζεται κάποια χρήματα, έτσι καλεί το ομοσπονδιακό αποθεματικό και ζητάει, παραδείγματος χάριν 10 δις δολάρια. Η ομοσπονδία ανταποκρίνεται, και αγοράζει από την κυβέρνηση 10 δις σε κυβερνητικά ομόλογα. Έτσι η κυβέρνηση παίρνει ορισμένα κομμάτια χαρτί ζωγραφισμένα με μερικά επίσημα σχέδια πάνω τους που τα αποκαλεί "ομόλογα δημοσίου". Μετά δίνουν μια αξία στα ομόλογα σύνολο 10 δισεκατομμυρίων δολαρίων και τα στέλνουν στην τράπεζα αποθεματικού. Με τη σειρά τους, οι άνθρωποι της τράπεζας παίρνουν ένα χαρτιά μόνο που αυτή την φορά τα αποκαλούν "ομοσπονδιακά τραπεζογραμμάτια". Και επίσης δίνουν μια αξία 10 δις στο σύνολο. Η τράπεζα παίρνει τα χαρτονομίσματα και τα ανταλλάσει με τα ομόλογα. Με το που ολοκληρωθεί η συναλλαγή, η κυβέρνηση παίρνει τα 10 δις σε ομοσπονδιακά χαρτονομίσματα και τα καταθέτει σε ένα τραπεζικό λογαριασμό. Με το που καταθέτονται τα χαρτονομίσματα γίνονται επίσημο νόμισμα, προσθέτοντας 10 δις στο απόθεμα των ΗΠΑ, 10 δισεκατομμύρια νέου χρήματος έχουν δημιουργηθεί.

Φυσικά, αυτό το παράδειγμα είναι μια γενίκευση. Στην πραγματικότητα, η συναλλαγή θα γινόταν ηλεκτρονικά. Χωρίς να χρησιμοποιηθεί καθόλου χαρτί. Στην πραγματικότητα, **μόνο το 3% του αποθεματικού των ΗΠΑ υφίσταται.** Το άλλο 97% ουσιαστικά υπάρχει στους υπολογιστές και μόνο. Τώρα, τα κυβερνητικά ομόλογα είναι σχεδιασμένα να είναι όργανα χρέους. Και όταν η τράπεζα αποκτά αυτά τα ομόλογα με χρήμα ουσιαστικά δημιουργημένο από αέρα, η κυβέρνηση υπόσχεται ουσιαστικά να ξεπληρώσει αυτά τα χρήματα στην τράπεζα αποθεματικού. Με άλλα λόγια, τα χρήματα δημιουργήθηκαν από χρέος. Αυτός ο παράδοξος τρόπος του πως τα χρήματα ή αξία μπορούν να δημιουργηθούν από το χρέος ή από την υποχρέωση, θα γίνει πιο ξεκάθαρος όσο θα εμβαθύνουμε σε αυτή την πρακτική χρέους και μη αποπληρωμής. Λοιπόν, η συναλλαγή έγινε και τώρα 10 δις κάθονται σ' έναν τραπεζικό λογαριασμό. Εδώ είναι που γίνεται πραγματικά ενδιαφέρον. Γιατί, βασισμένοι στην κλασματική αποθεματική πρακτική αυτή η κατάθεση των 10 δισεκατομμυρίων αμέσως γίνεται μέρος του αποθεματικού της τράπεζας. Όπως γίνεται με όλες τις καταθέσεις. Και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του αποθεματικού όπως αναφέρονται στο "Σύγχρονη Νομισματική Μηχανική": "Μια τράπεζα πρέπει να διατηρεί νόμιμο αποθεματικό ίσο με θεσπισμένο ποσοστό επί των καταθέσεων της". Και μετά το προσδιορίζει λέγοντας: "Υπό το παρών κανονισμό, οι αποθεματικές προϋποθέσεις για τους περισσότερους καταδυτικούς λογαριασμούς είναι 10%". Αυτό σημαίνει πως για μια κατάθεση 10 δισεκατομμυρίων δολαρίων το 10%, ή το 1 δισεκατομμύριο κρατείται ως υποχρέωση τήρησης

ελάχιστου αποθεματικού. Ενώ τα υπόλοιπα 9 δις θεωρούνται υπέρμετρο αποθεματικό και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως η βάση για καινούρια δάνεια. Είναι λογικό να υποθέσουμε πως αυτά τα 9 δισεκατομμύρια προέρχονται από την υπάρχουσα κατάθεση των 10 δισεκατομμυρίων. Όμως, δεν είναι έτσι τα πράγματα. Αυτό που πραγματικά συμβαίνει είναι πως τα 9 δισεκατομμύρια απλά δημιουργήθηκαν από το τίποτα πάνω στην υπάρχουσα κατάθεση των 10 δισεκατομμυρίων. Έτσι διευρύνεται το απόθεμα χρημάτων. Όπως αναφέρει το "Σύγχρονη Νομισματική Μηχανική": "Φυσικά αυτοί (οι τράπεζες) δεν πληρώνουν δάνεια από τα λεφτά που λαμβάνουν ως καταθέσεις. Αν το έκαναν δε θα δημιουργούταν επιπλέον χρήμα. Αυτό που κάνουν όταν δανείζουν είναι να δέχονται υποσχετικές - δανειοληπτικά συμβόλαια - σε αντάλλαγμα με πίστωση - χρήμα - από τους λογαριασμούς των δανειοληπτών". Με άλλα λόγια, **τα 9 δις μπορούν να δημιουργηθούν από το τίποτα**. Απλά επειδή υπάρχει η ζήτηση για ένα τέτοιο δάνειο και γιατί υπάρχει η κατάθεση των 10 δις που ικανοποιεί το ελάχιστο αποθεματικό. Τώρα, ας υποθέσουμε πως κάποιος πάει στη τράπεζα και δανείζεται τα νέα διαθέσιμα 9 δισεκατομμύρια. Πιθανότατα θα πάρει αυτά τα λεφτά και θα τα καταθέσει στη δική του τράπεζα. Τότε η διαδικασία επαναλαμβάνεται γιατί, αυτή η κατάθεση γίνεται μέρος του αποθεματικού της τράπεζας. Το 10% απομονώνεται και το 90% των 9 δισεκατομμυρίων ή 8.1 δις, είναι τώρα διαθέσιμα ως νέα χρήματα για περισσότερα δάνεια. Και φυσικά αυτά τα 8.1 δις θα δανειστούν και θα επανακατατεθούν δημιουργώντας 7.2 δις μετά 6.5 δις... 5.9 δις... και τα λοιπά... Αυτός ο δανειοληπτικός κύκλος δημιουργίας χρήματος μπορεί να συνεχιστεί επ' άπειρο. Το μέσο μαθηματικό αποτέλεσμα είναι πως 90 δις δολάρια μπορούν να δημιουργηθούν από τα αρχικά 10 δισεκατομμύρια. Δηλαδή: **Για κάθε κατάθεση που συμβαίνει στο τραπεζικό σύστημα, περίπου 9 φορές επιπλέον αυτό το ποσό δημιουργείται από το τίποτα.**

1.5. Πιστωτικά Ιδρύματα (Τράπεζες)

1.5.1. Οι οργανισμοί που χορηγούν το χρήμα στην κοινωνία

Το τραπεζικό σύστημα συνελήφθη στη φαυλότητα και γεννήθηκε στην αμαρτία. Οι τραπεζίτες κατέχουν τη Γη. Αν τους την πάρεις αλλά τους αφήσεις τη δυνατότητα να δημιουργούν κεφάλαια, τότε με μια μολυβιά θα δημιουργήσουν αρκετά κεφάλαια ώστε να την αγοράσουν ξανά. Ωστόσο, αν τους την πάρεις, όλες οι περιουσίες όπως η δική μου θα εξαφανιστούν και πρέπει να εξαφανιστούν, για να γίνει ο κόσμος μας πιο ευτυχισμένος και πιο καλός για να ζει κανείς σε αυτόν. Αν όμως θέλετε να παραμείνετε σκλάβοι των τραπεζιτών και επιπλέον να πληρώνετε και το κόστος της σκλαβιάς σας, αφήστε τους να συνεχίσουν να δημιουργούν κεφάλαια.

Sir Josiah Stamp, πρόεδρος της Τράπεζας της Αγγλίας τη δεκαετία του 1920 και ο δεύτερος πλουσιότερος άνθρωπος στη Βρετανία της εποχής του.

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα για να μπορέσει να λειτουργήσει χρειάζεται οργανισμούς, κρατικά η ιδιωτικά πιστωτικά ιδρύματα, που θα το στηρίζουν και μέσω αυτών να διοχετεύσει τα χρήματα στην κοινωνία. Τα ιδρύματα είναι οι τράπεζες και είναι κρατικές η ιδιωτικές επιχειρήσεις, οι οποίες ασχολούνται με χρηματικές και πιστωτικές συναλλαγές. Ανάλογα με το είδος η τράπεζα μπορεί να δέχεται καταθέσεις, να χορηγεί δάνεια, να φυλάσσει και να διαχειρίζεται αξίογραφα, να αναλαμβάνει την πληρωμή για λογαριασμό του πελάτη. Η κερδοφορία της τράπεζας βασίζεται στην λεγόμενη "ψαλίδα", δηλαδή τη διαφορά ανάμεσα στο επιτόκιο δανεισμού και στο επιτόκιο καταθέσεων. Έτσι αν για παράδειγμα μία τράπεζα χορηγεί ένα δάνειο με επιτόκιο 9% και δέχεται κατάθεση με ετήσιο επιτόκιο 2% η διαφορά αυτή (7%) αποτελεί την ψαλίδα που οδηγεί στα κέρδη της τράπεζας. Βέβαια οι τράπεζες αποκομίζουν και από άλλου χρήματα όπως από προμήθειες ή από συμμετοχές και επενδύσεις. Ωστόσο η κύρια λειτουργία της έγκειται στον δανεισμό (χορηγήσεις και καταθέσεις)

1.5.2. Κατηγορίες Τραπεζών

Το τραπεζικό σύστημα σήμερα για να μπορέσει να ανταποκριθεί στις ανάγκες της κοινωνίας και των πελατών της δημιούργησε ξεχωριστά είδη τραπεζών τα οποία είναι: Κεντρική τράπεζα, Εμπορική τράπεζα, Τράπεζες κοινοτικής ανάπτυξης επενδυτικές τράπεζες, Συνεταιριστικές Corporate Banking, Private Banking ταχυδρομικά ταμειυτήρια.

Τα διάφορα είδη τραπεζών είναι τα εξής :

- Οι κεντρικές τράπεζες ελέγχουν συνήθως τη νομισματική πολιτική και μπορούν να είναι ο δανειστής της τελευταίας λύσης σε περίπτωση κρίσης. Χρεώνονται συχνά με τον έλεγχο του διάθεσης χρήματος, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης νομίσματος. Παραδείγματα κεντρικών τραπεζών είναι η Τράπεζα της Ελλάδος και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η Κεντρική Τράπεζα της Αμερικής.
- Εμπορική τράπεζα, είναι ο όρος που χρησιμοποιείται για μια κανονική τράπεζα για να τη διακρίνει από μια τράπεζα επενδύσεων. Μιας και αυτές οι δύο δεν είναι πλέον υποχρεωτικό να λειτουργούν κάτω από χωριστή ιδιοκτησία, ορισμένοι χρησιμοποιούν τον όρο "εμπορική τράπεζα" για να αναφερθούν σε μια τράπεζα ή ένα τμήμα τράπεζας που ασχολείται κυρίως με εταιρίες ή μεγάλες επιχειρήσεις.
- Τράπεζες κοινοτικής ανάπτυξης είναι οι τράπεζες που παρέχουν οικονομικές υπηρεσίες και πίστωση σε μη ανεπτυγμένες αγορές ή πληθυσμούς.
- Οι επενδυτικές τράπεζες είναι αυτές που δίνουν εγγυητικές επιστολές για πώληση μετοχών και χρεογράφων και συμβουλεύουν για τις συγχωνεύσεις. Παραδείγματα τραπεζών επενδύσεων είναι οι Goldman Sachs των ΗΠΑ και Nomura Securities της Ιαπωνίας.
- Τα ταχυδρομικά ταμειυτήρια είναι ταμειυτήρια που συνδέονται με τα εθνικά ταχυδρομικά συστήματα.

- **Private Banking** : Το Private Banking ασχολείται με λογαριασμούς μεγάλων πελατών με μεγάλη οικονομική επιφάνεια
- **Corporate Banking** : Το Corporate Banking έχει ως αντικείμενο τα τραπεζικά προϊόντα που αφορούν κυρίως επιχειρήσεις και εταιρίες.
- **Συνεταιριστικές τράπεζες** : Οι συνεταιριστικές τράπεζες αποτελούν πρωτοβουλίες τοπικού κυρίως χαρακτήρα με σκοπό την ενίσχυση π.χ. των τοπικών παραγωγών γεωργικών προϊόντων.

1.6. Δάνεια

Η Ανατολή και η Δύση

Ο Χρυσός Κανόνας των Τραπεζών είναι : Σε περιόδους ανάκαμψης κερδίζουν οι ίδιοι, σε περιόδους κρίσης πληρώνουν οι πελάτες τους.

Οι δύο τάσεις που επικρατούν σήμερα και χρηματοδοτούνται στο έπακρο είναι ο άκρατος δανεισμός και ο υπερκαταναλωτισμός . Με αυτούς τους όρους το σύστημα και μέσω των τραπεζών τροφοδότησε τις ανάγκες των πολιτών που έως ένα σημείο ήταν σωστές και λογικές αλλά μετά από λίγο καιρό οι ανάγκες αυτές γίνανε άπληστες και οι άνθρωποι δανειζόντουσαν όλο και περισσότερο και φτάσαμε στο σημερινό αποτέλεσμα την καταδυνάστευση και τον οικονομικό μαρασμό των ανθρώπων και γενικά των λαών . Το βλέπουμε από την πάλε ποτέ δυνατή Αμερική που οι τράπεζες είχαν ως στόχο το κέρδος και παρείχαν δάνεια χωρίς κριτήρια στον οποιοδήποτε μόνο να δεχόταν και το όνειρο του γινόταν πραγματικότητα και η τράπεζα κέρδιζε αλλά η τακτική δημιούργησε προβλήματα και η μη αποπληρωμή των δανείων από τους υπερχρεωμένους δανειολήπτες επέφερε την κρίση στο αμερικανικό τραπεζικό σύστημα και σε όλο τον κόσμο. Βασικά Ένα **δάνειο** είναι ένα είδος χρέους. Όπως και όλα τα χρεόγραφα, το δάνειο συνεπάγεται την ανακατανομή των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού κατά την πάροδο του χρόνου, μεταξύ του **δανειστή** και του **οφειλέτη**. Πρόκειται λοιπόν για την παροχή κεφαλαίου από μία πηγή (η οποία μπορεί να είναι είτε ένα φυσικό πρόσωπο είτε ένα νομικό) σε κάποιον ενδιαφερόμενο, ο οποίος και είναι υποχρεωμένος να επιστρέψει το ποσό μέσα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που έχει προκαθορισθεί και υπό ένα συγκεκριμένο τόκο. Σε ένα δάνειο,

ο δανειολήπτης λαμβάνει ή δανείζεται αρχικά ένα χρηματικό ποσό από το δανειστή και είναι υποχρεωμένος να εξοφλήσει ή να επιστρέψει ένα ίσο ποσό χρημάτων στο δανειστή σε μεταγενέστερο χρόνο. Συνήθως, τα χρήματα επιστρέφονται σε τακτικές δόσεις, ή μερικές πληρωμές, όπου κάθε δόση είναι το ίδιο ποσό. Το δάνειο παρέχεται γενικά με κάποιο κόστος, το οποίο είναι ουσιαστικά ο τόκος για το χρέος, που λειτουργεί ως κίνητρο για τον δανειστή προκειμένου να δώσει το δάνειο.

Σε ένα νομικό δάνειο, κάθε μία από αυτές τις υποχρεώσεις και τους περιορισμούς επιβάλλονται από μία σύμβαση ή ένα συμβόλαιο, τα οποία μπορούν επίσης να συμπεριλαμβάνουν και πρόσθετους περιορισμούς για το δανειολήπτη. **Τόκος** είναι η αποζημίωση σε χρήμα που είναι υποχρεωμένος να δώσει ο οφειλέτης στο δανειστή για ορισμένη ποσότητα χρηματικού δανείου που πήρε για συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Οι οικονομολόγοι συχνά αναφέρονται στον τόκο ως αμοιβή για τη χρησιμοποίηση χρηματικού κεφαλαίου, ή ως τιμή με την οποία χρεώνεται η χρήση κεφαλαίου. Ο λόγος του τόκου προς το κεφάλαιο λέγεται επιτόκιο.

Ο τόκος υπολογίζεται ως εξής:

$$T = \frac{i}{100} \cdot \frac{m}{12} K$$

όπου,

T , ο τόκος

i , το επιτόκιο (ετήσιο) σε % ποσοστό

m , οι μήνες διάρκειας του δανείου,

K , το ποσό του χρηματικού δανείου.

Η πάνω σχέση αφορά λήψη δανείου K και αποπληρωμή του στο ολόκληρο συν τους τόκους (δηλ. $K+T$) μετά m μήνες. Αν γίνεται πληρωμή δόσης, για παράδειγμα κάθε μήνα, ο υπολογισμός φυσικά διαφέρει και αφορά το υπόλοιπο μετά κάθε πληρωμή. Σε αυτή την περίπτωση είναι:

$$T = \frac{iKm}{12} \frac{(1 + \frac{i}{12})^m}{(1 + \frac{i}{12})^m - 1} - K$$

1.7. Λίγα λόγια για το πώς ξεκίνησε ο Δανεισμός στην Ελλάδα

Η ιστορία του δανεισμού στην Ελλάδα ξεκινάει το 1824, όπου και πραγματοποιείται η χορήγηση δύο δανείων. Το πρώτο, που χορηγήθηκε το 1824 είχε ονομαστική αξία 800.000 στερλίνες, αλλά μόνο ένα κομμάτι αυτού δόθηκε στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, μόνο 308.000 στερλίνες και πολεμοφόδια αξίας 11.900 στερλινών δόθηκαν όντως στην Ελλάδα. Το δεύτερο δάνειο, το οποίο δόθηκε το 1825, είχε ονομαστική αξία 2.000.000 στερλίνες αλλά μόνο οι 529.000 δόθηκαν στην Ελλάδα, καθώς από το αρχικό ποσό κρατήθηκαν ποσά για τόκους, έξοδα, μεσιτικά και προηγούμενα δάνεια, ποσό γύρω στις 529.000 στερλίνες. Η πρώτη πτώχευση ήλθε το 1827 λόγω αδυναμίας καταβολής των τοκοχρεολυσίων των δύο πρώτων δανείων.

Η δεύτερη πτώχευση ήρθε το 1843, λόγω διακοπής εξόφλησης των δόσεων ενός υψηλού για την εποχή δανείου – 60.000.000 γαλλικών φράγκων – που είχε δοθεί στην Βαυαροκρατία.

Έτος	Ύψος Ποσού	Σκοπός
1879	60 εκ. Φράγκα	Για να καλυφθεί και να αποσυρθεί η αναγκαστική κυκλοφορία χρήματος με επιτόκιο 8,19%
1881	120 εκατ. Φράγκα	Για να καλυφθεί και να αποσυρθεί η αναγκαστική κυκλοφορία χρήματος με επιτόκιο 8,19%
1884	100 εκατ. Φράγκα	Για τη κατασκευή σιδηροδρόμων με επιτόκιο 7,16%
1887	135 εκατ. Φράγκα	Για την αγορά στρατιωτικού εξοπλισμού και την εξυπηρέτηση προηγούμενων δανείων. Επιτόκιο 6%
1879	155 εκ. Φράγκα	Για τη πληρωμή του δανείου του και την αποπληρωμή των σιδηροδρομικών εταιριών, με επιτόκιο 5,75%
1890-91	89 εκατ. Φράγκα	Για τη κατασκευή του σιδηροδρόμου Πειραιά – Λάρισας με επιτόκιο 5,7%

Από το συνολικό ονομαστικό ποσό των 643.000.000 εκατ. χρυσών φράγκων εισπράχθηκαν μόνο 463 εκατ. Για τα νέα και τα παλαιά δάνεια καταβλήθηκαν, τη δεκαετία 1880-1890, τοκοχρεολύσια ύψους 455.000.000 χρυσών φράγκων.

Η τρίτη ωστόσο πτώχευση της Ελλάδας ήταν αυτή που σήμανε κλονισμό της δραχμής και ολοκληρωτικό μαρασμό της ελληνικής οικονομίας.

Τον Μάρτιο του 1910 δόθηκαν νέα δάνεια για νέα έργα. Η πτώχευση όμως είναι και πάλι μοιραία και τελικά έρχεται το 1932. Η Ελλάδα χρωστούσε στο εξωτερικό 2,868,1 εκατ. χρυσά φράγκα και αδυνατεί να σηκώσει κεφάλι από την πρώτη πτώχευση της το 1827 λόγω του υψηλού δημόσιου χρέους της.

Τα σημερινά χρέη υπολογίζονται γύρω στα 300 δις. ευρώ και η Ελλάδα πλέον αντιμετωπίζει νέες καταστάσεις δανεισμού και περίοδο μεγάλης οικονομικής ύφεσης.

1.8. Τύποι και ιδιότητες δανείων

Τα δάνεια μπορεί να είναι είτε **ασφαλή**, όπου ο δανειστής προστατεύεται ώστε να λάβει όλο το ποσό που έχει δανείσει, ή **επισφαλή** στα οποία ο δανειζόμενος μπορεί και να μην εξοφλήσει το δάνειο. Στην Ελλάδα ωστόσο, οι τράπεζες πέρα από κάποιες συγκεκριμένες περιπτώσεις επισφαλών δανείων όπου και αναφέρονται παρακάτω, χορηγούν κατά κύρια βάση ασφαλή δάνεια. Παράλληλα, ανάλογα με την χρήση και τη φύση του προσώπου που δανείζεται, τα δάνεια χωρίζονται σε δάνεια ιδιωτικής χρήσης και δάνεια επαγγελματικής χρήσης. Ωστόσο, υπάρχουν και τα κρατικά δάνεια, που περιλαμβάνουν δανεισμούς μεταξύ κρατών αλλά και άλλες περιπτώσεις που περιλαμβάνουν την ανάμιξη του κράτους.

1.8.1. Δάνεια Ιδιωτών

Τα δάνεια ιδιωτών περιλαμβάνουν τα δάνεια που δίνονται σε ιδιώτες για προσωπική χρήση. Στην Ελλάδα τα ιδιωτικά δάνεια είναι κυρίως ασφαλή, δηλαδή η τράπεζα εξασφαλίζει ότι θα λάβει το ποσό που έχει δανείσει μέσω κάποιου συμβολαίου ή σύμβασης το οποίο δηλώνει πως σε περίπτωση αδυναμίας εξόφλησης του δανείου από τον οφειλέτη, ο δανειστής θα μπορέσει και πάλι να ανακτήσει τα χρήματα που έχει δανείσει μέσω συγκεκριμένων και προσυμφωνηθέντων τρόπων. Τα πιο βασικά δάνεια ιδιωτών αναλύονται στη συνέχεια.

1.8.2.Στεγαστικό δάνειο

Ένα στεγαστικό δάνειο είναι ένα πολύ κοινό είδος χρεογράφου, που χρησιμοποιείται από πολλά άτομα για την αγορά κατοικιών. Σε αυτό το δάνειο ο οφειλέτης χρησιμοποιεί τα χρήματα με σκοπό την αγορά ενός ακινήτου. Το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, ωστόσο, εξασφαλίζει ασφάλεια – μία σύσταση ενεχύρου επί του τίτλου για το σπίτι - μέχρι η υποθήκη να εξοφληθεί στο σύνολό της. Σε περίπτωση που υπάρξει αδυναμία αποπληρωμής του δανείου, η τράπεζα θα έχει το νομικό δικαίωμα να κατασχέσει το σπίτι και να το πουλήσει, ώστε να ανακτήσει τα ποσά που οφείλονται σε αυτήν. Συνεπώς, το στεγαστικό δάνειο είναι ένα **ασφαλές** δάνειο, διότι η τράπεζα μέσω κάποιων όρων εξασφαλίζει ότι θα πάρει πίσω τα χρήματα που δάνεισε.

1.8.2.1. Χρήσεις στεγαστικών δανείων

Οι σκοποί για τους οποίους κάποιος μπορεί να πάρει ένα στεγαστικό δάνειο και η αντίστοιχη χρήση αυτών συνοψίζονται παρακάτω:

- ✚ Αγορά, ανέγερση, αποπεράτωση, επέκταση, βελτίωση, επισκευή, συντήρηση κατοικίας ή επαγγελματικής στέγης (για ιδιόχρηση ή εκμετάλλευση).
- ✚ Αγορά οικοπέδου που προορίζεται για κατοικία ή επαγγελματική στέγη
- ✚ Αναχρηματοδότηση στεγαστικών δανείων άλλων τραπεζών

1.8.2.2. Κατηγορίες Στεγαστικών δανείων

Λόγω του μεγάλου ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζών στην χορήγηση στεγαστικών δανείων έχουν δημιουργηθεί πολλές νέες κατηγορίες οι οποίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα αναγκών. Οι γενικές κατηγορίες ενός στεγαστικού δανείου παρουσιάζονται παρακάτω.

✚ Δάνειο σταθερού αρχικού επιτοκίου

Στην κατηγορία αυτή τα δάνεια για ένα αρχικό διάστημα, το οποίο συνήθως κυμαίνεται από ένα έως τρία χρόνια, έχουν σταθερό επιτόκιο και σχετικά χαμηλό το οποίο στη συνέχεια μετατρέπεται σε κυμαινόμενο επιτόκιο μέχρις ότου αποπληρωθεί. Σε αυτά τα δάνεια ο δανειολήπτης προστατεύεται από ανοδικές μεταβολές στα επιτόκια με αποτέλεσμα να υπάρχει και καλύτερος οικονομικός προγραμματισμός, ενώ παράλληλα επιτρέπεται η επιλογή της περιόδου του σταθερού επιτοκίου. Ωστόσο, δεν μπορεί να επωφεληθεί από μία πιθανή πτώση των επιτοκίων και είναι δύσκολο να προβλεφθεί με ακρίβεια το κυμαινόμενο επιτόκιο που θα προκύψει με τη λήξη του σταθερού.

✚ Δάνειο σταθερού επιτοκίου

Στην κατηγορία αυτή το επιτόκιο είναι σταθερό καθ' όλη τη διάρκεια του δανείου και είναι περίπου 3-4 μονάδες πιο υψηλό από τις περιπτώσεις δανείων με κυμαινόμενο επιτόκιο.

✚ Δάνειο Κυμαινόμενου επιτοκίου

Το επιτόκιο είναι κυμαινόμενο καθ' όλη τη διάρκεια του δανείου και είναι συνδεδεμένο στις περισσότερες περιπτώσεις με κάποιο επιτόκιο αναφοράς πλέον ενός περιθωρίου κέρδους που ορίζει η τράπεζα. Σε αυτά τα δάνεια ο δανειολήπτης επωφελείται από τις χαμηλότερες δόσεις σε περιόδους όπου τα επιτόκια έχουν πτωτική πορεία και του επιτρέπεται η πληρωμή πρόσθετων ποσών κάθε χρόνο ούτως ώστε να μειώνονται και οι δόσεις αποπληρωμής. Ωστόσο δεν επιτρέπεται ο ακριβής προϋπολογισμός λόγω συνεχούς μεταβολής των επιτοκίων και σε περιόδους όπου η πορεία των επιτοκίων είναι ανοδική οι δόσεις αποπληρωμής αυξάνονται.

✚ Δάνειο Επιδοτούμενο από τον ΟΕΚ/ΕΔ

Τα δάνεια αυτά αφορούν συγκεκριμένες κατηγορίες δανειοληπτών και είναι 15ετή με κυμαινόμενο επιτόκιο, στα οποία ο ΟΕΚ με ή χωρίς το Ελληνικό Δημόσιο, επιδοτεί κάποιο ποσοστό των τόκων για ορισμένο διάστημα. Το μέγιστο ποσό που μπορεί να επιδοτηθεί, το ποσοστό αυτής της επιδότησης αλλά και η δυνατότητα συμπληρωματικής επιδότησης από το Ελληνικό Δημόσιο εξαρτώνται πάντα από την κατηγορία του δανειολήπτη. Ειδικά δάνεια Τα ειδικά δάνεια δίνονται σε άτομα ειδικών κατηγοριών όπως οι πυροπαθείς, πλημμυροπαθείς, παλιννοστούντες, δικαιούχους Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, με διάφορες διευκολύνσεις λόγω των συνθηκών.

✚ Δικαιούχοι Στεγαστικού Δανείου

Στην Ελλάδα, κατά κύρια βάση στεγαστικό δάνειο μπορούν να πάρουν όλα τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που υποβάλουν φορολογική δήλωση, έχουν συμπληρώσει το 25ο έτος της ηλικίας τους και δεν έχουν ξεπεράσει το 60ο με 75ο έτος αυτής. Ωστόσο, τα δικαιολογητικά και οι προϋποθέσεις απόκτησης ενός στεγαστικού δανείου μπορεί να διαφέρουν ανάμεσα στα διάφορα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

1.8.3. Καταναλωτικά Δάνεια

Τα δάνεια που εμπεριέχουν αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο

Το καταναλωτικό δάνειο είναι το δάνειο το οποίο χορηγείται προκειμένου να καλυφτούν προσωπικές ανάγκες με σκοπό την απόκτηση προϊόντων και υπηρεσιών. Τα καταναλωτικά δάνεια, ο τρόπος απόκτησης αυτών, η φύση τους και το ποσό που χορηγείται καθώς και ο σκοπός απόκτησης αυτών διαφέρει σημαντικά ανάμεσα στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Σε γενικές γραμμές όμως αυτά που ισχύουν για τα καταναλωτικά δάνεια συνοψίζονται παρακάτω. Το ποσό που χορηγείται σε ένα καταναλωτικό δάνειο δεν ξεπερνάει συνήθως τα 25.000 ευρώ, ενώ υπάρχουν και περιπτώσεις όπου το ποσό δεν δίνεται στον πελάτη αλλά δίνεται απευθείας στον έμπορο από τον οποίο έγινε η αγοραπωλησία η οποία χρηματοδοτήθηκε από το δάνειο. Ωστόσο, υπάρχουν καταναλωτικά δάνεια τα οποία δεν χορηγούνται με σκοπό την αγορά προϊόντων και ως εκ τούτου ο δανειζόμενος δεν είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει δικαιολογητικά αγοράς. Τα καταναλωτικά δάνεια μερικές φορές περιλαμβάνουν δάνεια στεγαστικά, προσωπικά δάνεια ή και δάνεια αυτοκινήτου. Δηλαδή, ο δανειολήπτης ζητά να του χορηγηθεί ένα καταναλωτικό δάνειο με σκοπό την αγορά ή την επισκευή μίας κατοικίας, την αγορά αυτοκινήτου ή την αγορά αγαθών και υπηρεσιών.

Δικαιούχοι καταναλωτικού Δανείου

Συνήθως, καταναλωτικό δάνειο μπορούν να λάβουν όλα τα φυσικά πρόσωπα, μισθωτοί ή ελεύθεροι επαγγελματίες, που υποβάλουν φορολογική δήλωση. Ωστόσο, τα δικαιολογητικά και οι προϋποθέσεις απόκτησης ενός καταναλωτικού δανείου μπορεί να διαφέρουν ανάμεσα στα διάφορα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

1.8.3.1. Κατηγορίες καταναλωτικών δανείων

Δάνειο αυτοκινήτου

Ένα δάνειο αυτοκινήτου είναι ένα δάνειο που λήφθηκε ώστε να αγορασθεί ένα καινούργιο ή μεταχειρισμένο αυτοκίνητο. Το δάνειο, σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να εξασφαλισθεί μέσω του ιδίου του αυτοκινήτου, με τον ίδιο τρόπο όπως μια υποθήκη είναι εξασφαλισμένη από τη στέγαση. Η διάρκεια της περιόδου του δανείου είναι σημαντικά μικρότερη, η οποία συχνά αντιστοιχεί στην διάρκεια ζωής του αυτοκινήτου. Το δάνειο αυτοκινήτου είναι δάνειο **ασφαλές**, διότι σε περίπτωση που ο δανειζόμενος δεν μπορέσει να εξοφλήσει όλο το ποσό δανεισμού, το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα έχει κάθε νομικό δικαίωμα να κατασχέσει το αυτοκίνητο προκειμένου να πάρει πίσω τα χρήματα που δάνεισε.

Κατηγορίες Δανείων Αυτοκινήτου

Υπάρχουν δύο είδη δανείων αυτοκινήτων, τα άμεσα και τα έμμεσα. Ένα άμεσο δάνειο αυτοκινήτου είναι όταν μια τράπεζα δίνει το δάνειο άμεσα στον καταναλωτή. Αντίστοιχα, το έμμεσο δάνειο για ένα αυτοκίνητο είναι όταν μία αντιπροσωπεία αυτοκινήτων ενεργεί ως μεσάζων μεταξύ της τράπεζας ή του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος και του καταναλωτή.

Δικαιούχοι Δανείου Αυτοκινήτου

Κατά κύρια βάση, δάνειο αυτοκινήτου μπορεί να πάρει οποιοσδήποτε ανήκει στην ηλικία των 18-65 και εργάζεται ή έχει άλλες πηγές εσόδων. Ωστόσο, τα δικαιολογητικά και οι προϋποθέσεις απόκτησης ενός δανείου αυτοκινήτου μπορεί να διαφέρει ανάμεσα στα διάφορα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

1.8.4. Προσωπικό Δάνειο

Στα προσωπικά δάνεια ο δανειολήπτης δανείζεται ένα ποσό το οποίο επιθυμεί να διαθέσει για την αγορά ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας και δεν χρειάζεται να γνωστοποιήσει τις προθέσεις του στην τράπεζα. Το ποσό που μπορεί να δοθεί διαφέρει ανάμεσα στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και ο δανειζόμενος ανάλογα με τις ανάγκες του μπορεί να λάβει ένα δάνειο ύψους 20.000 ή ακόμα και 30.000 ευρώ. Το συγκεκριμένο δάνειο είναι δάνειο **επισφαλές**, διότι ο δανειζόμενος ζητά να λάβει ένα δάνειο για προσωπική χρήση χωρίς να γνωστοποιεί τις προθέσεις του στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και δεν είναι σίγουρο ότι θα μπορέσει να είναι σε θέση να αποπληρώσει όλο το ποσό. Καθώς ο ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών για την παροχή δανείων είναι υψηλός, το ύψος του ποσού, ο τρόπος αποπληρωμής και οι τόκοι διαφέρουν ανά χρηματοπιστωτικό ίδρυμα σχετικά με τα προσωπικά δάνεια.

Ένα είδος προσωπικού δανείου είναι και το **Ανοιχτό Δάνειο**. Στο ανοιχτό δάνειο το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα εγκρίνει ένα ανώτατο πιστωτικό όριο (συνήθως μέχρι 3.000 ευρώ), και ο πελάτης έχει τη δυνατότητα τμηματικών αναλήψεων. Οι πληρωμές του πελάτη μετά από την αφαίρεση των εξόδων και των τόκων του δανείου, προστίθενται στο υπόλοιπο της εγκεκριμένης πίστωσης.

Ένα άλλο είδος προσωπικού δανείου μπορεί να θεωρηθεί και το **Φοιτητικό Δάνειο**. Τα διάφορα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα προσφέρουν σε σπουδαστές ή φοιτητές δημοσίων και ιδιωτικών σχολών και ιδρυμάτων φοιτητικά δάνεια με ιδιαίτερους και ποικίλους προνομιακούς όρους σχετικά με την εξόφληση τους. Το επιτόκιο, το ποσό και ο τρόπος αποπληρωμής διαφέρει ανά χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και εξαρτάται από τις ανάγκες του κάθε φοιτητή.

Δικαιούχοι Προσωπικού Δανείου

- ✓ Συνήθως, προσωπικό δάνειο μπορούν να λάβουν όλα τα φυσικά πρόσωπα, μισθωτοί ή ελεύθεροι επαγγελματίες, που υποβάλουν φορολογική δήλωση και θέλουν να προβούν σε αγορές από εμπορικά καταστήματα. Ωστόσο, τα δικαιολογητικά και οι προϋποθέσεις απόκτησης ενός προσωπικού δανείου μπορεί να διαφέρουν ανάμεσα στα διάφορα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

1.8.5. Υπερανάληση

Η υπερανάληση, γνωστή και ως overdraft, πρόκειται για έναν τρεχούμενο λογαριασμό και σε περίπτωση που κάποιος χρειαστεί κάποια χρήματα μπορεί να ζητήσει από την τράπεζα του να λάβει ένα ποσό, μεγαλύτερο από αυτό έχει ήδη κατατεθειμένο. Το ανώτατο ποσό που επιτρέπεται να **"σηκώσει"** από την τράπεζα είναι κατά μέσο όρο περίπου 5.000 – 6.000 ευρώ. Η υπερανάληση σε γενικές γραμμές μπορεί να εξοφληθεί ταχύτερα, διότι κάθε φορά που κατατίθεται ένα ποσό στον λογαριασμό του δανειολήπτη όπως για παράδειγμα ο μισθός του, η τράπεζα **"τραβάει"** άμεσα το οφειλόμενο ποσό σε αντίθεση με τα ανοικτά δάνεια όπου οι περισσότεροι πελάτες συνήθως καταβάλλουν την ελάχιστη μηνιαία δόση διαιωνίζοντας έτσι το όποιο χρέος έχουν προς την τράπεζα. Υπάρχουν περιπτώσεις όπου η υπερανάληση αν και έχει εγκριθεί από την τράπεζα δημιουργεί κάποιες επιφυλάξεις για το τραπεζικό ίδρυμα σχετικά με την άρση αυτής ή όχι. Σε κάθε περίπτωση όμως η τράπεζα είναι υποχρεωμένη να ενημερώσει τον πελάτη σχετικά με την πρόθεση της. Παράλληλα, η υπερανάληση μπορεί να αρθεί και από την πλευρά του πελάτη. Η υπερανάληση αποτελεί και αυτή ένα είδος **επισφαλούς** δανείου, διότι δεν είναι σίγουρο ότι ο δανειολήπτης θα μπορέσει να επιστρέψει όλο το ποσό και κατά πόσο εύκολα το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα θα μπορέσει να λάβει πίσω τα χρήματα.

✓ Δικαιούχοι Υπερανάλησης

Συνήθως, υπερανάληση δικαιούνται όλα τα φυσικά πρόσωπα, μισθωτοί ή ελεύθεροι επαγγελματίες, που υποβάλουν φορολογική δήλωση και έχουν έναν λογαριασμό σε μία τράπεζα. Ωστόσο, τα δικαιολογητικά και οι προϋποθέσεις μίας υπερανάλησης μπορεί να διαφέρουν ανάμεσα στα διάφορα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Τα επιτόκια για την υπερανάληψη παρουσιάζονται παρακάτω:

<u>Τράπεζα</u>	<u>Επιτόκιο υπερανάληψης</u> <u>από τρεχούμενο λογαριασμό</u>
<u>Alpha</u>	12,25%
<u>T Bank</u>	12,00%
<u>Citibank</u>	10,90%
<u>Eurobank Ergasias</u>	12,20% - 14,4%
<u>FBB</u>	10,50%
<u>HSBC</u>	EKT+ spread 6,40%
<u>Marfin</u>	8,50%
<u>Millennium</u>	15,40%
<u>Proton</u>	11,50%
<u>Αγροτική</u>	10,25 %
<u>Αττικής</u>	11,50%
<u>Γενική</u>	14,50% (BEK + spread)
<u>Εθνική</u>	13,00%
<u>Ελληνική</u>	9,53%
<u>Εμπορική</u>	9,75%
<u>Κύπρου</u>	9,80% + spread 2% - 4%
<u>Πειραιώς</u>	13,70% (Euribor 1M + spread)
<u>Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο</u>	13,05%

1.8.6. Πιστωτική κάρτα

*Η πιστωτική κάρτα είναι ένα και αυτή ένας τύπος δανείου, που χρησιμοποιείται για την πληρωμή αγαθών και υπηρεσιών χωρίς να χρειάζεται να καταβληθούν τα χρήματα άμεσα. Ο πάροχος της πιστωτικής κάρτας, δηλαδή η τράπεζα, επιβάλλει ένα συγκεκριμένο μηνιαίο πιστωτικό όριο στον πελάτη, το οποίο και μπορεί να διαθέσει σε αγορές που επιθυμεί. Επίσης, ο κάτοχος της πιστωτικής κάρτας έχει τη δυνατότητα να κάνει ανάληψη μετρητών από το **ATM** μίας τράπεζας εφόσον και το πιστωτικό υπόλοιπο το επιτρέπει. Υπάρχουν διάφοροι τύποι πιστωτικής κάρτας οι οποίοι και καλύπτουν τις ανάγκες κάθε ξεχωριστού πελάτη. Υπάρχουν για παράδειγμα πιστωτικές κάρτες οι οποίες έχουν μηδενικό επιτόκιο αγορών και είναι κατάλληλες για όσους πραγματοποιούν κυρίως αγορές αλλά δεν είναι σε θέση να αποπληρώνουν ολόκληρο το ποσό που έχουν χρησιμοποιήσει στο τέλος κάθε μήνα. Παράλληλα, υπάρχουν και πιστωτικές κάρτες οι οποίες έχουν μηδενικό επιτόκιο για μεταφορά υπολοίπου και είναι περισσότερο κατάλληλες για όσους έχουν χρεωστικό υπόλοιπο το οποίο επιβαρύνεται με αυξημένο επιτόκιο. Ένα άλλο είδος πιστωτικής κάρτας είναι και αυτές που έχουν αρχικό επιτόκιο μεταφοράς υπολοίπου για μεγάλο χρονικό διάστημα, οι οποίες εξυπηρετούν όσους επιθυμούν να συγκεντρώσουν τις οφειλές τους με σκοπό να αποπληρώσουν το χρέος τους χωρίς περαιτέρω επιβάρυνση από τους τόκους. Τέλος, υπάρχουν και οι πιστωτικές κάρτες που συμμετέχουν σε προγράμματα επιβράβευσης που ουσιαστικά επιβραβεύουν τους πελάτες που είναι τυπικοί στις πληρωμές τους μέσω επιστροφής χρημάτων, bonus κ.α.*

*Οι περισσότερες πιστωτικές κάρτες πλέον, έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν και στο εξωτερικό διευκολύνοντας έτσι τους πελάτες ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος, προσδίδοντας παράλληλα ασφάλεια στις συναλλαγές τους. Και η πιστωτική κάρτα θα μπορούσε να θεωρηθεί **επισφαλές** δάνειο αν και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εξετάζουν προσεκτικά την οικονομική κατάσταση του δανειολήπτη. Ωστόσο, υπάρχουν κάποια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα τα οποία χορηγούν πιστωτικές κάρτες σε φοιτητές και άλλου είδους άτομα ζητώντας μόνο κάποια πολύ βασικά στοιχεία χωρίς να εξετάζουν αν ο δανειολήπτης είναι όντως σε θέση να αποπληρώσει το ποσό.*

✓ **Δικαιούχοι Πιστωτικής Κάρτας**

Συνήθως, πιστωτική κάρτα μπορούν να λάβουν όλα τα φυσικά πρόσωπα που έχουν μία σταθερή εργασία και ανήκουν στην ηλικία των 22-70. Ωστόσο, τα δικαιολογητικά και οι προϋποθέσεις χορήγησης μίας πιστωτικής κάρτας μπορεί να διαφέρουν ανάμεσα στα διάφορα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

1.8.7.Επιχειρηματικά Δάνεια

Τα επιχειρηματικά δάνεια είναι αυτά τα οποία χορηγούνται από ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα σε έναν πελάτη, που συνήθως είναι μία μεγάλη επιχείρηση, ή μία μικρομεσαία ή και ελεύθεροι επαγγελματίες. Ένα επαγγελματικό δάνειο δίνεται προκειμένου να καλυφθούν κάποιες συγκεκριμένες ανάγκες ανάλογα με το είδος του δανειολήπτη.

Χρήσεις Επιχειρηματικών Δανείων

Οι σκοποί για τους οποίους μπορεί να πάρει κάποιος επιχειρηματικά δάνεια αλλά και η χρήση αυτών συνοψίζεται παρακάτω:

- *Αγορά οικοπέδου*
- *Αγορά έτοιμης ή υπό ανέγερση επιχειρηματικής στέγης*
- *Αποπεράτωση επιχειρηματικής στέγης*
- *Ανακαίνιση επιχειρηματικής στέγης (βελτιώσεις - προσθήκες - επισκευές)*
- *Αγορά εμπορευμάτων*
- *Εξόφληση προμηθευτών*

- ✓ Δικαιούχοι Επιχειρηματικού Δανείου

Επιχειρηματικό δάνειο δικαιούνται να λάβουν όποιοι πελάτες περιλαμβάνονται σε μία εκ των παρακάτω κατηγοριών:

- Ατομικές Επιχειρήσεις
- Ομόρρυθμες Εταιρείες
- Ετερόρρυθμες Εταιρείες
- Ανώνυμες Εταιρείες (Α.Ε.)
- Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.)

Ωστόσο, σε κάθε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα γίνεται έλεγχος σχετικά με το αν είναι δυνατόν να δοθεί δάνειο σε μία επιχείρηση και οι προϋποθέσεις καθώς και τα χαρακτηριστικά του δανείου συνήθως διαφέρουν

1.9. Επιχειρηματικά Δάνεια και Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων

Τα επιχειρηματικά δάνεια αποτελούν ένα είδος χρηματοδότησης μίας επιχείρησης. Γενικά, μία εταιρία προκειμένου να ικανοποιήσει κάποιες συγκεκριμένες ανάγκες της επιλέγει μέσα από μία ευρεία ποικιλία τρόπων χρηματοδότησης που δίνονται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Το δάνειο αποτελεί έναν από αυτούς τους τρόπους. Παρακάτω αναφέρονται συνοπτικά ορισμένοι από τους πιο βασικούς τρόπους χρηματοδότησης οι οποίοι είναι διαφορετικής φύσεως από το δάνειο.

- ❖ Leasing: Με τη χρηματοδοτική μίσθωση (**leasing**), οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από το μέγεθος το είδος και τη νομική μορφή τους, έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν τα ακίνητα ή κινητά στοιχεία που επιλέγουν για να καλύψουν τις ανάγκες τους, χωρίς να δεσμεύσουν τα κεφάλαιά τους ή να καταφύγουν στις κλασσικές μορφές δανεισμού.
- ❖ Factoring: Μέσω της διαδικασίας **factoring**, πραγματοποιείται μία τριμερής συνεργασία μεταξύ ενός προμηθευτή, των πελατών του και μίας εταιρίας **factoring**, η οποία είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση, τη λογιστική παρακολούθηση και την είσπραξη των εκδιδόμενων από τον προμηθευτή χορήγηση προκαταβολών επί της αξίας τους.
- ❖ Κεφάλαιο επιχειρηματικών συμμετοχών: Το **Κεφάλαιο επιχειρηματικών συμμετοχών** (*venture capital*) είναι το κεφάλαιο που επενδύεται σε παλαιές ή υπό σύσταση επιχειρήσεις από ειδικευμένες επενδυτικές εταιρίες. Μια εταιρία *venture capital* προσφέρει κεφάλαιο στην επιχείρηση

εξαγοράζοντας ποσοστό από το εταιρικό (ή μετοχικό όταν πρόκειται για ΑΕ) κεφάλαιο της τελευταίας. Πρόκειται ουσιαστικά για έναν τρόπο χρηματοδότησης επενδύσεων σχετικά ριψοκίνδυνων.

1.10. Εξόφληση Δανείου

Η απόσβεση ενός δανείου αποτελεί ουσιαστικά την εξόφληση του και μπορεί να γίνει ενδεικτικά με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

- *Καταβολή ολόκληρου του ποσού συμπεριλαμβανομένων των τόκων στο τέλος της περιόδου δανεισμού*

Εδώ, ο οφειλέτης καταβάλλει ολόκληρο το ποσό στο τέλος της περιόδου δανεισμού και συμφωνείται έπειτα ο τρόπος πληρωμής των τόκων. Σε περίπτωση που η χρονική διάρκεια του δανεισμού είναι σχετικά μικρή τότε οι τόκοι είτε παρακρατούνται τη στιγμή του δανεισμού είτε πληρώνονται και με την εξόφληση του κεφαλαίου.

- *Καταβολή σταθερών δόσεων του κεφαλαίου σε ίσα χρονικά διαστήματα συμπεριλαμβανομένων και των τόκων του ανεξόφλητου ποσού*

Σε αυτήν την περίπτωση, οι δόσεις καταβάλλονται ανά ίσα χρονικά διαστήματα (πχ ανά έτος) και μαζί καταβάλλονται και οι τόκοι του ανεξόφλητου κεφαλαίου.

- *Καταβολή ίσων τοκοχρεολυτικών δόσεων*

Στη τελευταία περίπτωση, ο δανειζόμενος καταβάλλει ένα σταθερό ποσό, με τη μορφή τοκοχρεολυτικής δόσεως, στο τέλος της περιόδου ανατοκισμού και μέχρι να λήξει η διάρκεια δανεισμού. Η συγκεκριμένη τοκοχρεολυτική δόση αποτελείται από το αυξανόμενο μερίδιο κεφαλαίου και από ένα παραλλήλως μειούμενο μερίδιο τόκων.

Ωστόσο, υπάρχουν και κάποιες ιδιαίτερες περιπτώσεις δανείων, στις οποίες η απόσβεση έχει κάποιες προϋποθέσεις και συνθήκες που έχουν διαπραγματευθεί εξαρχής και αναφέρονται στο συμβόλαιο.

1.10.1. Επίσπευση Εξόφλησης Δανείου

Αντίθετα με την επαναδιαπραγμάτευση ενός δανείου, εδώ ο δανειζόμενος έχει τη δυνατότητα να επισπεύσει την πληρωμή του οφειλόμενου ποσού. Τη συγκεκριμένη περίπτωση τη συναντάμε σε περιόδους υποχωρήσεως των επιτοκίων και εξαρτάται πάντα από τους όρους του συμβολαίου του δανείου.

1.10.2. Καταχρήσεις στο δανεισμό

Ο επιθετικός δανεισμός είναι μία μορφή κατάχρησης στη χορήγηση των δανείων. Περιλαμβάνει συνήθως τη χορήγηση ενός δανείου, προκειμένου να τεθεί ο δανειζόμενος σε θέση που μπορεί κάποιος να τον εκμεταλλευτεί ή να αποκτήσει πλεονέκτημα έναντι αυτού. Όταν ο δανειστής δεν έχει εγκριθεί, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως τοκογλύφος.

Η τοκογλυφία είναι μια διαφορετική μορφή κακοποίησης, όπου ο δανειστής χρεώνει υπερβολικούς τόκους. Σε διάφορες χρονικές περιόδους και πολιτισμούς το αποδεκτό επιτόκιο ήταν διαφορετικό, από καθόλου μέχρι και απεριόριστο. Ορισμένες επιχειρήσεις πιστωτικών καρτών, μάλιστα, σε κάποιες χώρες, έχουν κατηγορηθεί από οργανώσεις καταναλωτών για χορήγηση δανείων με υπέρογκα επιτόκια και παραγωγή χρημάτων από αυτές τις επιτόλαιες «πρόσθετες δαπάνες».

Καταχρήσεις μπορεί επίσης να πραγματοποιηθούν με τη μορφή του πελάτη να εκμεταλλεύεται το δανειστή από τη μη εξόφληση του δανείου ή την προσπάθεια εξαπάτησης του δανειστή.

Το **σύστημα Τειρεσίας** είναι βάση δεδομένων για την πιστοληπτική ικανότητα εμπόρων και καταναλωτών. Σε αυτό καταχωρούνται φυσικά και νομικά πρόσωπα που κατά το παρελθόν έχουν φανεί αφερέγγυοι ως οφειλέτες. Περιπτώσεις αφερέγγυοτητας είναι η έκδοση ακάλυπτης επιταγής, η μη πληρωμή συναλλαγματικής κατά τη λήξη της, η πτώχευση, η μη εξόφληση δανείου κλπ. Η ύπαρξη μητρώου αφερέγγυων οφειλετών εξυπηρετεί την καλή λειτουργία του τραπεζικού συστήματος, διότι μειώνει τον κίνδυνο να εξαπατηθούν οι τράπεζες και να

χορηγήσουν πίστωση σε άτομα και επιχειρήσεις που δεν έχουν σκοπό να την αποπληρώσουν. Παράλληλα λειτουργεί ως κίνητρο στους οφειλέτες να αποπληρώνουν έγκαιρα τα χρέη τους, γιατί αλλιώς γνωρίζουν ότι θα μπουν στη «μαύρη λίστα» και δε θα μπορούν να συμβληθούν με τράπεζες στο μέλλον.

Κάθε άτομο ή εταιρία έχει δικαίωμα να πληροφορηθεί αν και τι εγγραφές υπάρχουν στον Τειρεσία στο όνομά του/της και να ζητήσει τη διόρθωση τυχόν λαθών και ανακρίβειών.

Η Τειρεσίας συστάθηκε αρχικά ως μη κερδοσκοπική εταιρεία και από το Σεπτέμβριο του 1997, λειτουργεί ως ανώνυμη εταιρεία, διατηρώντας αμιγώς τη φιλοσοφία της μη κερδοσκοπικής εταιρείας, αλλά εξασφαλίζοντας παράλληλα τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την ανάπτυξή της.

Στις παραπάνω παραγράφους παραθέσαμε τους διάφορους τύπους δανείων που υπάρχουν στην αγορά αναφερθήκαμε στους υποψήφιους δανειολήπτες

Η δανειολήπτες έχουν την υποχρέωση προς την τράπεζα να αποπληρώσουν το δάνειο που έχουν λάβει και αναφέρουμε τους τρόπους παρακάτω

➤ ***Καταβολή ολόκληρου του ποσού συμπεριλαμβανομένων των τόκων στο τέλος της περιόδου δανεισμού***

Εδώ, ο οφειλέτης καταβάλλει ολόκληρο το ποσό στο τέλος της περιόδου δανεισμού και συμφωνείται έπειτα ο τρόπος πληρωμής των τόκων. Σε περίπτωση που η χρονική διάρκεια του δανεισμού είναι σχετικά μικρή τότε οι τόκοι είτε παρακρατούνται τη στιγμή του δανεισμού είτε πληρώνονται και με την εξόφληση του κεφαλαίου.

➤ ***Καταβολή σταθερών δόσεων του κεφαλαίου σε ίσα χρονικά διαστήματα συμπεριλαμβανομένων και των τόκων του ανεξόφλητου ποσού***

Σε αυτήν την περίπτωση, οι δόσεις καταβάλλονται ανά ίσα χρονικά διαστήματα (πχ ανά έτος) και μαζί καταβάλλονται και οι τόκοι του ανεξόφλητου κεφαλαίου.

➤ **Καταβολή ίσων τοκοχρεολυτικών δόσεων**

Στη τελευταία περίπτωση, ο δανειζόμενος καταβάλλει ένα σταθερό ποσό, με τη μορφή τοκοχρεολυτικής δόσεως, στο τέλος της περιόδου ανατοκισμού και μέχρι να λήξει η διάρκεια δανεισμού. Η συγκεκριμένη τοκοχρεολυτική δόση αποτελείται από το αυξανόμενο μερίδιο κεφαλαίου και από ένα παραλλήλως μειούμενο μερίδιο τόκων

Ο νόμος 3869/3-8-2010. για την Ρύθμιση χρεών

Εάν όμως δεν μπορέσει να αποπληρώσει το δάνειο του και δυσκολεύεται οικονομικά η τράπεζα σε συνεννόηση με τον δανειζόμενο μπορεί να προβεί σε ρύθμιση του χρέους σύμφωνα με τον νόμο 3869/3-8-2010.

Ο νέος νόμος δίνει τη δυνατότητα σε φυσικά πρόσωπα που έχουν περιέλθει σε μόνιμη αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων οφειλών τους να προβούν σε ρύθμιση και απαλλαγή από το υπόλοιπο αυτών.

Ο νόμος προβλέπει 4 στάδια ρύθμισης:

1. Εξωδικαστικός συμβιβασμός: προβλέπει την υποχρεωτική απόπειρα του, η οποία αποδεικνύεται με βεβαίωση του φορέα που την έχει αναλάβει. Τον εξωδικαστικό συμβιβασμό μπορούν να αναλάβουν δικηγόροι, ο Συνήγορος του Καταναλωτή, οι καταναλωτικές οργανώσεις, κ.α.

2. Αίτηση στο Ειρηνοδικείο: η αίτηση περιλαμβάνει κατάσταση περιουσίας και εισοδημάτων οφειλέτη και συζύγου, κατάσταση απαιτήσεων πιστωτών, σχέδιο διευθέτησης οφειλών.

3. Συμβιβασμός ενώπιον Ειρηνοδικείου: ο συμβιβασμός επιτυγχάνεται με συμφωνία πιστωτών με απαιτήσεις άνω του 51% των οφειλών.

4. Δικαστική ρύθμιση οφειλών: το δικαστήριο μετά τον έλεγχο, εφόσον κρίνει ότι δεν επαρκούν τα περιουσιακά στοιχεία και τα εισοδήματα του οφειλέτη για την αποπληρωμή των χρεών, προχωρά στη ρύθμιση των οφειλών.

Αν και το Κράτος νομοθέτησε την εξής ρύθμιση τα φυσικά πρόσωπα θα πρέπει να προσέχουν διότι περιγράφει μια περίπλοκη διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί, η ακλούθησα της

οποίας, όμως, μπορεί να οδηγήσει σε **καταβολή μικρού μέρους οφειλών και σε οριστική απαλλαγή των υπολοίπων χρεών.**

Οι κερδισμένοι από τον νόμο είναι οι οφειλέτες εκείνοι, που δεν διαθέτουν στο όνομα τους ακίνητη περιουσία, πλην της πρώτης κατοικίας, και που διαθέτουν χαμηλό οικογενειακό εισόδημα.

Ειδική πρόνοια υπάρχει και μεγαλύτερη προστασία για όσους έχουν σοβαρά προβλήματα υγείας ή τελούν σε χρόνια ανεργία ή έχουν ανεπαρκές εισόδημα για την κάλυψη στοιχειωδών βιοτικών αναγκών ή άλλους λόγους ίδιας βαρύτητας. Σε αυτές τις περιπτώσεις μπορεί να ζητηθεί και να αποφασιστεί από το Ειρηνοδικείο ακόμη και **η μηδενική καταβολή και η πλήρης απαλλαγή από τα χρέη.**

Επιπλέον, ο νέος νόμος ορίζει την **απαγόρευση πλειστηριασμού** μέχρι τις αρχές Φεβρουαρίου της **κύριας κατοικίας του οφειλέτη**, εφόσον η αξία της δεν υπερβαίνει το αφορολόγητο όριο απόκτησης της προσανυξημένη κατά 50% (Σημειώνεται ότι το αφορολόγητο όριο για έναν άγαμο φορολογούμενο είναι 200.000 ευρώ, οπότε η αντικειμενική αξία της κατοικίας για να μη βγει σε πλειστηριασμό δε θα πρέπει να ξεπερνά τις 300.000 ευρώ). Υπενθυμίζουμε, ωστόσο, ότι με άλλη διάταξη νόμου ήδη έχουν απαγορευτεί έως τις 31/12/2010 οι πλειστηριασμοί για χρέη έως 200.000 ευρώ προς τις τράπεζες.

Μεγάλη, όμως, προσοχή πρέπει να επιδείξουν οι δανειολήπτες γιατί ο **νέος νόμος δεν επιφέρει γενική αναστολή των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης** (κατάσχεση, πλειστηριασμός λοιπών περιουσιακών στοιχείων, πλην της πρώτης κατοικίας) κατά του οφειλέτη. Αυτό επιτυγχάνεται μόνο με έκδοση δικαστικής απόφασης (αναστολή εκτελεστικής διαδικασίας), μετά από αίτηση του δανειολήπτη και εφόσον πιθανολογηθεί από το Δικαστήριο ότι από την εκτέλεση θα προκληθεί ουσιώδης βλάβη στα συμφέροντα του και ότι θα ευδοκιμήσει η αίτηση υπαγωγής του στη ρύθμιση του νόμου. Εάν αυτό πιθανολογηθεί τότε το Δικαστήριο, που δικάζει με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, **χορηγεί αναστολή εκτέλεσης έως την έκδοση οριστικής απόφασης επί του σχεδίου διευθέτησης των οφειλών.**

Πάντως, η **κανονική εκτέλεση από τον οφειλέτη – δανειολήπτη της ρύθμισης χρεών**, ήτοι την καταβολή μηνιαίως και για χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών ορισμένου ποσού για την ικανοποίηση των απαιτήσεων των πιστωτών του συμμέτρως διανεμόμενο, **επιφέρει την απαλλαγή του από κάθε τυχόν υφιστάμενο υπόλοιπο οφειλής έναντι όλων των πιστωτών.**

Η εφαρμογή του νόμου έχει εκκινήσει από την **1η Σεπτεμβρίου 2010**, ημερομηνία δηλαδή από την οποία μπορούσαν να ξεκινήσουν οι αιτήσεις εξωδικαστικού συμβιβασμού προς τους πιστωτές, ενώ οι αιτήσεις ενώπιον του Ειρηνοδικείου για τον ενώπιον του συμβιβασμό υποβάλλονται ήδη από τον Ιανουάριο 2011, και αφού έχουν μεσολαβήσει 6 μήνες από την προσπάθεια εξεύρεσης εξωδικαστικού συμβιβασμού.

Ο δανειολήπτης καθ όλη τη διάρκεια της διαδικασίας έχει **καθήκον ειλικρινούς δήλωσης** τόσο των περιουσιακών του στοιχείων όσο και των εισοδημάτων του. Η παράβαση αυτής της υποχρέωσης συνεπάγεται την απόρριψη του αιτήματος ρύθμισης των οφειλών με απαλλαγή.

Ιδιαίτερη είναι η αντιμετώπιση εφόσον υπάρχει **ρευστοποιήσιμη περιουσία**, η εκποίηση της οποίας κρίνεται απαραίτητη για την ικανοποίηση των πιστωτών. Σε αυτή τη περίπτωση ορίζεται εκκαθαριστής, έργο του οποίου θα είναι η εκποίηση της περιουσίας και η σύμμετρη ικανοποίηση των πιστωτών.

Η **προστασία της κύριας κατοικίας** και η εξαίρεση της από την ρευστοποιήσιμη περιουσία, συνεπάγεται την ικανοποίηση των απαιτήσεων των πιστωτών μέχρι του ποσού του **85% της εμπορικής αξίας** του ακινήτου, με περίοδο χάριτος και επιτόκιο ενήμερης οφειλής ή μέσο επιτόκιο στεγαστικού δανείου και χωρίς ανατοκισμό. Η περίοδος της τοκοχρεωλυτικής εξόφλησης της οφειλής δεν μπορεί να υπερβεί τα 20 έτη.

Ο νόμος επειδή είχε διογκωθεί το πρόβλημα και υπήρξε ο κίνδυνος βραχυπρόθεσμα οι οφειλέτες να δυσκολευτούν να πληρώσουν τις δόσεις τους και σε βάθος χρόνου να χάσουν τις περιουσίες τους και το πιο βασικό στοιχείο να χάσουν την πρώτη κατοικία τους ήρθε να βοηθήσει τους πολίτες .Ο νόμος έχει θετικά στοιχεία ο οφειλέτης πρέπει να προσέχει τις παγίδες και τα ψιλά γράμματα για να μην βρεθεί σε δυσμενή θέση, μπορεί να τον υποστηρίξουν και Οργανώσεις που έχουν δημιουργηθεί για περαιτέρω ενημέρωση και προστασία.

1.11. *Ενημέρωση και Προστασία των Πολιτών*

Οι φορείς που ενημερώνουν και προστατεύουν την κοινωνία και τους πολίτες της

Στην παγκοσμιοποιημένη Ενωμένη Ευρώπη οι Έλληνες πολίτες αλλά και γενικά όλοι οι Ευρωπαίοι πολίτες μπορούν να βοηθηθούν από ενώσεις και οργανισμούς καταναλωτών που έχουν συσταθεί για την προστασία των πολιτών από το χρηματοπιστωτικό σύστημα αλλά και γενικά από κάθε οργανισμό που πιστεύουν ότι βλάπτονται άμεσα ή έμμεσα. Οι κυριότεροι οργανισμοί που μπορεί ο καταναλωτής, κατά κύριο λόγο οι Έλληνες καταναλωτές, να απευθυνθεί είναι σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο δίκτυο διαμεσολαβητών και τοπικά στην Τράπεζα της Ελλάδος, στη Γενική Γραμματεία Καταναλωτών, στον Τραπεζικό διαμεσολαβητή και τέλος στον συνήγορο του πολίτη.

ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΩΝ ΚΑΙ Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗΣ

Το Δίκτυο ιδρύθηκε το 1996 και έχει εξελιχθεί σταθερά σε ένα δυναμικό εργαλείο συνεργασίας για τους διαμεσολαβητές και το προσωπικό τους, και χρησιμεύει ως αποτελεσματικός μηχανισμός συνεργασίας για την αντιμετώπιση υποθέσεων. Το Δίκτυο είναι ιδιαίτερης σημασίας για τον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή καθώς του επιτρέπει να αντιμετωπίζει άμεσα και αποτελεσματικά τις καταγγελίες που εμπíπτουν εντός της αρμοδιότητάς του. Πραγματοποιείται ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών μέσω σεμιναρίων και συναντήσεων, ενός τακτικού ενημερωτικού δελτίου, ενός ηλεκτρονικού φόρουμ και μιας ημερήσιας ηλεκτρονικής ενημερωτικής υπηρεσίας. Οι επισκέψεις του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή που οργανώνονται από τους διαμεσολαβητές στα κράτη μέλη και τις υποψήφιες χώρες έχουν επίσης αποδειχθεί ιδιαίτερα αποτελεσματικές όσον αφορά την ανάπτυξη του Δικτύου.

Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής είναι ο καθηγητής Νικηφόρος Διαμαντούρος, πρώην εθνικός Διαμεσολαβητής (Συνήγορος του Πολίτη) της Ελλάδας. Εξελέγη από το

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και κατέχει το αξίωμα αυτό από την 1η Απριλίου 2003. Το Κοινοβούλιο εξέλεξε τον πρώτο Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή το 1995.

Με τι ασχολείται...

Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής διερευνά καταγγελίες για περιπτώσεις κακοδιοίκησης στις δραστηριότητες των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Τα όργανα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο της ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Φαρμάκων και το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας αποτελούν παραδείγματα οργανισμών της Ένωσης, τις δραστηριότητες των οποίων μπορεί να διερευνήσει ο Διαμεσολαβητής. Μόνο το Δικαστήριο, το Πρωτοδικείο και το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κατά την άσκηση της δικαιοδοτικής τους λειτουργίας, δεν εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιοτήτων του.

Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής συνήθως διεξάγει έρευνες με βάση καταγγελίες που του υποβάλλονται, αλλά προβαίνει και σε αυτεπάγγελτες έρευνες.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κεντρική Εκδοτική Τράπεζα

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι η κεντρική εκδοτική τράπεζα της Χώρας μας και οι δραστηριότητες είναι να:

- ✚ Συμμετέχει στη χάραξη της ενιαίας νομισματικής πολιτικής της ζώνης του ευρώ και την εφαρμόζει στην Ελλάδα.
- ✚ Ασκεί την επίβλεψη των συστημάτων και των μέσων πληρωμών, με σκοπό τη διασφάλιση της σταθερότητας, της αξιοπιστίας και της αποδοτικότητάς τους.
- ✚ Προωθεί ρυθμίσεις για τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και την αποτελεσματική διαχείριση χρηματοπιστωτικών κρίσεων.
- ✚ Συλλέγει στατιστικά στοιχεία από νομισματικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (δηλαδή, τις τράπεζες και τα αμοιβαία κεφάλαια διαχείρισης διαθεσίμων).
- ✚ Εκδίδει τραπεζογραμμάτια ευρώ, τα οποία κυκλοφορούν ως νόμιμο χρήμα, μετά από έγκριση της ΕΚΤ, και είναι αρμόδια για την κυκλοφορία και διαχείριση των τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ στην Ελλάδα.
- ✚ Φροντίζει για την προμήθεια των αναγκαίων ποσοτήτων ανά αξία, είτε από το Ίδρυμα Εκτύπωσης Τραπεζογραμματίων και Αξιών (ΙΕΤΑ), είτε από διασυνοριακές χρηματοπιστωτικές, καθώς και για την ασφαλή αποθήκευση, διακίνηση και την επανακυκλοφορία ή την καταστροφή τους και μεριμνά για τον ομαλό εφοδιασμό της οικονομίας.
- ✚ Εποπτεύει τα πιστωτικά ιδρύματα καθώς και ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας.
- ✚ Εποπτεύει και ελέγχει τις ασφαλιστικές και ανασφαλιστικές επιχειρήσεις καθώς και τους διαμεσολαβητές στις ασφαλίσεις.
- ✚ Καταρτίζει και δημοσιεύει στατιστικά στοιχεία που αφορούν την ελληνική οικονομία και διενεργεί εξειδικευμένες στατιστικές έρευνες
- ✚ Κατέχει και διαχειρίζεται τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας στα οποία περιλαμβάνονται τα σε συνάλλαγμα και χρυσό διαθέσιμα της Τράπεζας της Ελλάδος και του Ελληνικού Δημοσίου.
- ✚ Εξυπηρετεί το Ελληνικό Δημόσιο ως ταμίας και εντολοδόχος τού.

Βασικός σκοπός και καθήκον της Γενικής Γραμματείας Καταναλωτή είναι:

1. Να εισηγείται την χάραξη και την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα της προστασίας του καταναλωτή και
2. Να μεριμνά για τον έλεγχο της εφαρμογής της νομοθεσίας που αφορά την προστασία του καταναλωτή και να φροντίζει για τα συμφέροντα των καταναλωτών εν γένει και ιδίως για:
 - α) την υγεία και την ασφάλεια των καταναλωτών,
 - β) τα οικονομικά τους συμφέροντα,
 - γ) την οργάνωση τους σε ενώσεις καταναλωτών,
 - δ) το δικαίωμα ακρόασής τους σε θέματα που τους αφορούν και
 - ε) την πληροφόρηση και επιμόρφωση τους σε καταναλωτικά θέματα.

Η Γενική Γραμματεία Καταναλωτή επιλαμβάνεται των προβλημάτων που οι καταναλωτές αντιμετωπίζουν στις συναλλαγές τους τόσο με τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα όσο και με τις επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής του δημόσιου τομέα και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

Στα πλαίσια της διοικητικής σύγκλισης σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης συστήθηκε με τον N. 3297/04 (ΦΕΚ 259/A'/23-12-04) ο θεσμός του «**Συνήγορου του Καταναλωτή**» που αποτελεί ανεξάρτητη αρχή επιφορτισμένη με το έργο της εξώδικης επίλυσης διαφορών που προκύπτουν μεταξύ προμηθευτών και καταναλωτών ή ενώσεων καταναλωτών και πρόθεσή του είναι η φιλική διευθέτηση διαφοράς και ο συμβιβασμός των εμπλεκόμενων μερών.

Μεσολαβητής Τραπεζικών – Επενδυτικών Υπηρεσιών

Μεσολαβητής Τραπεζικών – Επενδυτικών Υπηρεσιών

(Μ.Τ.Ε.Υ.) είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Προήλθε από την ενοποίηση του Τραπεζικού Μεσολαβητή και του Μεσολαβητή Κεφαλαιαγοράς και λειτουργεί από την 1.7.2005, με σκοπό να εξετάζει **δίκαια, αμερόληπτα** και με **διαφανείς διαδικασίες**, διαφορές που ανακύπτουν από την παροχή τραπεζικών και επενδυτικών υπηρεσιών και να επιδιώκει τη φιλική διευθέτησή τους.

Σε ποιους απευθύνεται

- Σε **καταναλωτές, επαγγελματίες**, καθώς και σε **μικρές επιχειρήσεις** (με ετήσιο κύκλο εργασιών μέχρι € 1.000.000), που συναλλάσσονται με τράπεζες. Εξαιρούνται οι γεωργικές, δασικές, αλιευτικές και μεταφορικές επιχειρήσεις.
- Σε **επενδυτές** – φυσικά ή νομικά πρόσωπα – που συναλλάσσονται με επενδυτικές εταιρίες, εφόσον οι συναλλαγές δεν αφορούν επαγγελματικές δραστηριότητες

Η Υπηρεσία εξετάζει :

1. Διαφορές που ανακύπτουν από την παροχή τραπεζικών (καταθέσεις, δάνεια, κάρτες κ.λπ.) και επενδυτικών (μετοχές, αμοιβαία κεφάλαια, ομόλογα κ.λπ.) υπηρεσιών από Τράπεζες ή επενδυτικές εταιρίες (Χρηματιστηριακές Εταιρίες, Εταιρίες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων και Εταιρίες Επενδυτικής Διαμεσολάβησης) που συμμετέχουν ή συνεργάζονται με τον Μ.Τ.Ε.Υ. και είναι εγκατεστημένες στην Ελλάδα.
2. Διασυνοριακές Διαφορές ως μέλος του FIN-NET (Δικτύου Εξωδικαστικών Διασυνοριακών Καταγγελιών στον Τομέα των Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών), <http://ec.europa.eu/fin-net>. Ο Μ.Τ.Ε.Υ. παρέχει ενημέρωση και βοήθεια σε καταναλωτές που διαμένουν στην Ελλάδα για τη διευθέτηση προβλημάτων που ανέκυψαν από

τραπεζικές ή επενδυτικές συναλλαγές τους σε άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.). Επίσης εξετάζει, προς διευθέτηση, παράπονα καταναλωτών άλλων κρατών-μελών της Ε.Ε. και του Ε.Ο.Χ. που ανέκυψαν από συναλλαγές τους με τράπεζες ή επενδυτικές εταιρίες εγκατεστημένες στην Ελλάδα, που συμμετέχουν ή συνεργάζονται με τον Μ.Τ.Ε.Υ.

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

Συνήγορος του Καταναλωτή αποτελεί ένα σημαντικό θεσμό για την ελληνική κοινωνία και αγορά, αφού στόχος του είναι να συμβάλλει στην προστασία τόσο του πολίτη-καταναλωτή, όσο και των επιχειρήσεων, επιδιώκοντας την εξεύρεση γρήγορων και αποτελεσματικών

λύσεων στις εκάστοτε διαφορές κατά τρόπο ικανοποιητικό και για τα δύο ενδιαφερόμενα μέρη.

Συνηγόρου του Καταναλωτή και των δύο βοηθών Συνηγόρων, ο θεσμός του Συνηγόρου

του Καταναλωτή αναλαμβάνει:

- ❖ *Τη δωρεάν διαμεσολάβηση για τη φιλική διευθέτηση διαφορών των καταναλωτών ή των ενώσεων του με προμηθευτές του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα. Η ανάληψη μιας υπόθεσης από το Συνήγορο του Καταναλωτή μπορεί να γίνει αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν σχετικού αιτήματος- αναφοράς ενός τουλάχιστον από τα ενδιαφερόμενα μέρη, αρκεί η υπόθεση αυτή να μην εκκρεμεί στη δικαιοσύνη.*
- ❖ *Τη δυνατότητα να προβαίνει σε συστάσεις και υποδείξεις προς τους προμηθευτές, όταν από την επιχειρηματική τους συμπεριφορά θίγεται μεγάλος αριθμός καταναλωτών.*
- ❖ *Τη σύνταξη πορισμάτων επί των υποθέσεων που χειρίζεται αλλά και την δημόσια κοινοποίηση μέρους*

αυτών, όταν αυτό κρίνεται σκόπιμο για το συμφέρον των πολιτών και την ομαλή λειτουργία της αγοράς.

- ❖ *Τη δυνατότητα παραπομπής στον Εισαγγελέα εάν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για την τέλεση αξιόποινης πράξης από ένα εκ των ενδιαφερομένων μερών.*

- ❖ Την εποπτεία των επιτροπών φιλικού διακανονισμού για την εξώδικη επίλυση καταναλωτικών διαφορών που λειτουργούν στις κατά τόπους Νομαρχίες της χώρας.
- ❖ Τη σύνταξη και δημοσίευση ετήσιας έκθεσης προς τον Πρωθυπουργό, τη Βουλή των Ελλήνων και τον Υπουργό Ανάπτυξης. Στην έκθεση παρουσιάζεται συνολικά το έργο της Αρχής υποστηριζόμενο από τις απαραίτητες εισηγήσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων, καθώς και από συγκεκριμένες προτάσεις για νομοθετικές παρεμβάσεις.
- ❖ Τη σύνταξη ειδικών εκθέσεων που εστιάζουν σε κατηγορίες θεμάτων που κρίνονται επείγουσες, προκειμένου να προταθούν οι απαραίτητες νομοθετικές ρυθμίσεις.
- ❖ Την πρόωθηση του προβληματισμού και την ενίσχυση του διαλόγου με τους εκπροσώπους των καταναλωτικών, εμπορικών και επιχειρηματικών ενώσεων, καθώς και άλλων κοινωνικών εταίρων, προκειμένου ο παρεμβατικός του ρόλος να διασφαλίζει τα συμφέροντα του πολίτη- καταναλωτή και να προστατεύει την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Υποκεφάλαιο Χρήμα

Πηγή : * Βικιπαιδεία , *χρήμα* * *FED, Modern Money Mechanics*,σελ 2-4

Υποκεφάλαιο Πιστωτικά Ιδρύματα(Τράπεζες)

Πηγή : * Βικιπαιδεία, *πιστωτικά ιδρύματα*

Υποκεφάλαιο Δάνεια

Πηγή : *Βικιπαιδεία, *Δάνεια*

1.12. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σήμερα που καθένας από εμάς εργάζεται παίρνει δάνεια από τις τράπεζες και ορισμένες φορές πέφτει θύμα του συστήματος θα πρέπει να γνωρίζουμε πως λειτουργεί το χρηματοοικονομικό Σύστημα ,πως διαχειρίζονται οι τράπεζες τα χρήματα και βασικά τι είναι το χρήμα και πως δημιουργείται. Τα παραπάνω που αναφέραμε είναι το έναυσμα να κινηθεί ο κόσμος και να μάθει γενικά για το σύστημα που μας περιβάλλει και για το πώς λειτουργεί .

Επιπλέον αναφέραμε συνοπτικά τις υπηρεσίες και τους συλλόγους που ειδικεύονται γενικά στο θέμα της κατανάλωσης και στον τραπεζικό τομέα, οργανισμοί όπου μπορούν να μας προστατεύσουν και να μας ενημερώσουν ώστε να γίνουμε πιο ενήμεροι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο

2. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα που προέκυψε την δεκαετία του '70 ήταν πως θα αντιμετωπίσει ο τραπεζικός τομέας μια κρίση και ποιοι οι τρόποι πρόληψης με αυτή την σκέψη στα έτη 1974 ιδρύθηκε η Επιτροπή της Βασιλείας, Η Βασιλεία είναι μία οργανωτική επιτροπή, η οποία δίνει συστάσεις και την κατευθυντήρια γραμμή για να λειτουργούν οι τράπεζες και μέλη της είναι οι κεντρικές Τράπεζες και ορισμένοι από τα κράτη- μέλη του "Group 10. Ουσιαστικά απαρτίζεται από 10 κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ισπανία, τον Καναδά και τις Η.Π.Α. Η Βασιλεία δεν έχει νομική υπόσταση και συνεργάζεται με τη γραμματεία της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών. Παρακάτω θα αναφέρουμε τους ρυθμιστικού κανονισμούς (Βασιλεία I, II) ,συνοπτικά το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα και τους κίνδυνους γενικά που υπάρχουν στο τραπεζικό σύστημα.

2.2 Επιτροπή της Βασιλείας

Η Επιτροπή της Βασιλείας, οι ρυθμιστικοί κανόνες μέσω της Βασιλείας I & II

Η Επιτροπή της Βασιλείας συστήθηκε στο τέλος του 1974, από τους Διοικητές των Κεντρικών Τραπεζών της ομάδας των 10 κρατών (G10=ΗΠΑ, Καναδάς, Ιαπωνία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία, Κάτω χώρες, Βέλγιο, Ελβετία και Σουηδία). Ιδρύθηκε σε μία περίοδο έντονων διακυμάνσεων των ισοτιμιών και των επιτοκίων, με σκοπό τη διαμόρφωση ομοιόμορφων κανόνων ελέγχου και εποπτικών πρακτικών για το Τραπεζικό Σύστημα.

*Αρχικό όνομα της Επιτροπής ήταν **Committee on banking Regulation and Supervisory Practices**.*

Συνεδρίασε για πρώτη φορά το Σεπτέμβριο του 1975. Συνεδριάζει 4-5 φορές το χρόνο. Εδρεύει στην Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών (BIS) της Βασιλείας της Ελβετίας η οποία παρέχει γραμματειακή υποστήριξη. Τα κράτη εκπροσωπούνται από τις Κεντρικές Τράπεζες ή, όταν η εποπτεία δεν ασκείται από αυτές, από εκπροσώπους των ανεξάρτητων εθνικών εποπτικών αρχών. Η Επιτροπή δεν έχει καμία επίσημη διεθνή εποπτική αρμοδιότητα αλλά αναφέρεται στους Διοικητές των κεντρικών Τραπεζών του G10 από τους οποίους ζητά την έγκριση για τη μελέτη θεμάτων εποπτείας. Περιλαμβάνει περίπου 30 τεχνικές ομάδες εργασίας και ομάδες καθηκόντων.

Το έργο της Επιτροπής της Βασιλείας αποβλέπει:

- Στη διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- Στη διαμόρφωση ισοδύναμων όρων ανταγωνισμού, κυρίως σε διεθνές επίπεδο, μεταξύ των διεθνώς δραστηριοποιούμενων τραπεζών αλλά και

μεταξύ των τραπεζών και των εταιρειών παροχής επενδυτικών υπηρεσιών.

Τα κύρια μέσα για την υλοποίηση του έργου της είναι τα ακόλουθα:

- Ανταλλαγή πληροφοριών για τις ρυθμίσεις θεμάτων εποπτείας σε εθνικό επίπεδο.
- Ακριβής καταγραφή και διαχείριση των κινδύνων στους οποίους εκτίθενται οι τράπεζες.
- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κανόνων και τεχνικών εποπτείας του διεθνές τραπεζικού συστήματος.
- Θέσπιση ελάχιστων προτύπων και κανόνων εποπτείας σε δραστηριότητες και θέματα κάθε φορά που υπάρχει ανάγκη να γίνει αυτό.

Οι στόχοι της Επιτροπής της Βασιλείας

Μεταξύ των βασικότερων στόχων της Επιτροπής είναι και η σμίκρυνση του

χάσματος στην εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων σε διαφορετικές χώρες. Η κάλυψη του στόχου αυτού επιδιώκεται με την προώθηση δύο βασικών αρχών:

- Όλα τα τραπεζικά Ιδρύματα στον κόσμο πρέπει να έχουν συστήματα εποπτείας*
- Τα εποπτικά συστήματα πρέπει να είναι επαρκή.*

2.2.2 Τα σύμφωνα για την κεφαλαιακή επάρκεια των Τραπεζών

2.2.2.2 ΒΑΣΙΛΕΙΑ I

Το πρώτο Σύμφωνο της Επιτροπής της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια των Τραπεζών

Τα τελευταία χρόνια σημαντικές διαρθρωτικές μεταβολές συνέβαλαν στη δημιουργία ενός πλαισίου χρηματοοικονομικών κανόνων και λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων. Η πρακτική της Διαχείρισης Κινδύνων στα χρηματοοικονομικά ιδρύματα εξελίχθηκε ταχύτατα από το τέλος της δεκαετίας του 1970 ως σήμερα. Βασικοί παράγοντες που δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για τη διαμόρφωση μιας Ευρωπαϊκής Χρηματοπιστωτικής λογικής ήταν κυρίως η νομισματική ενοποίηση, η απελευθέρωση των χρηματαγορών, η αύξηση της ταχύτητας των χρηματοοικονομικών εργαλείων με την εισαγωγή των παραγώγων καθώς επίσης και με τη χρήση τεχνολογίας σε επίπεδο συναλλαγών αλλά και διαχείρισης κεφαλαίων από τις τράπεζες και τις επενδυτικές εταιρείες. Ωστόσο, η αύξηση των πτωχεύσεων στα τραπεζικά ιδρύματα οδήγησε τις αρχές να εισάγουν κανόνες σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών. Διαμορφώθηκε έτσι κοινή αντίληψη μεταξύ των μελών της Επιτροπής για την αναγκαιότητα και υιοθέτηση ενός Διεθνούς Συμφώνου (Συνθήκης) με σκοπό να θέσει ένα ελάχιστο επίπεδο ιδίων κεφαλαίων που πρέπει να έχει κάθε πιστωτικό ίδρυμα σε σχέση με τον αναλαμβανόμενο πιστωτικό κίνδυνο. Το πλαίσιο κανόνων της Επιτροπής της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια, από τον Ιούλιο του 1988, που δημοσιεύτηκε με τον τίτλο «Διεθνής Σύγκληση της Κεφαλαιακής Μέτρησης και των Κεφαλαιακών Προτύπων» (*International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards*), διαμορφώθηκε σταδιακά, με διάφορες τροποποιήσεις τις οποίες υπέστη κατά διαστήματα. Η σημαντικότερη τροποποίηση είναι εκείνη του 1996, η οποία αφορούσε τη συμπερίληψη των κινδύνων αγοράς. Το Σύμφωνο της Επιτροπής της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια, το οποίο οριστικοποιήθηκε το 1988, είχε ως βασικό στόχο τη σύγκλιση των διαφορετικών

διεθνών εποπτικών καθεστώτων και την ισχυροποίηση της κεφαλαιακής βάσης των τραπεζών, διασφαλίζοντας ίσους όρους τραπεζικού ανταγωνισμού σε διεθνές επίπεδο, καθώς και τη σταθερότητα του διεθνούς τραπεζικού συστήματος, μέσω της καθιέρωσης ενός κοινώς αποδεκτού εποπτικού πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών. Για την επίτευξη των στόχων αυτών το Σύμφωνο της Βασιλείας επέβαλε ένα ελάχιστο ενιαίο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας 8% ο οποίος είναι σχεδιασμένος να καλύπτει τον κίνδυνο μη εκπλήρωσης της υποχρέωσης του αντισυμβαλλόμενου σε όλες τις μορφές. Τα πιστωτικά ιδρύματα με αυτόν τον τρόπο, θα εξασφαλίζουν ότι διαθέτουν κεφάλαια, τα οποία επαρκούν για τους κινδύνους τους οποίους έχουν αναλάβει ή θα αναλάβουν μελλοντικά.

Ελλείψεις και αδυναμίες του Συμφώνου της Βασιλείας I

Ορισμένες από τις βασικότερες ελλείψεις και αδυναμίες του Συμφώνου της

Βασιλείας I είναι:

- i. Οι σταθμίσεις που προβλέπει το σύμφωνο της Βασιλείας για τα στοιχεία του Ενεργητικού βασίζονται αποκλειστικά στην έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο.
- ii. Δεν λαμβάνει υπόψη τον λειτουργικό κίνδυνο, δηλαδή τον κίνδυνο που μπορεί προκύψει από οποιαδήποτε ζημιά στο εσωτερικό της τράπεζας, όπου μπορεί να είναι φθορά που οφείλεται σε τεχνολογικούς παράγοντες, σε απροσδόκητους παράγοντες ή αποτέλεσμα διαδικασίας, π.χ. κατά τη διεκπεραίωση των συναλλαγών. Ακόμη, αγνοεί άλλες μορφές τραπεζικών κινδύνων όπως τον κίνδυνο επιτοκίου, τον νομικό κίνδυνο, κ.λ.π.
- iii. Η ομαδοποίηση στις κατηγορίες στάθμισης για τον πιστωτικό κίνδυνο ήταν πολύ συγκεντρωτική και αυθαίρετη, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει επαρκής διαφοροποίηση με βάση τον πραγματικό πιστωτικό κίνδυνο. Το γεγονός αυτό οδηγεί ορισμένες τράπεζες να επιδίδονται σε δανεισμό υψηλού κινδύνου. Συγκεκριμένα το Σύμφωνο της Βασιλείας επέβαλε, παρά τις σημαντικές διαφορές στο ύψος του πιστωτικού κινδύνου μεταξύ των τοποθετήσεων στις διάφορες χώρες του ΟΟΣΑ, η έκθεση σε δανεισμό προς τις χώρες αυτές γενικά να σταθμίζεται έναντι του κινδύνου με 0%.
- iv. Το Σύμφωνο της Βασιλείας δεν παρείχε κίνητρα στις τράπεζες να αναπτύξουν βελτιωμένα συστήματα διαχείρισης κινδύνων. Αντιθέτως, ενθάρρυνε σε ορισμένες περιπτώσεις την τυπική μόνο συμμόρφωση προς τις διατάξεις και υποχρέωνε τις τράπεζες οι οποίες χρησιμοποιούσαν αξιόπιστα συστήματα υπολογισμού του πιστωτικού κινδύνου και των απαιτούμενων για την κάλυψη κεφαλαίων να προβαίνουν σε διπλό υπολογισμό των

κεφαλαιακών απαιτήσεων, έναν για την εσωτερική χρήση και ένα για την συμμόρφωση με τις εποπτικές διατάξεις.

- v. Οι κανόνες κεφαλαιακής επάρκειας της Βασιλείας είχαν σχεδιαστεί για την εποπτεία των δραστηριοτήτων των διαφόρων τραπεζών που δραστηριοποιούνταν στις Βιομηχανικές χώρες. Ωστόσο οι κανόνες αυτοί ακολουθούνταν κατά γράμμα από πολλά τραπεζικά ιδρύματα και επενδυτικές εταιρείες όχι μόνο στο χώρο της Ευρώπης αλλά, και σε πολλές χώρες του κόσμου. Το γεγονός αυτό καθιστά αναποτελεσματική την διαχείριση των κινδύνων από τις εποπτικές αρχές των πιστωτικών ιδρυμάτων και των εταιρειών επένδυσης, διότι οι κανόνες κεφαλαιακής επάρκειας της Βασιλείας είναι γενικευμένοι και οι σταθμίσεις που προβλέπει το Σύμφωνο της Βασιλείας είναι αυθαίρετες. Η κύρια δυσλειτουργία που παρουσίαζαν οι κανόνες της Βασιλείας I είναι ότι λόγω της έλλειψης εξειδίκευσης επέβαλαν στις τράπεζες κεφαλαιακές υποχρεώσεις για «καλούς» κινδύνους (δάνεια σε επιχειρήσεις με επαρκή πιστοληπτική ικανότητα) και χαμηλότερες για «κακούς» κινδύνους, δημιουργώντας έτσι το φαινόμενο του *capital arbitrage*.

Συνοψίζοντας, τις σημαντικότερες αδυναμίες του Συμφώνου της Βασιλείας I, όπως ο καθορισμός των συντελεστών στάθμισης ανεξάρτητα από το μέγεθος του πιστωτικού ιδρύματος, ο αυθαίρετος καθορισμός του ποσοστού κεφαλαιακής επάρκειας, αλλά και η μη αξιολόγηση κινδύνων όπως ο πιστωτικός, ο λειτουργικός, ο συναλλαγματικός, ο νομικός, κ.ά. Οδηγούμαστε στην αναθεώρηση του Συμφώνου και στην εισαγωγή ενός νέου Πλαισίου για την Κεφαλαιακή Επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων, έτσι ώστε να υπάρξει ιδανικότερη αναλογία ανάμεσα στον κίνδυνο και στη διακράτηση κεφαλαίου.

Η τελική ευθεία : Οι αναθεωρήσεις του Συμφώνου της Βασιλείας

Το πρώτο κείμενο αναθεώρησης, το οποίο λαμβάνει υπόψη την ιδιαιτερότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων και την πολυπλοκότητα του τραπεζικού συστήματος καθώς και τις ραγδαίες μεταβαλλόμενες συνθήκες στο χρηματοοικονομικό χώρο, δημοσιοποιείται τον Ιούνιο του 1999.

Το Σύμφωνο της Βασιλείας για την κεφαλαιακή επάρκεια, όμως, ξεπεράστηκε από τις εξελίξεις στον τραπεζικό τομέα και έπαυσε να ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στους κινδύνους στους οποίους εκτίθενται οι τράπεζες. Έτσι, το 2001 δίνεται στη δημοσιότητα το τελικό κείμενο του νέου Συμφώνου, γνωστού πλέον ως Βασιλεία II, το οποίο επιφέρει πολύ σημαντικές αλλαγές στην πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων στους οποίους εκτίθενται οι τράπεζες.

2.2.2.3 ΒΑΣΙΛΕΙΑ II

Το Νέο Σύμφωνο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια (Σύμφωνο της Βασιλείας II)

Η Συνθήκη της Βασιλείας II

Η Συνθήκη της Βασιλείας I πέτυχε τη δημιουργία μιας ενιαίας μεθοδολογίας αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας. Διαπιστώθηκε, όμως, η ανάγκη βελτίωσης των μεθοδολογιών μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου, αναγνώρισης και μέτρησης του λειτουργικού κινδύνου καθώς και συστηματικότερης εποπτείας, η οποία οδήγησε στην αναθεώρηση του παρόντος πλαισίου. Το νέο πλαίσιο της Βασιλείας II αποτελεί βελτίωση του υφιστάμενου πλαισίου, έχοντας εντοπίσει την ανάγκη τροποποίησης των διατάξεων του αρχικού Συμφώνου, προβλέπει μια προσέγγιση αρτιότερη και περισσότερο προσαρμοσμένη στη φύση των αναλαμβανόμενων κινδύνων.

Εισάγει εξελιγμένες και ευέλικτες μεθόδους μέτρησης του πιστωτικού κινδύνου, μεθόδους για αποτελεσματική μείωση του πιστωτικού κινδύνου, μέθοδο μέτρησης

του λειτουργικού κινδύνου καθώς και αρχές δημοσιοποίησης στοιχείων και

πληροφοριών προς τις εποπτικές αρχές και τους μετόχους. Επιπλέον, το νέο πλαίσιο εποπτείας απομακρύνεται από την ιδέα ότι οι κανόνες πρέπει να είναι ίδιοι για όλα τα τραπεζικά ιδρύματα και αναγνωρίζει ότι όσο πιο προηγμένα συστήματα εσωτερικού ελέγχου διαθέτει μια τράπεζα τόσο λιγότερα κεφάλαια απαιτούνται για την ίδια δραστηριότητα. Παράλληλα, οι νέες προτάσεις επιχειρούν να αμβλύνουν και το πρόβλημα του « εποπτικού arbitrage » που δημιούργησε το πρώτο Σύμφωνο της Βασιλείας και συνδέεται με την έλλειψη διαφοροποιήσεων των κεφαλαιακών απαιτήσεων ανάλογα με το ύψος του κινδύνου.

Ωστόσο, η ενισχυμένη διαχείριση του κινδύνου θα συμβάλει στη σταθερότητα των χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων, θα εμπνεύσει εμπιστοσύνη στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και θα ενισχύσει την προστασία του καταναλωτή. Οι τράπεζες καλούνται να αντιμετωπίσουν μια μεγάλη πρόκληση, υιοθετώντας μια πληθώρα κανονιστικών και θεσμικών οδηγιών που θα ενισχύσουν τη διαφάνεια και την σταθερότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος, αλλά και να δημιουργήσουν νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες αυξάνοντας όμως και τον ανταγωνισμό.

Οι στόχοι του Συμφώνου της Βασιλείας II

Οι βασικοί στόχοι του νέου πλαισίου είναι οι εξής:

- Ο προσδιορισμός βασικών αρχών και κριτηρίων που θα διέπουν τη διαδικασία αξιολόγησης από τις εποπτικές αρχές της πολιτικής και των μηχανισμών των τραπεζών για τη διασφάλιση της κεφαλαιακής τους επάρκειας. Η αξιολόγηση αυτή θα λαμβάνει υπόψη τη φύση και το εύρος των δραστηριοτήτων των εποπτευόμενων πιστωτικών ιδρυμάτων και το είδος και το ύψος των σχετικών κινδύνων που αναλαμβάνουν.
- Ενίσχυση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος κυρίως με τη δημιουργία μιας ισχυρής κεφαλαιακής βάσης των τραπεζών, ικανής να αντιμετωπίσει μείζονες κινδύνους του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- Απόδοση έμφασης στη διαφάνεια της αγοράς και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των τραπεζών με στόχο την άριστη χρήση και αποτελεσματική κατανομή των κεφαλαίων τους.
- Επαρκή κάλυψη του συνόλου των χρηματοοικονομικών και μη κινδύνων βάσει των διατάξεων του 1ου και 2ου ΠΥΛΩΝΑ.
- Η αντιστοίχιση, κατά το δυνατόν, των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών με τον πιστωτικό κίνδυνο, που εμπεριέχεται σε κάθε χρηματοδοτικό άνοιγμα. Καθώς επίσης, ο προσδιορισμός του κινδύνου που

εμπεριέχουν στις συναλλαγές με τους αντισυμβαλλόμενους και κατά συνέπεια το κόστος δανεισμού και το επιτόκιο.

□ Η χρήση των εποπτικά αναγνωριζόμενων μέσω και τεχνικών αντιστάθμισης ή μεταφοράς των πιστωτικών κινδύνων.

□ Η ενθάρρυνση των τραπεζών για τη χρήση εσωτερικών συστημάτων μέτρησης και διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου.

□ Επίτευξη μεγαλύτερης ευαισθησίας ως προς τον κίνδυνο των μεθόδων υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων, να μην έχει ως αποτέλεσμα τη μείωσή τους, αλλά την ορθότερη ανακατανομή τους. Ειδικότερα, η όποια μείωση των κεφαλαιακών υποχρεώσεων για τον πιστωτικό κίνδυνο, αντισταθμίζεται από τη νέα απαίτηση για τον λειτουργικό κίνδυνο.

□ Η ενίσχυση της αρχής της πειθαρχίας που η αγορά επιβάλλει στα πιστωτικά ιδρύματα μέσω της υποχρεωτικής δημοσιοποίησης ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων που να επιτρέπουν την αντικειμενική αξιολόγηση της κεφαλαιακής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων διαχείρισης κινδύνων. Η αξιολόγηση αυτή από την αγορά προσδιορίζει και το κόστος δανεισμού των τραπεζών και κατά συνέπεια και την επιτοκιακή πολιτική έναντι των πελατών.

Η διάρθρωση του νέου Συμφώνου

Η ενσωμάτωση της κοινοτικής οδηγίας για τη Βασιλεία II, στο εθνικό δίκαιο έγινε το 2006, η οποία άλλαξε ριζικά το κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας των τραπεζών. Η σχετική οδηγία αποτελείται από περίπου 800 σελίδες. Με το σχέδιο νόμου του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος ΠΔ/ΤΕ 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595 και 2596 / 20.8.2007, ολοκληρώνεται ουσιαστικά η ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των διατάξεων κοινοτικών οδηγιών 2006/48, 2006/49 και 200/46 σχετικά με την επάρκεια των Ιδίων Κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Το νέο κανονιστικό πλαίσιο αποτελεί μια ολοκληρωμένη μεθοδολογία διαχείρισης κινδύνων χρησιμοποιώντας τη διαβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας ως κριτήριο διαφοροποίησης. Καθιερώνει τους ακόλουθους τρεις θεμελιώδεις άξονες εποπτείας, «ΠΥΛΩΝΕΣ» οι οποίοι θα διευκολύνουν την τραπεζική χρηματοδότηση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων δίνοντας τη δυνατότητα στις τράπεζες και επιβραβεύουν με ελκυστικότερα επιτόκια στους καλούς πελάτες.

Στις μέρες μας ο τραπεζικός τομέας ανέπτυξε και αύξησε τον δανεισμό στα νοικοκυριά αλλά και στις επιχειρήσεις και με αυτόν τον τρόπο υπήρχε αυξημένη ρευστότητα στην κοινωνία αλλά μαζί με την αύξηση του δανεισμού μεγάλωσαν και οι κίνδυνοι. Για να μπορέσουν να προλάβουν και να αντιμετωπίσουν τάχιστα τυχόν προβλήματα από τους κινδύνους που αυξανόντουσαν με την παροχή των δανείων και άλλων προνομιακών πακέτων οι τραπεζικοί όμιλοι συνέταξαν ρυθμιστικούς κανόνες μέσω επιτροπών και μια από αυτές είναι η επιτροπή της Βασιλείας. Η Βασιλεία είναι μία οργανωτική επιτροπή, η οποία δίνει συστάσεις και την κατευθυντήρια γραμμή για να λειτουργούν οι τράπεζες. Η επιτροπή αυτή ιδρύθηκε το 1974. Μέλη της είναι οι κεντρικές Τράπεζες και ορισμένοι από τα κράτη- μέλη του “Group of Ten”. Ουσιαστικά απαρτίζεται από 10 κράτη – μελή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ισπανία, τον Καναδά και τις Η.Π.Α. Η Βασιλεία δεν έχει νομική υπόσταση και συνεργάζεται με τη γραμματεία της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (Bank of International Settlements). Σκοπός είναι να καθορίζει μια κοινή πορεία διεθνών προτύπων, όπου οι ρυθμίσεις των τραπεζών να γίνονται βάση ομοιότυπων κανονισμών. Οι τράπεζες στόχο έχουν να προφυλαχτούν από τους οικονομικούς και επιχειρηματικούς κινδύνους, που αντιμετωπίζουν. Επιπλέον, έχει στόχος να ενισχυθεί η κατανόηση των βασικών εποπτικών θεμάτων καθώς και τη βελτίωση της ποιότητας της παγκόσμιας τραπεζικής εποπτείας. Επιδιώκει να το πράξουν μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με εθνικής εποπτείας θέματα, προσεγγίσεις και τεχνικές, με στόχο την προώθηση της κοινής κατανόησης. Αυτοί που τάσσονται υπέρ της Βασιλείας II, πιστεύουν ότι ένα τέτοιο διεθνές πρότυπο θα λειτουργήσει ως προστασία στο διεθνές χρηματοπιστωτικό περιβάλλον. Επομένως, και για τις ελληνικές τράπεζες είναι αναγκαίο να ακολουθήσουν την κατεύθυνση που ορίζει η Βασιλεία σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια, όπως υποστηρίζει ο κ. Ν. Ζορμπάς. Η Βασιλεία II καθορίζει τους κανόνες με τους οποίους οι τράπεζες αντιμετωπίζουν τους πελάτες και στοχεύει στην επίτευξη της

σταθερότητας. Ουσιαστικά, η Βασιλεία II επιθυμεί να πετύχει την αντιμετώπιση των πιο υψηλών κινδύνων προστατεύοντας τα κεφάλαια των τραπεζών από δανειακές δραστηριότητες, τη σχέση τους με τους πελάτες και να διασφαλίσει την φερεγγυότητά τους. Το νέο πλαίσιο υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων των τραπεζών (Βασιλεία II) επηρεάζει την αποτελεσματικότητα και τη σταθερότητα του Τραπεζικού Συστήματος. Οι παράγοντες που επηρεάζουν αυτούς τους δύο άξονες είναι ο διαμελισμός του κινδύνου και η αντιμετώπισή του, η μετάδοση πληροφοριών, η εσωτερική διοίκηση της εταιρείας. Η Βασιλεία II είναι σε θέση να επηρεάζει αυτούς τους παράγοντες και να συμμετέχει στην χρηματοοικονομική σταθερότητα. Η νέα έκδοση της Βασιλείας αντικατέστησε τη Βασιλεία I στις αρχές του 2007. Η Βασιλεία I επέδρασε στην ενδυνάμωση των πιστωτικών ιδρυμάτων, ενισχύοντας τα ίδια κεφάλαιά τους. Αρνητικό χαρακτηριστικό ήταν ότι δεν υπήρχε η δυνατότητα ανάπτυξης και ευελιξίας για όλες τις λειτουργίες των τραπεζών και ότι δεν διαχώριζε τον πιστωτικό κίνδυνο

Γενικά η δομή του νέου συμφώνου της Επιτροπής της Βασιλείας περιλαμβάνει 3 θεματικές ενότητες (πυλώνες):

Δομή νέου Συμφώνου

<i>Πυλώνας I</i>	<i>Πυλώνας II</i>	<i>Πυλώνας III</i>
<i>Τροποποίηση υπολογισμού κεφαλαιακών έναντι του κινδύνου με απαιτήσεις και του κινδύνου</i>	<i>πλασίου ελάχιστων υποχρεώσεων των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών προσθήκη απαιτήσεων και του λειτουργικού κινδύνου</i>	<i>Διαδικασίες για τον έλεγχο σε μόνιμη βάση της επάρκειας πληροφοριών με σκοπό την ενδυνάμωση της πειθαρχίας που επιβάλλει η αγορά στις τράπεζες.</i>

2.1. ΔΕΙΚΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας των Τραπεζών αντιπροσωπεύει την αναλογία μεταξύ των Ιδίων Κεφαλαίων της Τράπεζας και των στοιχείων του Ενεργητικού (εντός και εκτός Ισολογισμού), τα οποία έχουν σταθμιστεί ανάλογα με τον κίνδυνο που έχει αποφασιστεί ότι τους αντιστοιχεί.

Δηλαδή ο δείκτης αυτός υπολογίζεται με τα σημερινά δεδομένα ως εξής:

Εποπτικά κεφάλαια
Πιστωτικός κίνδυνος + Κίνδυνος Αγοράς

(Με δεδομένους συντελεστές στάθμισης κινδύνων)
Και πρέπει να είναι > 8 %

Ο ίδιος δείκτης μετά την εφαρμογή του νέου συμφώνου υπολογίζεται ως εξής:

Εποπτικά κεφάλαια
Πιστωτικός + Κίνδυνος Αγοράς + Λειτουργικός

Και θα πρέπει να είναι > 8 %

Οι αλλαγές αφορούν:

Για τον πυλώνα I:

Προστίθεται η επιβάρυνση του λειτουργικού κινδύνου και ο πιστωτικός κίνδυνος υπολογίζεται με πολύπλοκες μεθοδολογίες που οδηγούν σε ατομικές αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών των Τραπεζών.

Για τον πυλώνα II:

Η Τράπεζα της Ελλάδος θέτει νέα διαδικασία εποπτείας σε μόνιμη βάση, διαθέτει απεριόριστη εξουσία στην παρέμβαση και επιβολή ποινών σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, απαιτεί διεξαγωγή stress testing.

Για τον πύλωνα III:

- 1) Λεπτομερείς υποχρεωτικές ποιοτικές και ποσοτικές δημοσιοποιήσεις στοιχείων.*
- 2) Εκτιμήσεις για τις συνέπειες σ τον τραπεζικό χώρο*

Σύμφωνα με τις αναφορές του κ. Ζώη Πεπές οι μεγάλες αλλαγές για τις τράπεζες θα είναι η διαβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας (rating) θα είναι πλέον ο σημαντικότερος παράγοντας :

- 1. Στη λήψη αποφάσεων χορήγησης*
- 2. Στην τιμολόγηση των προϊόντων χορήγησης*
- 3. Στον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας*
- 4. παράλληλα οι τράπεζες δεσμεύονται στον καθορισμό επιτοκίων από τις έμμεσες οδηγίες που υπάρχουν μέσα στις κατευθύνσεις του συμφώνου. Συγκεκριμένα είναι υποχρεωμένες να αποδεικνύουν ότι το επιτόκιο που καθορίζουν για κάθε πιστοδοτικό προϊόν (κατηγορία δανείου) καλύπτει τουλάχιστον τον πιστωτικό κίνδυνο που ενέχει το προϊόν.*

2.3. Το Ελληνικό Τραπεζικό σύστημα

Το τραπεζικό σύστημα είναι ο μεγαλύτερος τομέας στην Ελλάδα και τροφοδότης της ελληνικής οικονομίας. Από την δεκαετία του '90 έως σήμερα, έχει αυξηθεί και διεθνοποιηθεί σημαντικά η κίνηση κεφαλαίων σε παγκόσμια κλίμακα, η λειτουργία των αγορών έχει γίνει πιο αποτελεσματική, η άμεση χρηματοδότηση έχει κερδίσει έδαφος, ενώ εντάθηκε η αλληλοδιείσδυση μεταξύ των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Σταδιακά, καταργήθηκαν όλες οι περιοριστικές ρυθμίσεις στη λειτουργία της αγοράς, απελευθερώθηκαν οι αγορές συναλλάγματος και υπήρξε περαιτέρω άμβλυνση των συνόρων μεταξύ των διαφόρων δραστηριοτήτων του χρηματοπιστωτικού τομέα. Νέα χρηματοοικονομικά εργαλεία και τραπεζικά προϊόντα εμφανίστηκαν, ενώ η στρατηγική των πιστωτικών ιδρυμάτων χαράσσεται πλέον σε παγκόσμιο επίπεδο. Αυτό που χαρακτηρίζει πλέον το διεθνές τραπεζικό σύστημα είναι ο αυξημένος ανταγωνισμός και η παγκοσμιοποίηση των τραπεζικών δραστηριοτήτων.

Η εισαγωγή του κοινού νομίσματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν το σημαντικότερο γεγονός στην Ευρώπη κατά την περίοδο αυτή. Το πρώτο στάδιο ξεκίνησε την 1^η Ιουλίου 1990 έως τις 31 Δεκεμβρίου 1993 όπου υπήρξε συντονισμός των εθνικών νομισματικών πολιτικών και ελευθερία στην κίνηση κεφαλαίων. Το δεύτερο στάδιο ξεκίνησε τον Ιούλιο του 1994 με τη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ινστιτούτου (ΕΝΙ). Ένα από τα καθήκοντα του, ήταν να προετοιμάσει τις Κεντρικές Τράπεζες και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ). Το τελευταίο στάδιο οδήγησε στη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) την 1η Ιανουαρίου του 1999. Το ευρώ κυκλοφόρησε σε φυσική μορφή τον Ιανουάριο του 2002. Σημαντικό χαρακτηριστικό του ευρωσυστήματος είναι το εξαιρετικά οργανωμένο σύστημα πληρωμών και εκκαθαρίσεων.

Η εισαγωγή του ευρώ επηρέασε σημαντικά το τραπεζικό σύστημα της Ευρώπης ως κάτωθι:

- Πριν την εισαγωγή του ευρώ, οι εγχώριες τράπεζες σε κάθε χώρα-μέλος κυριαρχούσαν στην εγχώρια αγορά λόγω των προνομιακών σχέσεων που είχαν αναπτύξει ήδη με τους πελάτες τους, την εμπειρία και γνώση της εγχώριας αγοράς και την εμπειρία στη χρησιμοποίηση του εγχώριου νομίσματος.

Με την εισαγωγή του ευρώ και σε συνδυασμό με την κατάργηση των εμποδίων για ελεύθερη εγκατάσταση εντός της ένωσης, δημιουργείται ενιαίος τραπεζικός χώρος όπου η διασυνοριακή δραστηριότητα μεταξύ των ευρωπαϊκών τραπεζών διαμορφώνεται σε υψηλά επίπεδα.

- Άμεσος αντίκτυπος σε πολλές τράπεζες σε διαφορετικές χώρες ήταν η εξισορρόπηση των τιμών για ορισμένα κοινά προϊόντα και υπηρεσίες που παρέχονταν από αυτές.
- Δημιουργήθηκε μια δυναμική στον ευρωπαϊκό χώρο, η οποία επηρέασε θετικά και τον τραπεζικό τομέα. Η Ευρώπη είναι πλέον ένας ενιαίος οικονομικός χώρος που λειτουργεί σε περιβάλλον χαμηλού πληθωρισμού (που είναι και ο βασικός στόχος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας) δημιουργώντας έτσι ιδανικές συνθήκες για την οικονομική ανάπτυξη.

Κατά την διάρκεια προσαρμογής και ένταξης της Ελλάδος στην Ευρωπαϊκή Ένωση το τραπεζικό σύστημα ξεκίνησε να αλλάζει προς το καλύτερο και εξελίσσεται, ένα σημαντικό πλεονέκτημα ήταν η απελευθέρωση του τραπεζικού συστήματος που μετέβαλε σημαντικά τη μορφολογία του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ελλάδα, προσδίδοντάς του ορισμένα χαρακτηριστικά:

- Αύξηση του ανταγωνισμού.

Τα πιστωτικά ιδρύματα λειτουργούσαν κατά το παρελθόν σε ένα περιβάλλον προστατευμένο από τον ανταγωνισμό. Πλέον, οι ελληνικές τράπεζες αντιμετωπίζουν ένα αυξημένο ανταγωνισμό τόσο σε εγχώριο επίπεδο όσο και σε διεθνές, Ο αυξημένος ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζών είχε πολλές συνέπειες, όπως η βελτίωση της ποιότητας και του εύρους των υπηρεσιών που παρέχουν προς τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά. Επιπλέον, μειώθηκε η διαφορά μεταξύ των επιτοκίων χορηγήσεων και των επιτοκίων καταθέσεων.

- Αύξηση του τραπεζικού δανεισμού.

Ο τραπεζικός δανεισμός προς τα νοικοκυριά αυξήθηκε σημαντικά τις δύο αυτές δεκαετίες. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε τη πενταετία 1997-2002, όπου και ο ετήσιος ρυθμός αύξησης ξεπερνούσε το 35%. Τα υπόλοιπα των στεγαστικών και των καταναλωτικών δανείων προς τον ιδιωτικό τομέα, αυξήθηκαν τα τελευταία χρόνια και διαμορφώθηκαν σε 25% και 14% αντίστοιχα το 2005, έναντι μόλις 14% και 2% το 1993. Τα κέρδη από την τραπεζική ιδιωτών αποτελούν σήμερα μεγάλο κομμάτι των κερδών των πιστωτικών ιδρυμάτων.

- Ο εκσυγχρονισμός του τρόπου λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Οι ελληνικές τράπεζες έχουν πλέον εκσυγχρονίσει τον τρόπο λειτουργίας τους κατά τα δεδομένα των ανεπτυγμένων χωρών, με σκοπό να λειτουργούν αποτελεσματικά

και αποδοτικά. Έχουν ενσωματώσει εξελιγμένα τεχνολογικά πληροφοριακά συστήματα, σύγχρονες μεθόδους διοίκησης, ενώ η διαχείριση των στοιχείων του ισολογισμού τους γίνεται με γνώμονα την αύξηση των κερδών και τη μείωση του

λειτουργικού κόστους. Ήδη, μερικές μεγάλες ελληνικές τράπεζες, θα χρησιμοποιήσουν το Δεκέμβριο του 2010 τις εξελιγμένες τεχνικές διαχείρισης κινδύνου που θέτει το νέο πλαίσιο της Επιτροπής της Βασιλείας. Επίσης, από το 2005, οι ελληνικές τράπεζες υποχρεούνται να δημοσιεύουν τα οικονομικά στοιχεία και τις λογιστικές τους καταστάσεις σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, γεγονός που έχει προσδώσει μεγαλύτερη διαφάνεια στη λογιστική απεικόνιση των πιστωτικών ιδρυμάτων

- Η Συγκέντρωση τραπεζικού κλάδου.

Η ενοποίηση μέσω εξαγορών και συγχωνεύσεων αποτέλεσε το κύριο γνώρισμα των διαρθρωτικών αλλαγών που έγιναν. Το ποσοστό συγκέντρωσης των έξι μεγαλύτερων τραπεζών στη χώρα (Εθνική, Εμπορική, Πειραιώς, Αγροτική, Alpha, Eurobank), όπως μετρείται από το ποσοστό του ενεργητικού των τραπεζών, ανερχόταν το 2005 σε 89,3% έναντι 89,2% το 2002. Αυτό που έχει ενδιαφέρον είναι ότι η πρώτη από τις έξι μεγαλύτερες τράπεζες (Εθνική), έχασε μερίδιο αγοράς, ενώ οι άλλες πέντε κερδίζουν (με εξαίρεση την Εμπορική Τράπεζα). Έτσι, από το 89,3% που το μερίδιο αγοράς των έξι μεγαλύτερων τραπεζών, άνω του 60% αντιστοιχεί στις τρεις πρώτες (ποσοστό 24,1% αντιστοιχεί στην Εθνική Τράπεζα, 18,9% στην Alpha Bank και 18,8% στην EFG Eurobank). Το μέγεθος των έξι αυτών εμπορικών τραπεζών τους επιτρέπει πλέον να ανταγωνίζονται η μία την άλλη όσον αφορά ένα μεγάλο φάσμα τραπεζικών υπηρεσιών. Παρά το γεγονός ότι υπάρχει συγκέντρωση, ο ανταγωνισμός στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα είναι ιδιαίτερα υψηλός. Αυτό σημαίνει ότι η απελευθέρωση του χρηματοπιστωτικού τομέα και η ενοποίηση οδήγησαν σε αύξηση του ανταγωνισμού.

- Η υιοθέτηση του ευρώ.

Η είσοδος της Ελλάδας στη ζώνη του ευρώ σηματοδότησε την έναρξη μιας νέας περιόδου για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα, το οποίο, λειτουργώντας σε ένα πολύ ανταγωνιστικό περιβάλλον από ότι στο παρελθόν, πρέπει να συνεχίσει με εντατικούς ρυθμούς τις προσπάθειες εκσυγχρονισμού και προσαρμογής του στις συνθήκες που διαμορφώνονται στην ενοποιημένη χρηματοπιστωτική αγορά. Τα οικονομικά οφέλη από την υιοθέτηση του ευρώ για την Ελλάδα προέρχονται από τη συναλλαγματική σταθερότητα, τα

χαμηλότερα επιτόκια, την αποτελεσματικότερη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και τη μείωση του κόστους μετατροπής χρήματος.

Με την εισαγωγή του ευρώ σημειώθηκε αύξηση του ανταγωνισμού, καθώς η ενιαία Ευρωπαϊκή αγορά σήμανε και απώλεια της μονοπωλιακής θέσης που κατείχαν ως τώρα οι ελληνικές τράπεζες στις προτιμήσεις των Ελλήνων πελατών τους. Ήδη τα ελληνικά τραπεζικά επιτόκια τείνουν να εναρμονιστούν με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά. Όπως είναι ευνόητο, τα κέρδη των τραπεζών δεν θα μπορούν να βασίζονται πλέον σε τόσο μεγάλο βαθμό στο spread των επιτοκίων, αλλά θα πρέπει να αναζητηθούν και άλλες πηγές εσόδων και παράλληλα να επιτευχθεί μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα από την πλευρά του κόστους. Οι ελληνικές τράπεζες πλεονεκτούν στο ότι έχουν αναπτύξει διαχρονικές σχέσεις με τους πελάτες τους και έχουν γνώση της εγχώριας αγοράς. Επιπλέον, η μη ύπαρξη φυσικών συνόρων και το υψηλό κόστος ίδρυσης υποκαταστημάτων, περιορίζει τις ξένες τράπεζες στην ίδρυση συμμαχιών και στην μικρή παρουσία τους στη χώρα.

2.4 Οι Κίνδυνοι μιας τράπεζας

Γενικά μια τράπεζα αφού παρέχει και δανείζει χρήματα και άλλου είδους υπηρεσίες στους πελάτες της θα πρέπει να προσέχει τους κινδύνους που εμφανίζονται αν όχι στο παρόν στο άμεσο μέλλον. Οι κίνδυνοι που εμφανίζονται μπορεί να είναι :

- Χρηματοοικονομικοί
- Λειτουργικοί
- Επιχειρηματικοί
- Μεγάλων συμβάντων

(Αναφορικά θα αναφερθούμε στους κινδύνους και συνοπτικά στο 3^ο κεφάλαιο θα μιλήσουμε για τον πιστωτικό κίνδυνο)

Οι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι είναι :

- ✚ Πιστωτικός κίνδυνος
- ✚ Κίνδυνος ρευστότητας
- ✚ Κίνδυνος επιτοκίου
- ✚ Κίνδυνος Συναλλάγματος

Οι λειτουργικοί κίνδυνοι είναι :

- ✚ Εσωτερικές Απάτες
- ✚ Εξωτερικές Απάτες
- ✚ Πρακτικές εργοδοσίας, προσωπικού
- ✚ Ασφάλεια χώρου εργασίας
- ✚ Ζημιές σε φυσικά περιουσιακά στοιχεία
- ✚ Διακοπές συστημάτων (τεχνολογικός κίνδυνος)

Οι επιχειρηματικοί κίνδυνοι είναι:

- ✚ Μακροοικονομική πολιτική
- ✚ Χρηματοοικονομική υποδομή
- ✚ Νομικές Υποχρεώσεις
- ✚ Συμμόρφωση προς το κανονιστικό πλαίσιο
- ✚ Κίνδυνος Χώρας

Οι κίνδυνοι από μεγάλα συμβάντα είναι :

- Πολιτικό σύστημα
- Επιδημίες και φυσικές καταστροφές
- Κρίση στο τραπεζικό σύστημα

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Υποκεφάλαιο .Η επιτροπή της Βασιλείας, Βασιλεία I, II :

Πηγή : *Raymond Anderson, (2007), The Credit scoring toolkit, σελ 635-645*

Υποκεφάλαιο . Κίνδυνοι μιας τράπεζας :

Πηγή : *Στέλλιος Ξανθόπουλος, (2006), Διαχείριση τραπεζικού κινδύνου, σελ 9-12*

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Λόγω των προβλημάτων και των κινδύνων που έχει ένας τραπεζικός οργανισμός πριν πολλά χρόνια το 1974 συστάθηκε η επιτροπή της Βασιλείας με στόχο την πρόβλεψη και την ηπιότερη αντιμετώπιση.

Οι κίνδυνοι που αναλύθηκαν στο κεφάλαιο είναι πολλοί και ορισμένοι μπορεί να δημιουργήσουν ζημιές στην τράπεζα για τον λόγο αυτό πρέπει οι υπάλληλοι της τράπεζας να τους προβλέπουν και να τους αντιμετωπίζουν από την γέννηση τους τάχιστα εάν είναι εφικτό αυτό .

Τελικά και οι δύο ομάδες ,επιτροπή της Βασιλείας και τράπεζες θα πρέπει να συνεργάζονται στενότερα για την καταπολέμηση των κινδύνων ώστε να μην υπάρχει πρόβλημα και αυτό στο τέλος γιγαντωθεί και δημιουργήσει μια νέα οικονομική Κρίση.

3. Ο ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αναφέραμε γενικά τους κίνδυνους που μπορεί αν όχι όλους να αντιμετωπίσει ένα πιστωτικό ίδρυμα ,θα αναφέρουμε και θα αναλύσουμε το πιο σημαντικό κίνδυνο που υπάρχει , μπορεί να γιγαντωθεί και να δημιουργήσει απεριόριστα προβλήματα και ανυπολόγιστες ζημιές, το πολύπλοκο Πιστωτικό Κίνδυνο.

Η επόμενη αναφορά μας είναι οι μέθοδοι και οι μορφές αξιολόγησης που χρησιμοποιούνται παγκόσμια σε όλα τα τραπεζικά συστήματα ,μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για πρόληψη από ενδεχόμενες αθετήσεις πληρωμών των δανειοληπτών ως προς τα διάφορα τραπεζικά προϊόντα που προωθούνται από τις τράπεζες.

Τέλος , θα δείξουμε την λύση που προτείνει ο όμιλος ICAP group για την καλύτερη αξιολόγηση των δανειοληπτών και την έγκαιρη πρόβλεψη του πιστωτικού κινδύνου.

Στο κεφάλαιο θα αναφερθούμε σχολαστικά και ειδικά για τον πιστωτικό κίνδυνο , για τις μορφές αξιολόγησης του που υπάρχουν και τέλος για λύσεις που προτείνει ένας όμιλος που δραστηριοποιείται στον τραπεζικό τομέα

3.1. Ο Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο σημαντικότερος κίνδυνος τον οποίο έχει να αντιμετωπίσει μία επιχείρηση ή ένας οργανισμός, καθώς αντικατοπτρίζει την πιθανότητα να εισπράξει καθυστερημένα τις απαιτήσεις του, ή/και να μην τις εισπράξει καθόλου.

Σύμφωνα με τους Ζοπουνίδη και Λεμονάκη (2009), ο πιστωτικός κίνδυνος είναι

«η πιθανότητα διαγραφής ενός δανείου από τον ισολογισμό μίας τράπεζας, ως ζημία εξ επισφαλών απαιτήσεων». Ο πιστωτικός κίνδυνος δημιουργείται, όταν η πιστοληπτική ικανότητα της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης είναι χαμηλή, και άρα ευεπηρεάστη ακόμη και από ασήμαντες μεταβολές στο οικονομικό περιβάλλον. Έτσι, μικρές μεταβολές είτε στο μικροοικονομικό είτε στο μακροοικονομικό περιβάλλον μπορούν εύκολα να οδηγήσουν τις επιχειρήσεις αυτές στην αδυναμία αποπληρωμής των δανείων τους. Ο πιστωτικός κίνδυνος έχει τις δικές του διαστάσεις, οι οποίες είναι ο κίνδυνος αθέτησης (*default risk*), ο κίνδυνος έκθεσης (*exposure risk*) και ο κίνδυνος ανάκτησης (*recovery risk*). Ο κίνδυνος αθέτησης είναι μία πολύ σημαντική διάσταση του πιστωτικού κινδύνου, καθώς εκφράζει τον κίνδυνο αθέτησης της υπόσχεσης από την πλευρά του δανειολήπτη. Δηλαδή, ο δανειολήπτης δε μπορεί να καλύψει τις υποχρεώσεις του σχετικά με τους τόκους και το κεφάλαιο. Ο κίνδυνος αυτός μετράται με την Πιθανότητα Αθέτησης (*Probability of Default*) που εκφράζει την πιθανότητα μη αποπληρωμής των υποχρεώσεων του δανειολήπτη. Ο κίνδυνος αθέτησης έχει σαν αποτέλεσμα τη μερική ή ολική απώλεια του ποσού που σε δεδομένη στιγμή ο δανειολήπτης οφείλει στο δανειστή του. Ο κίνδυνος έκθεσης περιγράφεται από το συγκεκριμένο ποσό που οφείλεται στο δανειστή κατά τη στιγμή της αθέτησης (*Exposure at Default*). Με την ίδια λογική, ο κίνδυνος ανάκτησης περιγράφεται από το ποσό που θα καταφέρει τελικά να εισπράξει ο δανειστής. Το ποσοστό της συνολικής οφειλής που θα εισπράξει ο δανειστής ονομάζεται ποσοστό ανάκτησης (*recovery rate*), ενώ το ποσοστό της συνολικής οφειλής που δε θα εισπραχθεί ονομάζεται απώλεια δεδομένης της αθέτησης (*loss given default*). Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ο πιστωτικός κίνδυνος δημιουργείται, όταν η πιστοληπτική ικανότητα της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης είναι χαμηλή. Ωστόσο, αυτό δε σημαίνει υποχρεωτικά και αθέτηση πληρωμής. Αυξάνεται, όμως, ο κίνδυνος της αθέτησης, και άρα και η αναμενόμενη απώλεια λόγω του πιστωτικού κινδύνου.

Αυτή η μείωση της πιστοληπτικής ικανότητας της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης θα περάσει και θα συνυπολογιστεί στο κόστος δανεισμού της, το οποίο θα εμφανιστεί εξαιρετικά αυξημένο για να αντισταθμίσει τον κίνδυνο που αντιμετωπίζει (πριμ κινδύνου). Τα προβλήματα που προκαλεί σε μία επιχείρηση ο πιστωτικός κίνδυνος είναι πολλά.

Σημαντικότερο θέμα αποτελεί η μείωση της πιστοληπτικής ικανότητας της χρηματοδοτούμενης επιχείρησης. Πρέπει να γίνει ιδιαίτερα σαφές στον αναγνώστη ότι ο πιστωτικός κίνδυνος (αδυναμία αποπληρωμής υποχρεώσεων) οδηγεί σε μείωση της πιστοληπτικής ικανότητας της επιχείρησης. Ταυτόχρονα, όμως, αν η πιστοληπτική ικανότητα μίας επιχείρησης είναι ήδη χαμηλή, τότε αυτή

απειλείται από αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο. Άλλα προβλήματα ως αιτία των οποίων παρουσιάζεται ο πιστωτικός κίνδυνος είναι η μείωση της ρευστότητας των επιχειρήσεων, και αν αυτό συνεχιστεί, μοιραία οδηγούμαστε και στην πτώχευση. Συνήθεις παρενέργειες είναι, επίσης, η αναζήτηση έκτακτης χρηματοδότησης ή ανάγκη διακράτησης υψηλότερων αποθεματικών, καθώς, λόγω μειωμένων ταμειακών ροών, οι επιχειρήσεις αδυνατούν να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους. Τέλος, δεν είναι σπάνιο φαινόμενο, επιχειρήσεις να αναστέλλουν τακτικούς ή στρατηγικούς τους στόχους, ή ακόμη και να χάνουν το όποιο ανταγωνιστικό τους πλεονέκτημα, εφόσον η έλλειψη ρευστότητας δεν τους επιτρέπει την άμεση υλοποίηση των σχεδίων τους. Ωστόσο, δεν πρέπει να περνάει απαρατήρητο το γεγονός ότι ο πιστωτικός κίνδυνος προκαλεί εξαιρετικής σημασίας προβλήματα και στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, καθώς μπορεί να επηρεάσει την κεφαλαιακή τους επάρκεια, παρά το πλήθος των εγγυήσεων που λαμβάνουν, εξαιτίας του πλήθους των παρεχόμενων υπηρεσιών και προϊόντων, αλλά και της διαφορετικότητας των πελατών στους οποίους απευθύνονται. Ο πιστωτικός κίνδυνος μπορεί να επηρεάσει, επίσης, το κόστος παροχής χρήματος και την ανταγωνιστικότητα των τραπεζών. Για τους λόγους αυτούς, ο πιστωτικός κίνδυνος θα πρέπει να μετριέται με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια, ώστε οι τράπεζες να δεσμεύουν όσο το δυνατόν λιγότερα κεφάλαια για την κάλυψη των επισφαλειών. Όλα αυτά έχουν επισημανθεί και από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία εξέδωσε την οδηγία περί κεφαλαιακής επάρκειας CAD II, με την οποία έχει εναρμονιστεί και η Τράπεζα της Ελλάδος (ICAP Group).

Ορισμένα παραδείγματα που εμφανίζεται ο πιστωτικός κίνδυνος τα παραθέτουμε κάτωθεν :

- 1) Ένας καταναλωτής δεν αποπληρώνει ένα στεγαστικό δάνειο ή την πιστωτική του κάρτα.
- 2) Μία επιχείρηση δεν αναγνωρίζει και δεν πληρώνει ένα τιμολόγιο.
- 3) Μία επιχείρηση δεν καταβάλλει τους μισθούς στους υπαλλήλους της.
- 4) Η κυβέρνηση δεν πληρώνει τοκομερίδια ή δεν αποπληρώνει καθόλου τα ομόλογα της.
- 5) Μία ασφαλιστική εταιρία δεν καταβάλλει οφειλόμενες αποζημιώσεις.
- 6) Μία τράπεζα δεσμεύει αδικαιολόγητα τα χρήματα των καταθετών της.

3.2. Μορφές αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου

3.2.1. Τα μοντέλα πιστοληπτικής διαβάθμισης και το μοντέλο Credit Scoring

Οι δύο βασικές μέθοδοι για τη μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου είναι:

1) Η μέθοδος **credit scoring** για τη χρηματοδότηση ιδιωτών και μικρών επιχειρήσεων. Η μέθοδος αυτή περιλαμβάνει ένα σύστημα αξιολόγησης, το οποίο μετά την εισαγωγή στοιχείων από τον αξιολογητή, βαθμολογεί και κατατάσσει το δανειζόμενο σε κατηγορίες πιστωτικού κινδύνου. Τα βασικά πλεονεκτήματα της μεθόδου είναι η ταχύτητα και η αντικειμενικότητα, ωστόσο υστερεί στον ακριβή καθορισμό του κινδύνου.

2) Η μέθοδος **credit rating** για τη χρηματοδότηση μεγάλων επιχειρήσεων (και τραπεζών). Η μέθοδος αυτή στηρίζεται στην υποκειμενική κρίση, καθώς η αξιολόγηση γίνεται από εξειδικευμένα στελέχη με βάση την εμπειρία, τη γνώση και τη συνεχή παρακολούθηση του πιστούχου. Θεωρείται ότι καταλήγει σε ασφαλέστερα συμπεράσματα όσον αφορά την κατάταξη των δανειοληπτών, συνυπολογίζοντας στοιχεία που δε μπορούν να συμπεριληφθούν σε ένα αντικειμενικό σύστημα.

Τα κριτήρια τα οποία λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου είναι τόσο ποσοτικά (κυρίως οικονομικές καταστάσεις) όσο και ποιοτικά (οργάνωση και διοίκηση, εμπειρία, ανταγωνισμός κ.α.). Σημαντικό ρόλο για την αξιολόγηση του κινδύνου αυτού, παίζει και η συναλλακτική συμπεριφορά του πιστούχου (συνέπεια, φερεγγυότητα).

Εξωτερικά μοντέλα διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας

Παραδοσιακές τεχνικές

Οι τεχνικές αυτές περιλαμβάνουν στατιστικές και οικονομετρικές μεθόδους, που αποτελούν τον παραδοσιακό τρόπο επίλυσης του προβλήματος.

Η πρώτη τεχνική ονομάζεται **Γραμμική Διακριτική Ανάλυση** και βρίσκεται από τη σχέση:

$$Z = W_0 + W_1X_1 + W_2X_2 + \dots + W_nX_n$$

Όπου w_0 είναι ο σταθερός όρος, x_1, x_2, \dots, x_n είναι οι ανεξάρτητες μεταβλητές που αναφέρονται στα χαρακτηριστικά που μελετώνται (χρηματοοικονομικοί δείκτες) και w_1, w_2, \dots, w_n είναι οι συντελεστές των χαρακτηριστικών x για τις n επιχειρήσεις. Το υπόδειγμα αυτό χρησιμοποιήθηκε κυρίως από τον Altman, όταν το 1968 ανέπτυξε το ZScore Model για την κατάταξη των επιχειρήσεων σε υγιείς και πτωχευμένες.

Όσον αφορά τις οικονομετρικές μεθόδους, οι πιο γνωστές είναι:

Το γραμμικό υπόδειγμα πιθανότητας, που βασίζεται στη λογιστική συνάρτηση, το λογιστικό υπόδειγμα πιθανότητας, που αναπαρίσταται από την παρακάτω σχέση:

$$F(\alpha + \beta X_i) = 1 / (1 + e^{-\alpha - \beta X_i})$$

Και iii) το κανονικό υπόδειγμα πιθανότητας. Η διαφορά των τεχνικών αυτών έγκειται κυρίως στη μορφή της συνάρτησης, όπως αυτή παρουσιάζεται.

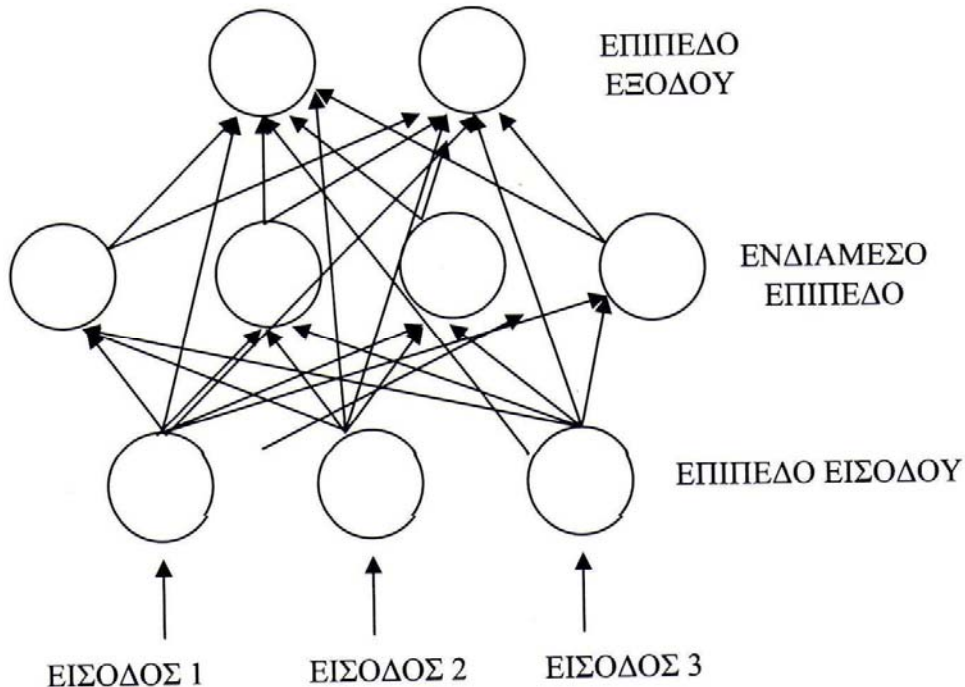
Καινούριες Τεχνικές

Οι τεχνικές αυτές έχουν αναπτυχθεί κυρίως τα τελευταία έτη. Η σημαντικότητά τους άπτεται στο γεγονός ότι δεν υιοθετούν περιοριστικές στατιστικές υποθέσεις, αλλά μπορούν να προσαρμόζονται ικανοποιητικά είτε ως γραμμικά είτε ως μη γραμμικά υποδείγματα, ανάλογα με τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται. Οι σημαντικότερες από αυτές τις τεχνικές είναι οι εξής:

Νευρωνικά δίκτυα (Neural Networks):

Η ανάπτυξη των Νευρωνικών δικτύων στηρίχθηκε κυρίως στην τεχνητή νοημοσύνη. Σκοπός τους είναι η προσομοίωση του τρόπου λειτουργίας του ανθρώπινου εγκεφάλου τη στιγμή που λαμβάνει εξωτερικά ερεθίσματα. Ένα τυπικό Ν.Δ. απαρτίζεται από ένα επίπεδο εισόδου, οι κόμβοι του οποίου αντιστοιχούν σε κάθε χαρακτηριστικό (οικονομικοί δείκτες), ένα επίπεδο εξόδου, που αποτελείται από έναν αριθμό κόμβων ο οποίος είναι ίσος πάντα με τις κατηγορίες ταξινόμησης και μία σειρά ενδιάμεσων επιπέδων τα οποία αποτελούνται και αυτά από κόμβους.

Σχήμα 2: Απεικόνιση Τεχνητού Νευρωνικού δικτύου

Πηγή: «διαχείριση Πιστωτικού Κινδύνου», Ζοπουνίδης, Λεμονάκης (2009)

Μηχανική Μάθηση:

Στη Μηχανική Μάθηση χρησιμοποιούνται τα δένδρα απόφασης και τα δένδρα ταξινόμησης και παλινδρόμησης. Στα πρώτα, κάθε κόμβος περιλαμβάνει τα κριτήρια αξιολόγησης, τα οποία ελέγχονται από τις συνθήκες που βρίσκονται στα «κλαδιά» του δένδρου, ενώ στα «φύλλα» βρίσκονται οι κατηγορίες ταξινόμησης. Τα δεύτερα είναι τα λεγόμενα CART (Classification and Regression Trees). Η τεχνική αυτή βασίζεται σε αλγόριθμους αναδρομικής διαφοροποίησης και παράγει ένα δένδρο παλινδρόμησης, αν η εξαρτημένη μεταβλητή είναι συνεχής, ή ένα δένδρο ταξινόμησης, αν η εξαρτημένη μεταβλητή είναι διακριτή. Το βασικό πλεονέκτημα αυτών των συστημάτων είναι ότι μπορούν να επεξεργαστούν και ποιοτικά δεδομένα εξίσου ικανοποιητικά, καθώς και ότι η μορφή του τελικού υποδείγματος είναι κατανοητή.

Έμπειρα Συστήματα:

Αποτελούν το πιο γνωστό πεδίο εφαρμογής της τεχνητής νοημοσύνης. Είναι ένα αλληλεπιδραστικό πρόγραμμα υπολογιστή, που έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί «γνώσεις» για να βοηθήσει το χρήστη στην

επίλυση ενός προβλήματος. Οι γνώσεις αυτές προέρχονται από ειδικούς του χώρου. Επίσης, έχει τη δυνατότητα να δικαιολογεί ακόμη και τις μεθόδους που χρησιμοποίησε για να δώσει το τελικό αποτέλεσμα. Η εφαρμογή τους στον τραπεζικό κλάδο για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας χρονολογείται από τις αρχές του '90, ενώ για να παρακαμφθούν τα μειονεκτήματα που έχουν παρατηρηθεί, τα Ε.Σ. χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό με άλλες τεχνικές, όπως τα νευρωνικά δίκτυα.

Ασαφής Λογική:

Η θεωρία αυτή αναπτύχθηκε από τον Zadeh (1983,2001) και παρέχει τα κατάλληλα μέσα για τη μοντελοποίηση, αναπαράσταση και επίλυση προβλημάτων λήψης απόφασης, τα οποία εμπεριέχουν ένα βαθμό ασάφειας.

Βασικά στοιχεία της θεωρίας αυτής είναι η έννοια του ασαφούς συνόλου και η συνάρτηση συμμετοχής. Το μοντέλο ταξινόμησης που βασίζεται στην τεχνική αυτή, έχει την εξής μορφή:

$EAN (g_j1 \in A1a) \text{ KAI } (g_j2 \in A2b) \text{ KAI } \dots \text{ KAI } (g_ji \in Anc) \text{ TOTΕ } Xn \in Ck,$

Όπου: **$Ai(.)$** : είναι ένα ασαφές σύνολο που ορίζεται στο πεδίο τιμών του κάθε κριτηρίου αξιολόγησης g_i .

Xn : η επιχείρηση που επιζητεί κάθε φορά δανεισμό

Ck : οι κατηγορίες ταξινόμησης

Πολυκριτήρια Ανάλυση:

Τα στάδια που ακολουθούνται στην τεχνική αυτή είναι: ο καθορισμός του αντικειμένου της απόφασης, ο καθορισμός μία έγκυρης «οικογένειας» κριτηρίων, η ανάπτυξη του υποδείγματος σύνθεσης κριτηρίων και η υποστήριξη της απόφασης (Δούμπος, Ζοπουνίδης (2004)).

Μηχανές διανυσμάτων Υποστήριξης:

Η μέθοδος αυτή προτάθηκε αρχικά από τον Varnik (1995) για την επίλυση προβλημάτων αξιολόγησης. Στόχος της μεθόδου είναι η δημιουργία μίας «βέλτιστης γραμμικής διαχωριστικής υπερεπιφάνειας» η οποία έχει τη μορφή $f(x) = wx + b$, όπου w είναι το διάνυσμα των συντελεστών των μεταβλητών, x είναι το

διάνυσμα των μεταβλητών και b ένας σταθερός όρος, και μεγιστοποιεί την απόσταση μεταξύ των δύο κατηγοριών.

Οι τεχνικές αυτές χρησιμοποιούνται κυρίως για την ανάπτυξη εξωτερικών συστημάτων διαβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών και αποτελούν τα παραδοσιακά μοντέλα. Κυρίως οι τύποι στατιστικών αναλύσεων που τυχαίνουν ευρείας αποδοχής είναι η λογιστική παλινδρόμηση, η διακριτική ανάλυση και τα νευρωνικά δίκτυα.

Εσωτερικά μοντέλα πιστοληπτικής ικανότητας

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε στο σημείο αυτό ότι υπάρχουν και τα εσωτερικά μοντέλα διαβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών. Η ομάδα αυτή περιλαμβάνει τα εσωτερικά συστήματα ενός πιστωτικού ιδρύματος, τα υποδείγματα δηλαδή που έχουν αναπτύξει οι τράπεζες για την εκτίμηση του πιστωτικού κινδύνου. Θεωρείται ότι η χρήση αυτών των συστημάτων αφενός συμβάλλει στην πιο ικανοποιητική μέτρηση του συγκεκριμένου κινδύνου και αφετέρου ταιριάζει καλύτερα με τις απαιτήσεις περί κεφαλαιακής επάρκειας που προωθούνται από τη Βασιλεία II.

Ένα εσωτερικό σύστημα μπορεί να είναι μονοδιάστατο, όπου μία δανειοδότηση κατατάσσεται σε συγκεκριμένη βαθμίδα με βάση την αντιστοίχιση με την πιθανότητα αθέτησης της υποχρέωσης, ή δυσδιάστατο, όπου η πιθανότητα αθέτησης του κάθε πιστούχου αξιολογείται ξεχωριστά από την ποσοστιαία ζημία σε περίπτωση αθέτησης. Ένα τυπικό δείγμα δυσδιάστατου εσωτερικού υποδείγματος παρουσιάζεται στον αμέσως επόμενο πίνακα.

<i>ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ</i>	<i>Πιθανότητα Αθέτησης (%)</i>	<i>PD ζημία σε περίπτωση Αθέτησης LGD (%)</i>	<i>Ποσοστιαία ζημία σε Αναμενόμενη Ζημία EL (%)</i>
Μηδενικός Κίνδυνος	0,0		0,00
Πολύ Χαμηλός Κίνδυνος	0,1	Π.χ. 30%(Κατά μέσο όρο)	0,03
Χαμηλός Κίνδυνος	0,3		0,09
Μέσος Κίνδυνος	1		0,30
Αποδεκτός Κίνδυνος	3		0,90
Οριακός Κίνδυνος	6		1,80
Μη αποδεκτός Κίνδυνος	20		6,00
Υψηλός Κίνδυνος	62		18,00
Πολύ Υψηλός Κίνδυνος	100		30,00

Πηγή: Treacy and Carey (2000)

Στην ενότητα αυτή θα αναφερθούμε σε μοντέλα αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας, με εφαρμογή κυρίως σε πιστωτικά ιδρύματα.

Μοντέλα Γραμμικής Πιθανότητας

Τα μοντέλα αυτού του τύπου χρησιμοποιούν δεδομένα της πιστοληπτικής συμπεριφοράς δανειοληπτών κατά το παρελθόν, με σκοπό να εκτιμήσουν τη συνέπεια και γενικότερα τη συμπεριφορά ενός πιστούχου και είναι της μορφής:

$$Z_i = \sum \beta_j X_{ij} + \varepsilon,$$

όπου X_{ij} είναι οι προβλεπτικές μεταβλητές που αντιστοιχούν στις ποσοτικές πληροφορίες για τον i δανειολήπτη και β_j είναι ο συντελεστής της μεταβλητής j . Η κεντρική ιδέα του μοντέλου αυτού είναι ότι το Z είναι ίσο με 1 για δάνεια που παρουσίασαν επισφάλειες, ενώ το Z είναι ίσο με 0 για δάνεια που εξοφλήθηκαν κανονικά.

Στη συνέχεια, αν πάρουμε τις εκτιμήσεις β_j και τις πολλαπλασιάσουμε με την υπό εξέταση μεταβλητή X_{ij} για έναν πελάτη i , μπορούμε να παράγουμε τη βαθμολογία Z για αυτόν τον πελάτη. Αυτό το Z μπορεί να μεταφραστεί ως η πιθανότητα ο πελάτης i να αθετήσει την υπόσχεση για πληρωμή του δανείου:

$E(Z_i) = (1-p_i)$ = Αναμενόμενη Πιθανότητα Αθέτησης Υποχρέωσης, όπου το p είναι η πιθανότητα εξόφλησης του χρέους.

Το βασικό μειονέκτημα, όπως θα αναφέρουμε και παρακάτω, είναι ότι πολύ συχνά οι εκτιμώμενες πιθανότητες βρίσκονται έξω από το διάστημα 0 έως 1.

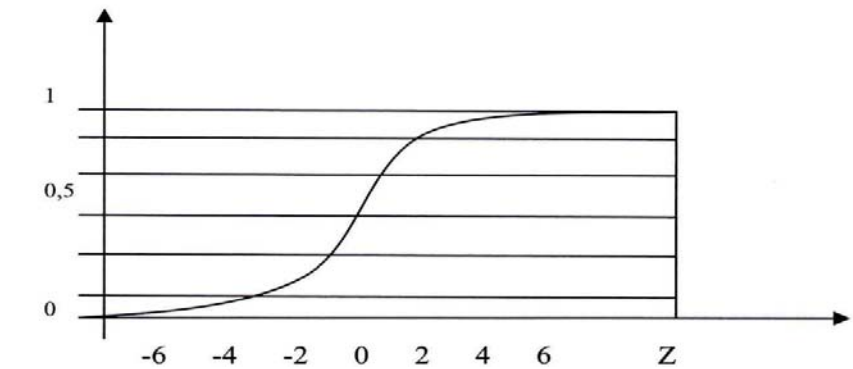
Μοντέλο Logit

Το μοντέλο αυτό, σε σύγκριση με το προηγούμενο, περιορίζει το εκτιμώμενο διάστημα για την πιθανότητα αθέτησης της υποχρέωσης να κυμαίνεται μεταξύ του 0 και του 1 και καθορίζεται από την παρακάτω συνάρτηση:

$$p_i = F(Z_i) = 1 / (1 + e^{-Z})$$

Καθώς το Z τείνει στο άπειρο, το e^{-Z} τείνει στο 0 και το p έχει ένα περιορισμένο προς τα πάνω σύνορο του 1. Όταν, πάλι, το Z τείνει στο μείον άπειρο, το e τείνει προς το άπειρο και το p έχει ένα περιορισμένο χαμηλό όριο, το 0. Έτσι, οι πιθανότητες για αθέτηση της υποχρέωσης περιορίζονται στο διάστημα $[0, 1]$.

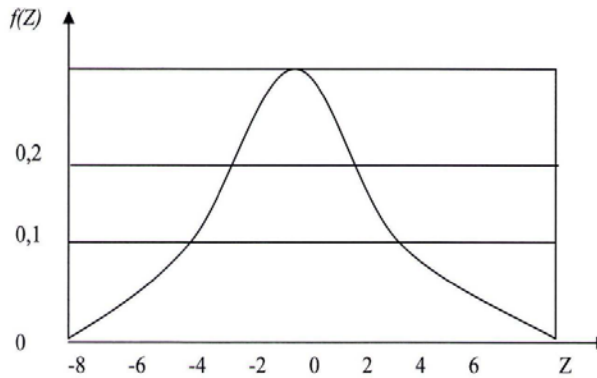
Γράφημα 1: Συνάρτηση Logit

Πηγή: Ζοπουνίδης, Λεμονάκης (2009)

Στο επόμενο γράφημα παρουσιάζεται το οριακό αποτέλεσμα του Z στη συγκεκριμένη πιθανότητα.

Γράφημα 2: Οριακό αποτέλεσμα του Z στην πιθανότητα

Πηγή: Ζοπουνίδης, Λεμονάκης (2009)

Μοντέλο Probit

Το μοντέλο probit αποτελεί εναλλακτική προσέγγιση της λογιστικής παλινδρόμησης, καθώς μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε την αθροιστική κανονική κατανομή για να τυποποιήσουμε τη σιγμοειδή σχέση $F(Z)$. Η

τυποποιημένη κανονική κατανομή έχει μέση τιμή ίση με 0 και διακύμανση ίση με 1. Η συνάρτησή της ορίζεται ως εξής:

$$Z = \beta_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_k X_k$$

Όπου $F(Z)$ εννοείται η τυποποιημένη αθροιστική κανονική κατανομή, που δίνει την πιθανότητα να προκύψει το αντίστοιχο γεγονός για κάθε τιμή του Z :

$$P_i = F(z) = (1/\sqrt{2\pi}) * e^{-(1/2)z^2}$$

Πρέπει να αναφέρουμε στο σημείο αυτό ότι, σε γενικές γραμμές, τα μοντέλα *logit* και *probit* καταλήγουν σε παρόμοια συμπεράσματα. ωστόσο, τα άκρα της *logit* διαφέρουν από τα άκρα της *probit* κατανομής και μπορούν να οδηγήσουν σε διαφορετικά αποτελέσματα, σε περίπτωση που το δείγμα δεν είναι ισοσκελισμένο.

Διακριτική Ανάλυση

Στα προβλήματα διάκρισης, αφού έχουμε αρχικά συλλέξει τα δεδομένα από δύο ή και περισσότερους πληθυσμούς, προσπαθούμε να προσδιορίσουμε από τα στοιχεία του δείγματος ένα κανόνα που να προσδίδει τη μεγαλύτερη δυνατή διάκριση σε νέα δείγματα. Η διακριτική ανάλυση συνεπάγεται τον προσδιορισμό ενός γραμμικού συνδυασμού ανεξάρτητων μεταβλητών που θα έχει τη δυνατότητα της ταξινόμησης παρατηρήσεων μεταξύ ενός αριθμού a priori καθορισμένων ομάδων. Στην περίπτωση που η ταξινόμηση αφορά δύο κατηγορίες, η συνάρτηση παίρνει την παρακάτω μορφή:

$$Z = a + b_1 g_1 + b_2 g_2 + \dots + b_n g_n,$$

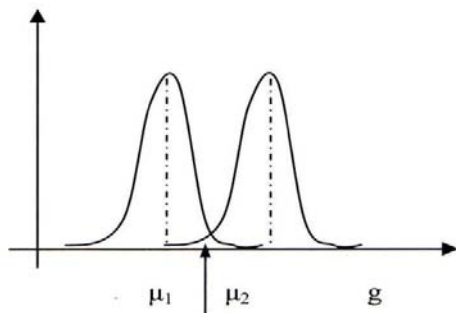
όπου g_i είναι τα κριτήρια που περιγράφουν τις εναλλακτικές δραστηριότητες, a ο σταθερός όρος και b_i οι συντελεστές των κριτηρίων στη διακριτική συνάρτηση. Για να υπολογίσουμε το σταθερό όρο a , καθώς και το διάνυσμα b , παίρνουμε ως δεδομένο τις εξής υποθέσεις: i) τα δεδομένα ακολουθούν την πολυμεταβλητή κανονική κατανομή και ii) οι πίνακες διακύμανσης- συνδιακύμανσης είναι ίσοι. Με βάση αυτές τις προτάσεις, το a και το b υπολογίζονται ως εξής:

$$b = \Sigma^{-1} (\mu_1 - \mu_2) \text{ και}$$

$$a = -(\mu_1 + \mu_2) * b / 2,$$

όπου μ_i είναι το διάνυσμα με τις μέσες τιμές των κριτηρίων για τις εναλλακτικές της κατηγορίας i και Σ είναι ο πίνακας διακύμανσης- συνδιακύμανσης μεταξύ των κατηγοριών.

Γράφημα 3: Γραφική απεικόνιση του κανόνα ταξινόμησης της γραμμικής διακριτικής ανάλυσης

Πηγή: Altman, et al (1981)

Για το παραπάνω γράφημα, έχουμε λάβει υπόψη τα κόστη εσφαλμένων ταξινομήσεων ίσα, όπως και τις εκ των προτέρων πιθανότητες.

Τετραγωνική διακριτική Ανάλυση

Η τεχνική αυτή μελετήθηκε από τον Smith (1947). Χρησιμοποιείται σαν εναλλακτική της γραμμικής διακριτικής ανάλυσης στην περίπτωση που οι πίνακες διακύμανσης- συνδιακύμανσης δεν είναι ίσοι. Η γενική μορφή αυτής της συνάρτησης φαίνεται παρακάτω:

$$Z = a + \sum b_i g_i + \sum \sum c_{ij} g_i g_j$$

Οι συντελεστές και ο σταθερός όρος υπολογίζονται με τους παρακάτω τύπους:

$$b = -2 (\mu_1, \Sigma_1$$

$$-1 - \mu_2, \Sigma_2$$

$$-1)$$

$$c = \Sigma_1^{-1} - \Sigma_2^{-1}$$

$$a = \mu_1 \Sigma_1^{-1} \mu_1 - \mu_2 \Sigma_2^{-1} \mu_2 - \ln |\Sigma_1 \Sigma_2^{-1}|,$$

όπου Σ_1 και Σ_2 οι πίνακες διακύμανσης- συνδιακύμανσης των δύο κατηγοριών.

Ένα μοντέλο πιστωτικού κινδύνου για να είναι αποτελεσματικό πρέπει να πληροί ορισμένες προδιαγραφές, οι οποίες αφορούν κυρίως:

I. Την ουσιαστική διαφοροποίηση του πιστωτικού κινδύνου. Οι κατηγορίες του μοντέλου θα πρέπει να ορίζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι ευδιάκριτη η ένταση του κινδύνου σε κάθε επίπεδο.

II. Τη συνεχή αξιολόγηση των πιστούχων.

III. Τη συνεχή παρακολούθηση του συστήματος, όσον αφορά την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων του, με τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων μερών (από τον κατασκευαστή μέχρι και τα στελέχη του Π.Ι. που λαμβάνουν και ερμηνεύουν τα αποτελέσματα).

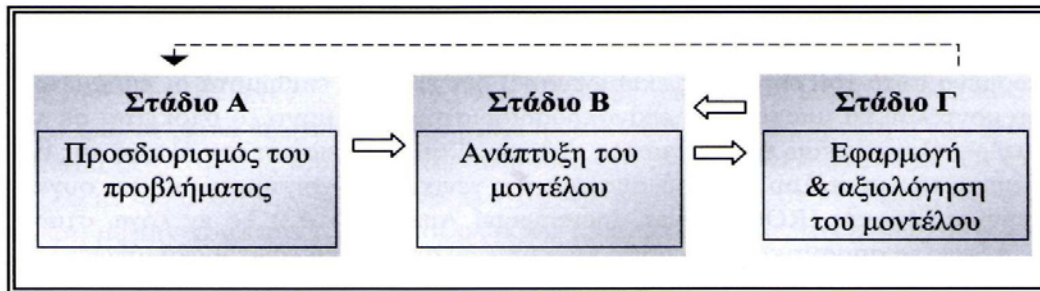
IV. Τη σωστή επιλογή των κριτηρίων προς αξιολόγηση των δανειοληπτών. Η τράπεζα πρέπει να είναι σε θέση να τεκμηριώσει ότι τα στοιχεία των επιχειρήσεων και των δανειοληπτών που χρησιμοποιεί είναι επαρκή για τη σωστή αξιολόγησή τους.

V. Την ύπαρξη αντιπροσωπευτικών δεδομένων. Για κάθε πιστόχο (ιδιώτη ή επιχείρηση) κρίνεται απαραίτητη η ύπαρξη συγκεκριμένων ιστορικών οικονομικών στοιχείων.

VI. Τον ορθό έλεγχο του συστήματος. Κάθε πιστωτικό ίδρυμα πρέπει να διαθέτει τις κατάλληλες διαδικασίες μέσω των οποίων θα ελέγχει λεπτομερώς τα συστήματά του, και ταυτόχρονα θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδεικνύει την επάρκεια των ελέγχων αυτών.

Η διαδικασία για την ανάπτυξη ενός μοντέλου για την εκτίμηση του πιστωτικού κινδύνου μπορεί να χωριστεί σε τρία στάδια σύμφωνα με τους Liu και Schumann (2002). Τα στάδια αυτά παρουσιάζονται στο διάγραμμα που ακολουθεί και αναλύονται αμέσως παρακάτω.

Σχήμα 3: Τα στάδια της διαδικασίας ανάπτυξης ενός μοντέλου πιστωτικού κινδύνου

Πηγή: Liu and Schuman (2002)

Στο πρώτο στάδιο καθορίζεται το προς επίλυση πρόβλημα και συλλέγονται τα δεδομένα που απαιτούνται. Τα δεδομένα αυτά πρέπει να συλλέγονται με βάση συγκεκριμένα κριτήρια και να αφορούν δανειολήπτες που έχουν αθετήσει τις υποχρεώσεις τους και δανειολήπτες που δεν τις έχουν αθετήσει. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η ποιότητα των δεδομένων για την καλύτερη ανάπτυξη του μοντέλου. Επίσης, είναι σημαντικό η βάση δεδομένων, η οποία χωρίζεται στο δείγμα εκπαίδευσης και στο δείγμα ελέγχου, να είναι επαρκής τόσο ποσοτικά όσο και χρονικά.

Στο δεύτερο στάδιο, επιλέγεται και αναπτύσσεται το κατάλληλο υπόδειγμα και γίνεται η ανάλυση των δεδομένων. Το μοντέλο θα επεξεργαστεί τα δεδομένα του δείγματος εκπαίδευσης και θα κάνει την απαραίτητη ταξινόμηση, για παράδειγμα σε δανειολήπτες που μπορούν να δανειοδοτηθούν και σε δανειολήπτες που δε μπορούν. Το δείγμα εκπαίδευσης είναι αυτό που ορίζει τις παραμέτρους του συστήματος, έτσι ώστε σε περίπτωση που τα αποτελέσματα δεν είναι ικανοποιητικά, οι παράμετροι να μπορούν να επαναπροσδιοριστούν. Ωστόσο, περαιτέρω έλεγχος ασκείται μέσω του δείγματος ελέγχου.

Τέλος, στο τρίτο στάδιο, αφού το μοντέλο έχει αναπτυχθεί, εφαρμόζεται για να εκτιμηθεί η αποτελεσματικότητά του. Μετά την ολοκλήρωση και του τρίτου σταδίου, και αν τα αποτελέσματα είναι τα επιθυμητά, το μοντέλο μπορεί να εφαρμοσθεί και στην πράξη

Σύμφωνα με όλα αυτά και με ένα άρθρο, που αναφέρω παρακάτω, στο περιοδικό *MARKETING* (Οκτώβριος 2009) με τίτλο 'Ανάπτυξη Ολοκληρωμένου Συστήματος Μέτρησης & Διαχείρισης Πιστωτικού

Κινδύνου ' το οποίο αναφέρει πως ένας όμιλος η ICAP Group ασχολείται με την μείωση του πιστωτικού κινδύνου στις Τράπεζες αλλά και γενικά, ειδικότερα μας λέει ο κύριος Ο Γιάννης Εφραιμίδης , Διευθυντής Τομέα Επιχειρηματικής Πληροφόρησης, ICAP Group SA τα παρακάτω

'' Για τη μέτρηση και τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, δηλαδή την υλοποίηση μίας εκ των δύο προσεγγίσεων (Τυποποιημένης, κατά την οποία η μέτρηση του Πιστωτικού Κινδύνου βασίζεται σε Εξωτερικούς Οργανισμούς Πιστοληπτικής Αξιολόγησης, ή Εσωτερικής, όπως η μέτρηση αναπτύσσεται σε εσωτερικά μοντέλα), είναι απαραίτητη η λειτουργία ενός Συστήματος Πληροφορικής. Αυτό υποστηρίζει αποτελεσματικά τόσο την επιχειρησιακή στρατηγική όσο και την ασφαλή επεξεργασία και αποθήκευση πληροφοριών που αφορούν τη μέτρηση του πιστωτικού κινδύνου και καλύπτει τις παρακάτω κύριες ενότητες:

- ❖ Την τροφοδότηση του Οργανισμού με τις απαραίτητες πληροφορίες.*
- ❖ Την ανάλυση και την αξιολόγηση των πληροφοριών αυτών.*
- ❖ Την ιστορικότητα των πληροφοριών.*
- ❖ Την ομαδοποίηση των πληροφοριών με ακριβή και εύκολο τρόπο.*

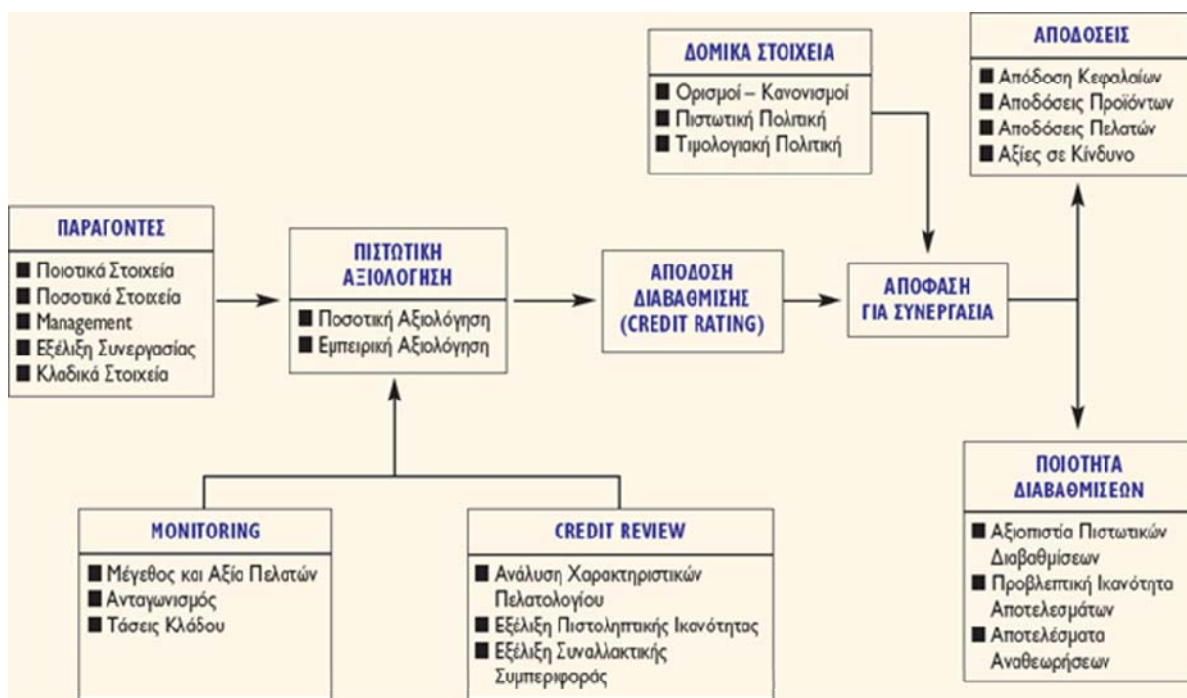
3.3. Η ΛΥΣΗ του ΟΜΙΛΟΥ ICAP

Η ICAP Group είναι η μοναδική εταιρεία στην Ελλάδα που έχει αναγνωριστεί αφενός από την Τράπεζα της Ελλάδος (Ιούλιος 2008) ως Εξωτερικός Οργανισμός Πιστοληπτικών Αξιολογήσεων (ΕΟΠΑ), στο πλαίσιο εφαρμογής των Οδηγιών της Βασιλείας II και της Ε.Ε., και αφετέρου από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Ιούλιος 2009) ως Αποδεκτή Πηγή Πιστοληπτικών Αξιολογήσεων για Ελληνικές Επιχειρήσεις στο πλαίσιο εφαρμογής του ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ. Οι αναγνωρίσεις αυτές επιστεγάζουν τη μακρόχρονη πορεία της ICAP και την εγκυρότητα των εφαρμογών στον Τομέα της Επιχειρηματικής Πληροφόρησης και Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου. Δεν αποτελούν, λοιπόν, αφετηρία αλλά επιβράβευση της ποιότητας των υπηρεσιών και της πρωτοπορίας στην ανάπτυξη και διάθεση Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης και Μέτρησης του Πιστωτικού Κινδύνου.

«Με γνώμονα το νέο πλαίσιο, η ICAP δημιούργησε και διαθέτει στην αγορά ένα καινοτόμο πληροφοριακό σύστημα το οποίο καλύπτει πλήρως τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά που το κάνουν λειτουργικό και αξιόπιστο. Το σύστημα αυτό ενσωματώνει:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Οι διαδικασίες και οι λειτουργικότητες οι οποίες πρέπει να καλύπτονται από ένα σύστημα Μέτρησης και Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου αποτυπώνονται στο παρακάτω διάγραμμα.

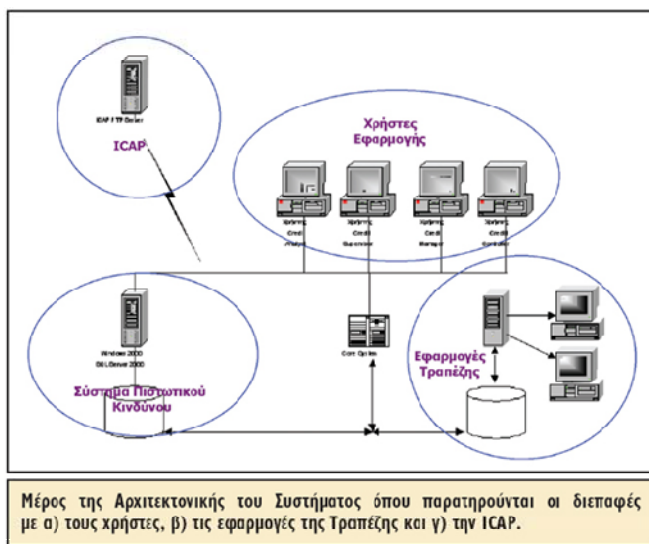
2. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Για να είναι δυνατή η επιτυχημένη ροή των παραπάνω, η αρχιτεκτονική του συστήματος το οποίο θα αναπτυχθεί θα πρέπει να επιτρέπει την αμφίδρομη ανταλλαγή δεδομένων και να καλύπτει μια σειρά από:

α) Βασικές λειτουργικές απαιτήσεις (απαραίτητες για την υποστήριξη των καθημερινών διαδικασιών, των περιφερειακών εργασιών και της εύρυθμης διαχείρισης του συστήματος).

β) Μη λειτουργικές απαιτήσεις (κανόνες οι οποίοι θα πρέπει να υποστηρίζονται από το σύστημα, ώστε αυτό να είναι σε θέση να προσφέρει ασφάλεια, αξιοπιστία, απόδοση, επεκτασιμότητα, δυνατότητα κλιμάκωσης, ευχρηστία και οικονομία πόρων).

Η λύση της ICAP ξεκινάει λαμβάνοντας υπόψη μια σειρά παραμέτρων αναγκαίων για την ικανοποίηση των προσδοκιών που τα Πιστωτικά Ιδρύματα έχουν από την ανάπτυξη ενός σχετικού συστήματος. Οι στόχοι των Οργανισμών είναι κυριότερα η υλοποίηση της επιχειρησιακής στρατηγικής, η αναγνώριση και αντιμετώπιση των πιστωτικών κινδύνων που αναλαμβάνονται, η διασφάλιση της πληρότητας, ενημερότητας και αξιοπιστίας των στοιχείων και πληροφοριών και, βέβαια, η συμμόρφωσή τους με το θεσμικό πλαίσιο.

Η ICAP, λοιπόν, σχεδιάζει, αναπτύσσει και ελέγχει τις παραμέτρους αυτές που διατρέχουν όλο το έργο και οι οποίες μπορούν να συνοψιστούν στις εξής:

- **Ορισμός Ομάδας Έργου.** Πριν από την έναρξη της ανάπτυξης ορίζεται η Ομάδα Έργου που θα αναλάβει τη διαχείριση του έργου, την κατάρτιση χρονοδιαγράμματος υλοποίησης, την εκπόνηση των απαιτήσεων, τον έλεγχο των παραδοτέων, την εκπαίδευση και την παραλαβή του έργου.
- **Αποτύπωση τρεχουσών και μελλοντικών απαιτήσεων.** Αναλύονται οι απαιτήσεις λαμβάνοντας υπόψη, όχι μόνο τις τρέχουσες ανάγκες του Οργανισμού, αλλά και τις μελλοντικές. Οι ανάγκες αυτές μπορεί να αφορούν δεδομένα, λειτουργικότητες, ενσωμάτωση νέων οργανωτικών μονάδων κ.λπ.
- **Ανάλυση Κινδύνων.** Κατά τις φάσεις της Ανάλυσης των Απαιτήσεων και του Τεχνικού Σχεδιασμού καθορίζονται με λεπτομέρεια οι απαιτήσεις ασφαλούς λειτουργίας του συστήματος, οι τεχνικές προδιαγραφές του, ο έλεγχος και η συμφωνία των δεδομένων και η δομή των αρχείων καταγραφής ενεργειών.
- **Σχέδιο Ελέγχου.** Κατά τη φάση παράδοσης θα πρέπει να υπάρχει αναλυτικό σχέδιο ελέγχου της λειτουργικότητας και των προδιαγραφών για την αποδοχή του συστήματος με όσο το δυνατόν πιο πιστή προσομοίωση των συνθηκών παραγωγής.
- **Σχέδιο Διαχείρισης Αλλαγών.** Για την επιτυχή αποδοχή και την αποτελεσματική λειτουργία του νέου πληροφοριακού συστήματος εκπονείται σχέδιο διαχείρισης των λειτουργικών αλλαγών που θα επιφέρει η ανάπτυξη του συστήματος.
- **Σχέδιο Μετάπτωσης.** Της έναρξης παραγωγής προηγείται λεπτομερής σχεδιασμός για τη διαχείριση των υφιστάμενων δεδομένων. Ο σχεδιασμός αυτός περιλαμβάνει θέματα εκκαθάρισης παλαιών δεδομένων (data cleansing), μετατροπής δεδομένων στη μορφή του νέου συστήματος (data conversion) και μετάπτωσης δεδομένων (data migration) στο σύστημα παραγωγής.
- **Σχέδιο Εκπαίδευσης.** Για την επιτυχή ενσωμάτωση του νέου συστήματος στο περιβάλλον και στις διαδικασίες του οργανισμού εκπονείται αναλυτικό σχέδιο εκπαίδευσης των στελεχών με σενάρια τα οποία να προσομοιώνουν τις πραγματικές λειτουργίες μιας καθημερινής ημέρας.
- **Τεκμηρίωση.** Πριν από την έναρξη λειτουργίας διατίθεται πλήρης τεκμηρίωση που ακολουθεί συγκεκριμένα ποιοτικά πρότυπα.
- **Διαδικασίες Αλλαγών.** Για τη σωστή και απρόσκοπτη λειτουργία αλλά και την υποστήριξη του Συστήματος αποτυπώνονται με αναλυτικό τρόπο οι διαδικασίες α) ελέγχου των αλλαγών

(change control), β) ελέγχου των εκδόσεων του συστήματος (versioning), γ) ελέγχου της απόδοσης του συστήματος, δ) λήψης και φύλαξης εφεδρικών αρχείων (back up) κ.ά.

Εκτός όμως από τα παραπάνω, εξετάζεται και μια σειρά από θέματα τα οποία αφορούν την αποτελεσματική λειτουργία και οργάνωση και των λοιπών επιχειρήσεων του Τραπεζικού Ιδρύματος, όπως Ασφαλιστικές επιχειρήσεις, επιχειρήσεις Χρηματοδοτικής Μίσθωσης (Leasing), Πρακτορεία Επιχειρηματικών Απαιτήσεων (Factoring) κ.ά.

Τα συστήματα και οι διαδικασίες που εφαρμόζουν οι παραπάνω επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι συμβατά μεταξύ τους και να είναι προσαρμοσμένα στις ανάγκες της οργανωτικής δομής του Ομίλου.

Επιπρόσθετα, οι επιχειρήσεις αυτές θα πρέπει να διαθέτουν τα κατάλληλα εργαλεία για την παραγωγή και διάθεση των πληροφοριών και στοιχείων που είναι απαραίτητα για την εποπτεία σε ενοποιημένη βάση και για την εφαρμογή των διατάξεων του νέου πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων (Βασιλεία II).

Αφού εξασφαλιστούν οι παραπάνω Παράμετροι, έπεται η Υλοποίηση της Εφαρμογής, η οποία και ακολουθεί τα παρακάτω βήματα:

1) Τροφοδότηση του Οργανισμού με τις απαραίτητες πληροφορίες.

Τα Τραπεζικά Ιδρύματα συνδέονται ηλεκτρονικά μέσω ειδικών εφαρμογών με τη Βάση Δεδομένων της ICAP. Τα στοιχεία τα οποία παρέχονται είναι:

- Αναλυτικά οικονομικά στοιχεία (πρωτότυποι δημοσιευμένοι ισολογισμοί, λογιστικές καταστάσεις, αριθμοδείκτες, ταμειακές ροές).
- Εμπορικά στοιχεία (ομάδα δραστηριότητας, π.χ., NACE, ΣΤΑΚΟΔ, απασχολούμενο προσωπικό, εισαγωγές, εξαγωγές κ.ά.).
- Στοιχεία κλάδων.

Τα παραπάνω στοιχεία καλύπτουν τις ανάγκες πληροφόρησης ακόμη και για τις μικρού μεγέθους Ομόρρυθμες ή Ετερόρρυθμες εταιρείες, οι οποίες δε διαθέτουν οικονομικά, αλλά μόνο εμπορικά και ιστορικά στοιχεία για τη δραστηριότητά τους.

2) Ανάλυση και αξιολόγηση των πληροφοριών

Για την ανάλυση και αξιολόγηση των πληροφοριών η ICAP έχει αναπτύξει εννέα διαφορετικά υποδείγματα πιστωτικής αξιολόγησης, τα οποία καλύπτουν πλήρως τις τεχνικές παραμέτρους και τις απαιτήσεις του Νέου Κανονιστικού Πλαισίου και διαθέτουν πιστοποιημένη υψηλή προβλεπτική ικανότητα. Τα υποδείγματα αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τα Πιστωτικά Ιδρύματα τα οποία επιθυμούν να ακολουθήσουν την Τυποποιημένη Προσέγγιση.

Για τα Πιστωτικά Ιδρύματα τα οποία επιθυμούν να ακολουθήσουν την Εσωτερική Προσέγγιση, η ICAP μπορεί να τα υποστηρίξει τόσο στην ανάπτυξη των υποδειγμάτων πιστωτικής αξιολόγησης, μέσω της αποδεδειγμένης υψηλής τεχνογνωσίας που διαθέτει, όσο και στην παροχή δεδομένων τα οποία πιθανόν να μη διαθέτουν σε ηλεκτρονική μορφή, μέσω της ICAP DataBank, η οποία διαθέτει στοιχεία για περισσότερες από 250.000 ελληνικές επιχειρήσεις κάθε μεγέθους και κλάδου δραστηριότητας.

3) Ιστορικότητα των πληροφοριών.

Η υποδομή του ολοκληρωμένου συστήματος Διαχείρισης και Μέτρησης του Πιστωτικού Κινδύνου της ICAP καλύπτει πλήρως τις απαιτήσεις δημιουργίας ιστορικότητας, ώστε να επιτυγχάνονται η διαχρονική παρακολούθηση και αξιολόγηση της ακρίβειας των πιστωτικών διαβαθμίσεων (credit ratings), η ανάπτυξη πινάκων μετακίνησης των πιστωτικών διαβαθμίσεων (rating migration tables) καθώς και η εκτίμηση των αθροιστικών ποσοστών ασυνέπειας (cumulative default rates).

4) Ομαδοποίηση των πληροφοριών με ακριβή και εύκολο τρόπο.

Όλες οι πληροφορίες που έχουν συγκεντρωθεί, εμπλουτιστεί και επεξεργαστεί τροφοδοτούν εφαρμογές οι οποίες:

- Ομαδοποιούν τις επιχειρήσεις σε ζώνες πιστοληπτικής ικανότητας.
- Αποτυπώνουν προβλέψεις για την πιθανότητα εμφάνισης ασυνέπειας ανά ζώνη πιστοληπτικής ικανότητας.
- Εκτιμούν το δείκτη κινδύνου/απόδοσης ο οποίος προκύπτει από τις συνεργασίες αυτές.

Τα στοιχεία αυτά μπορούν να συνδυαστούν και με στοιχεία χρηματοδοτήσεων, όπως το ύψος χορηγήσεων, το υπόλοιπο προς εξόφληση, ο τύπος και η αξία εξασφάλισης κ.ά. Με το συνδυασμό αυτό καθίσταται ευκολότερος ο υπολογισμός της αναμενόμενης ζημίας -LGD, EAD- αλλά και η σύνδεση της τιμολογιακής πολιτικής του Οργανισμού με την πιστοληπτική ικανότητα του πελάτη.

Συμπληρωματικά στα παραπάνω η ICAP έχει αναπτύξει μηχανισμούς οι οποίοι ενσωματώνουν τα δομικά στοιχεία των Οργανισμών και υποστηρίζουν τα στελέχη τους σε κάθε φάση της διαδικασίας χορηγήσεων. Από την αποτύπωση του αιτήματος του πελάτη μέχρι και την απόφαση για χρηματοδότηση καλύπτοντας όλα τα εγκριτικά κλιμάκια. »

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Υποκεφάλαιο Λύση της ICAP

Πηγή : Άρθρο του κ. Γιάννη Εφραιμίδη στο περιοδικό MANAGEMENT(Οκτώβριος 2009)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στο κεφάλαιο μιλήσαμε για τα πιο σπουδαιότερα στοιχεία που περιβάλλουν ένα τραπεζικό ίδρυμα ,είναι ένα από τα στοιχεία του εσωτερικού περιβάλλοντος που διαχέονται και απορρέουν από τις αποφάσεις που λαμβάνουν τα διοικητικά στελέχη για κάθε τι όπως ένα σπουδαίο τραπεζικό προϊόν που πιστεύουν ότι θα κερδίσει τον καθένα και θα τον φέρει ένα βήμα πιο κοντά στο να το '' αγοράσει '' και να καταθέσει η το κυριότερο να δανειστεί ένα σπουδαίο χρηματικό ποσό που θα φέρει στην τράπεζα κέρδη αλλά για να κρατηθεί η επιτυχία θα πρέπει να προσέχουν σχολαστικά τον κάθε πελάτη που θα μπει στην τράπεζα για πρώτη ώστε να αγοράσει ένα από τα προσφερόμενα προϊόντα δηλαδή μέσω των μεθόδων πιστοληπτικής αξιολόγησης να προβλέψουν εάν θα μπορέσει να αποπληρώσει το προϊόν σε κάποια δύσκολη χρονική στιγμή. Ένα από τις σπουδαιότερες μεθόδους είναι το Credit Scoring και μπορεί να βοηθήσει κατά πολύ και το κυριότερο και

σπουδαιότερο είναι εκτός των όλων ο ανθρώπινος παράγοντας που θα διαμορφώσει το όλο σύστημα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η κρίση χτύπησε χιλιάδες νοικοκυριά και εργαζόμενους, ολόκληρες χώρες και κοινωνίες συνθλίφθηκαν μέσα σε μια νύχτα. Όλα αυτά ξεκίνησαν κάποια μέρα του 2008, η πρώτη χώρα που χτυπήθηκε αδυσώπητα με πρωτοφανής απώλειες για τα χρονικά δεδομένα είναι οι πανίσχυρες Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. Οι απώλειες που είχε εκείνη την περίοδο ήταν επιχειρήσεις επενδυτικές, πιστωτικά ιδρύματα και ο τελικός αποδέκτης αυτής της κρίσης που είχε και έχει το μεγαλύτερο πρόβλημα από όλα τα υπόλοιπα εάν και εφόσον μπορεί να καταμετρηθεί ως απώλεια είναι ο Αμερικανός πολίτης που μέσα σε λίγα λεπτά έχασε τα περιουσιακά του στοιχεία και την αξιοπρέπεια του και το μόνο που του πρόσφεραν ήταν ψεύτικες ελπίδες.

Οι ψεύτικες ελπίδες έγιναν πραγματικότητα διότι πίστεψε στο όνειρο που του το δημιούργησαν και του το πρόσφεραν τα τραπεζικά ιδρύματα από την μια μεριά και από την άλλη η βιομηχανία της άκρατης κατανάλωσης και του υπέρμετρου υλισμού. Τα πιστωτικά ιδρύματα του πρόσφεραν το κύριο αγαθό που παλεύουν και μοχθούν οι περισσότεροι από εμάς, μερικές φορές άδικα, το Χρήμα, σε μορφή δανείου όμως. Το πρόβλημα αρχίζει να εμφανίζεται από την στιγμή που το πρόσφεραν, χωρίς κάποια ενημέρωση, δηλαδή με ποιους ορους δινόταν αυτό το τεχνητό αγαθό και πως θα αποπληρωνόταν.

Και έτσι η ζωή συνεχιζόταν, οι τράπεζες κέρδιζαν όλο και περισσότερα και οι περισσότεροι που είχαν δανειστεί, δανειζόντουσαν όλο και περισσότερα για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους η και να καλύψουν δόσεις προηγούμενων δανείων που μπορεί να χρωστάγανε. Ήρθε όμως η μέρα που ξεκίνησαν τα προβλήματα, οι πρώτοι καλοί δανειολήπτες καθυστερούσαν τις δόσεις η ακόμα χειρότερα δεν της πλήρωναν καθόλου και στις τράπεζες άρχισαν να εμφανίζονται οι πρώτες ζημιές στον Ισολογισμό τους και η αυξανόμενες ζημιές συνεπάγονται με πτώχευση αλλά το Αμερικανικό κράτος, εξίσου και στην απέναντι

πλευρά του Ατλαντικού η Ευρωπαϊκή Ένωση ,ξεκίνησαν να προσφέρουν εγγυήσεις και μεγάλα χρηματικά ποσά για να τις στηρίξουν και να μην πτωχεύσουν. Η φόρμουλα πέτυχε και σώθηκαν αλλά το βασικό πρόβλημα της γενικευμένης κρίσης σε όλο τον κόσμο ήταν τα ίδια πιστωτικά ιδρύματα διότι πρόσφεραν στον καθένα από εμάς τους πολίτες ,αμερικανούς και ευρωπαίους, χρήματα με την μορφή δανείου ,απερίσκεπτα και ανεξέλεγκτα , το μόνο που τους ενδιέφερε ήταν το κέρδος.

Η τακτική αυτή εμπεριείχε τον πιστωτικό κίνδυνο που αναλύσαμε στα παραπάνω κεφάλαια, κάθε δάνειο από την στιγμή που εγκρίνεται δημιουργεί ένα μακροπρόθεσμο η βραχυπρόθεσμο πιστωτικό κίνδυνο στην τράπεζα. Το πιο σωστό θα ήταν και είναι ο κάθε πιστωτικός οργανισμός να λειτουργεί με βάση των μοντέλων αξιολόγησης, εσωτερικής η εξωτερικής πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών

Η πτυχιακή εργασία εκπονήθηκε με στόχο την έμμεση ενημέρωση του κοινού για το τραπεζικό σύστημα και ειδικότερα στο κίνδυνο που ονομάζουμε πιστωτικό και στις μεθόδους όπως το Credit Scoring και Credit rating και πολλές άλλες σημαντικές τεχνικές που έχουν ως στόχο της καλύτερη μέτρηση αθέτησης πληρωμής του δανειολήπτη

Βιβλιογραφία

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Ζοπουνίδης, Κωνσταντίνος, (1998) Ανάλυση και Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων Αθήνα : Κλειδάριθμος

Λαζαρίδης Τ. Γιάννης, (2001) Σύγχρονες μορφές χρηματοδότησης, Εκδόσεις: Σάκκουλα

Προβόπουλος, Γ., Γκόρτσος, ΧΡ., (2004), Το νέο Ευρωπαϊκό χρηματοοικονομικό περιβάλλον. Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα

Αλμπάνης, Ε. (2001) Παγκοσμιοποίηση. (1η Έκδοση), Αθήνα: Εκδόσεις Τροχαλία

Ευθυμόγλου, Π. & Μπάλλας, Α. (1995) Χρηματοοικονομικοί Οργανισμοί και Αγορές. (1η Έκδοση), Αθήνα: Εκδόσεις Μπέννου.

Κιόχος, Π. (1999) Οικονομικής της Διοίκησης. (1η Έκδοση), Αθήνα: Interbooks.

Μουτεβέλη.Μ.(2010) Μέθοδοι αξιολόγησης δανείων καταναλωτικής πίστης στο σύγχρονο τραπεζικό τοπίο της Ελλάδας, Ηράκλειο: ΤΕΙ Κρήτης

ΕΕΝΗ

Vapnik V., (1995), The Nature of Statistical Learning Theory, Springer, New York

Ong M., (2003), Credit Ratings –Methodologies, Rational and Default Risk, Risk Books

Fried Carla, (2009), “Win at the Credit Scoring Game”, Money, Vol.38, Issue 9

Federal reserve of America,(2001), Modern money mechanics, Chicago

Raymond Anderson,(2007),The Credit scoring toolkit

Mayes Elizabeth,(2001), Handbook of credit scoring

ΔΙΑΔΥΚΤΙΟ/INTERNET

www.bankofgreece.gr

www.morax.gr

www.banks.gr

www.hba.gr

www.teiresias.gr

www.kathimerini.gr

www.imerisia.gr
